

Årsberättelse

1897.

I. Stadsfullmäktige.

Af de under ifrågavarande redogörelseår af Stadsfullmäktige handlagda ärenden må anföras följande:

a) Ärenden beträffande förvaltningen af stadens fasta gods.

Med föranledande deraf att Maskin- och Brobyggnads Aktiebolaget, som på arrende innehade staden underlydande lägenheterna Necken och Pannkakan, hvilka efter den för 10:de stadsdelen fastställda stadsplanen skulle upptagas af fabriksqvarteren N:ris 292, 293 och 294, uti skrifvelse till Drätselkammaren af den 13 Oktober 1896 anhållit om sådan ändring i stadsplanen, att den föreslagna jernvägen från Sörnäs till Hagnäs torg blefve dragen närmare stranden och erhöile en lämpligare sträckning genom berörda qvarter, hvilka bolaget vore sinnadt att inlösa, hade Byggnadskontoret på Drätselkammarens derom gifna uppdrag uppgjort ett förslag till ändringar af planen för 10:de stadsdelen. Detta ändringsförslag, hvori äfven beaktats en af Fabrikören W. Lindström hos Drätselkammaren gjord anhållan om intagande i stadsplanen af ett påtänkt fabriksqvarter inom angränsande lägenhet N:o 23 Hörneberg och hvarigenom bland andra fördelar skulle vid framdeles skeende utfyllning mellan stranden och jernvägen vinnas en värdefull öppen plats, å hvilken ömfartsspår för lastning och lossning kunna anläggas, insändes ¹⁾ af Drätselkammaren till Stadsfullmäktige med förord till godkännande äfvensom anhållan att Stadsfullmäktige ville söka Hans Kejs. Majestäts nådiga fastställelse å förslaget. Drätselkammarens framställning blef af Stads-

Ändring af
stadsplan för
10:de stadsdelen.

¹⁾ Drks skrf. N:o 61 af den 11 mars. (Stfs tryckta handl. N:o 14).

fullmäktige godkänd¹⁾ och deraf föranledda åtgärder vidtagna, samt underrättades²⁾ Stadsfullmäktige sedermera medels Guvernörens i länet genom Magistraten insända remiss af den 9 Augusti, att ifrågavarande ändringsförslag blifvit i nåder fastställt.

Reglering af
särskilda tomter
vid Lappviks-
och Malmgä-
torna.

I anledning af en ansökan om arrenderätt till ett odisponerad område invid tomten N:o 12 vid Lappviksgatan hade af Drätselkammaren förordnats till syn på platsen; och då af synemännen uti det på grund häraf tillkomna syneinstrumentet bland annat anfördes, att den närmast bakom tomterna N:ris 11—15 i kvarteret N:o 155 belägna terrängen till följd af dess ojemna och bergbundna beskaffenhet vore mindre användbar för traktens indelning i skilda bostadstomter, hvaremot densamma synnerligen väl lämpade sig för utvidgning af nämnda, jemförelsevis små tomter vid Lappviksgatan, upptog Kammaren till ompröfning en reglering icke blott af området bakom kvarteret N:o 155 utan af hela den mark, som ligger emellan Lappviksgatan å ena sidan samt stadens materialgård och arbetsbostäderna å den andra, samt uppdrog åt Byggnadskontoret att i sådant syfte till Kammaren inkomma med förslag. Sedan ett sådant också af Byggnadskontoret aflemnats och vissa ändringar deri gjorts samt Drätselkammaren af ägarna till tomterna N:ris 11—15 i kvarteret N:o 155 fått emottaga skriftlig förbindelse derom, att de inom en tid af tio år och mot resp. tillskottsområden åsatta värden, näml.:

för området bakom tomt N:o 11 af 345,410 m ² å 10 mark .	<i>Små</i> 3,454: 15
” ” ” ” ” 12 ” 448,615 m ² å 10 ” .	” 4,486: 15
” ” ” ” ” 13 ” 439,700 m ² å 8 m. 50 p. ”	” 3,737: 45
” ” ” ” ” 14 ” 448,615 m ² å 6 mark .	” 2,691: 69
” ” ” ” ” 15 ” 448,615 m ² å 8 m. 50 p. ”	” 3,813: 23

ville inlösa desamma, hemstälde³⁾ Drätselkammaren att Stadsfullmäktige ville hos Hans Kejs. Majestät utverka sådan ändring uti gällande stadsplan för Helsingfors, som förslaget angaf; samt att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att, sedan fastställelse å den föreslagna ändringen af stadsplanen vunnits, ej mindre till ägarna af tomterna N:ris 11—15 vid Lappviksgatan på ofvan anförda vilkor försälja de för dessa tomter afsedda tillskottsområden, än ock med ägaren af tomten N:o 10 vid samma gata göra det egoutbyte, som för utbredande af den emellan

¹⁾ Stfs prot. den 22 april § 19. — ²⁾ Stfs prot. den 21 sep. § 1. — ³⁾ Drks skrf. N:o 227 af den 25 nov.

quarteren N:ris 154 och 155 löpande tvärgatan med afseende å den nya tomtindelningen hade befunnits af behovet påkalladt. Denna hemställan blef af Stadsfullmäktige godkänd ¹⁾.

Uti en till Magistraten inlemnad och till Stadsfullmäktige i det syfte, ^{Frågan om reglering af kvarteret Bocken.} stadgandet i 1 § af gällande byggnadsordning för staden bestämmer, öfversänd skrift af December månad 1896 hade flere egare af gårdar i kvarteret N:o 22 Bocken anhållit om sagda quarters reglering sålunda, att Vinkelgatan förlängdes till Elisabetsgatan genom tomten N:o 11 äfvensom Gengatan förbands med Vinkelgatan medels en gata dragen genom tomten N:o 7 vid Gengatan och gården N:o 13 vid Elisabetsgatan; och hade Stadsfullmäktige i anledning häraf infordrat ²⁾ Drätselkammarens utlåtande. I afgifvande ³⁾ sådant föreslog emellertid Drätselkammaren, som i ärendet inhemtat Byggnadskontorets yttrande och deraf funnit att totala utgiften för det äskade regleringsarbetet, inclusive 155,000 mark fordrad lösen för mark, beräknats till 201,000 mark, att Stadsfullmäktige ville lemna Magistraten det svar, att ansökan om reglering af kvarteret Bocken icke föranledt till vidare åtgärd från Stadsfullmäktiges sida. Och godkände ⁴⁾ Stadsfullmäktige detta Drätselkammarens afstyrkande yttrande i frågan.

Då Öfverkamreraren K. R. Ignatius hos Drätselkammaren gjort anhållan att få inlösa de af honom på arrende innehafvande och bebyggda tomterna N:ris 3 och 5 vid Broholmsgatan i kvarteret N:o 300, hade Kammararen låtit i vanlig ordning värdera desamma, och hade dem dervid åsatts värden efter 17 mark per kvadratmeter af resp. 21,568 mark 41 penni och 21,633 mark 18 penni. Och som dessa värden af Drätselkammaren godkändes, hemstälde ⁵⁾ Kammararen ock hos Stadsfullmäktige om bemyndigande att till sökanden för en köpeskilling af sammanlagdt 43,201 mark 59 penni försälja dessa tomter, men beslöto ⁶⁾ Stadsfullmäktige att de skulle få afyttras endast efter ett pris af 20 mark per kvadratmeter.

Försäljning af tomterna N:ris 3 & 5 vid Broholmsgatan.

Bestyrkande sig numera innehafva besittningsrätten till staden underlydande villalägenheten N:o 27 Fågelvik, hade Kanslirådet C. L. Lindeberg hos Drätselkammaren anhållit att med den förmänsrätt, som vid 10:de stadsdelens reglering tillerkänts arrendatorerne till respektive fabriksområden, få inlösa de af villalägenheten Fågelvik genom senast fastställda

Försäljning af fabriksområdena N:ris 20 och 22 i kvarteret N:o 289 af 10:de stadsdelen.

1) Stfs prot. den 7 dec. § 6. — 2) D:o d:o den 4 mars § 1. — 3) Drks skrif. N:o 173 af den 23 sep. — 4) Stfs prot. den 12 okt. § 10. — 5) Drks skrif. N:o 150 af den 19 aug. — 6) Stfs prot. den 21 sep. § 12.

stadsplan bildade fabriksstomterna N:ris 20 och 22 i kvarteret N:o 289, med bibehållande af arrenderätten intill arrendetidens utgång den 31 December 1903 till den ännu återstående delen af det ursprungliga villaområdet mot en efter denna del proportionelt lämpad arrendeavgift. Och hade vid i anledning häraf af Drätselkammaren föranstaltad värdering af dessa tomter värderingsmännen enats om att åsätta tomten N:o 20, efter ett pris af 3 mark 50 penni för land och 50 penni för vattenområde per kvadratmeter ett totalvärde af 32,330 mark 65 penni; och tomten N:o 22 efter 3 mark kvadratmeter land och 50 penni kvadratmeter vattenområde ett sammanlagdt värde af 23,327 mark 85 penni. Derjemte föreslogo värderingsmännen att såsom vilkor vid försäljningen af tomten N:o 20 skulle ingå den bestämmelse, att staden finge från tomten borttaga all förefintlig matmylla. Ofvanstående saluvärden pröfvades emellertid af Drätselkammaren för låga, i det Kammaren ansåg att för tomten N:o 20 borde erläggas 5 mark 50 penni för land och 50 penni för vattenområde samt för tomten N:o 22 4 mark 50 penni för land och 50 penni för vattenområde per kvadratmeter tomtyta. Och anhöll ¹⁾ Kammaren om be- myndigande ej mindre att till sökanden försälja ifrågavarande fabriks- tomter mot en köpeskilling af 50,316 mark 75 penni för tomten N:o 20 och 33,988 mark 25 penni för tomten N:o 22 samt för öfrigt på de för fabriksstomter gällande vilkor äfvensom med rätt för staden att från tomten N:o 20 få borttaga all förefintlig mylla; än ock att för återstoden af villalägenheten N:o 27 Fågelvik, som intill utgången af år 1903 på arrende innehafves af Kanslirådet Lindeberg, från den dag oftanämnda tomter blifvit af staden försålda, nedsätta den årliga arrendeavgiften till 663 mark 64 penni. På beredningsutskottets förslag bifölls ²⁾ denna Drätselkammarens hemställan.

Försäljning af
fabriksquarte-
ren N:ris 292
och 294 uti 10:de
stadsdelen.

Sedan Drätselkammaren till svar å Maskin- och Brobyggnads Aktiebolagets härstädes derom tidigare gjorda anhållan ³⁾ meddelat bolaget, att Drätselkammaren vore villig att hos Stadsfullmäktige göra hemställan om försäljning till bolaget af fabriksqvarteren N:ris 292 och 294 efter följande prisgrunder: för kvarteret N:o 292 — 3 mark per kvadratmeter land och 50 penni per kvadratmeter för deri ingående vattenområde; för tomterna N:ris 3 och 8 i kvarteret N:o 294 — 5 mark 50 penni per kvadratmeter areal; för tomten N:o 6 i kvarteret N:o 294 — 3 mark per

¹⁾ Drks skrf. N:o 186 af den 21 okt. — ²⁾ Stfs prot. den 26 okt. § 7. — ³⁾ Se 1896 års berättelse pg. 21.

kvadratmeter land och 50 penni per kvadratmeter vattenområde; och för tomten N:o 9 uti sistnämnda kvarter 5 mark 50 penni för land- och 50 penni för vattenområde per kvadratmeter, samt uppmanat bolaget att genom stadens Byggnadskontor utverka sig ny mätning af ifrågavarande kvarter och tomter, sådana de efter nyss ändrad stadsplan utfalla, hade bolaget till Kammaren inlemnat behöriga mätbref, efter hvilka dessa kvarters och tomters försäljningspris kunde uträknas till följande belopp: för fabrikskvarteret N:o 292 till 73,476 mark 25 penni; för tomten N:o 3 vid Aspnäs-gatan i kvarteret N:o 294 till 20,567 mark 25 penni; för tomterna N:ris 6 och 8 vid Östra chausséen i kvarteret N:o 294 till resp. 29,230 mark 51 penni och 20,225 mark 70 penni, samt för tomten N:o 9 vid Sörnäs strandväg i kvarteret N:o 294 till 32,981 mark 45 penni. Och hemställde ¹⁾ Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige om bemyndigande att till Maskin- och Brobyggnads Aktiebolaget härstädes mot ofvan angifna pris och på de för fabrikstomter gällande vilkor försälja ifrågavarande tomter, hvilket äfven af Fullmäktige beviljades ²⁾).

Hos Drätselkammaren hade arrendatorn af lägenheten N:o 30 Hagnäs, Ingeniören Adolf Stenberg, som på grund af Stadsfullmäktiges der- till lemnade begifvande ³⁾ inlöst fabrikstomten N:o 7 i kvarteret N:o 296 af 10:de stadsdelen, anhållit att få inlösa äfven de inom samma arrendelägenhet fallande bostadstomterna N:o 1 vid Neckensgränd och N:o 4 vid Östra chausséen uti kvarteret N:o 295. Och hade förrättningsmännen vid den af Drätselkammaren i anledning af denna anhållan föranstaltade värderingen af ifrågavarande tomter enats om att tillstyrka bifall till ansökningen, för den händelse sökanden såsom innehafvare intill utgången af år 1901 af arrendelägenheten Hagnäs genast skulle till stadens disposition afgiftsfritt afstå såväl de öfriga bostadstomterna uti kvarteret N:o 295, med undantag endast af tomten N:o 2 vid Östra chausséen, hvilken han med afseende å förbindelse till tredje man ej kunde afträda, som ock de för Sörnäs strandväg och Neckensgränd erforderliga områdena. Under sådan förutsättning hade värderingsmännen ock åsatt de till inlösen ansökta tomterna ett pris af 15 mark per kvadratmeter, så att värdet för tomten N:o 1 vid Neckensgränd af 1,172,130 m² areal blefve 17,581 mark 95 penni och för tomten N:o 4 vid Östra chausséen af 2,189,400 m² yttinnehåll 32,841 mark. Och som Drätselkammaren fann värderingsmän-

Försäljning af bostadstomterna N:o 1 vid Neckens gränd och N:o 4 vid Östra chausséen i kvarteret N:o 295.

¹⁾ Drks skrf. N:o 123 af den 18 nov. — ²⁾ Stfs prot. den 23 nov. § 8. — ³⁾ Se 1896 års berättelse pg. 5.

nens förslag för staden förmånligt, hemstälde ¹⁾ Kammaren hos Stadsfullmäktige om bemyndigande: att till Ingeniören Adolf Stenberg för ett pris af resp. 17,581 mark 95 penni och 32,841 mark försälja bostadstomterna N:o 1 vid Neckens gränd och N:o 4 vid Östra chausséen i kvarteret N:o 295 mot vilkor att Ingeniör Stenberg såsom arrendator af villalägenheten N:o 30 Hagnäs till stadens fria disposition redan nu afstode icke allenast samtliga öfriga tomter i nämnda kvarter, med undantag af tomten N:o 2 vid Östra chausséen, som intill utgången af år 1901 disponeras af arrendatorn, utan äfven all för Sörnäs strandväg och Neckens gränd erforderlig mark. Till denna hemställan lemnade ²⁾ Stadsfullmäktige sitt bifall.

Försäljning af
fabrikstomten
N:o 13 vid Sörnäs
strandväg.

Sedan Ingeniören Gottfrid Strömberg hos Drätselkammaren anhållit att få till bebyggande inlösa fabrikstomten N:o 13 vid Sörnäs strandväg i kvarteret N:o 291, i anledning hvaraf Kammaren förordnat till syn och värdering af sagda tomt, hvarvid bland annat utreddes att tomten, som i sin helhet har en areal 4,380,705 m² och efter ett pris af 7 mark per m² af värderingsmännen åsatts ett värde af 30,664 mark 90 penni, till en mindre del af 1,531,600 m² föll inom lägenheten N:o 27 a Fågelvik och således ej kunde disponeras före ingången af år 1904, då arrendetiden för nämnda lägenhet utgår, hemstälde ³⁾ Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige om bemyndigande: att genom offentlig auktion inför Kammaren till den mestbudande försälja ifrågavarande tomt på vilkor bland annat, att köparen, som omedelbart finge tillträda den nu disponibla tomtarealen samt återstoden vid ingången af år 1904, vid köpets upprättande erlägger endast en förstnämnda del af tomten motsvarande anpart af köpeskillingen samt återstoden vid utgången af arrendetiden för villan Fågelvik; och blef denna hemställan af Stadsfullmäktige godkänd ⁴⁾.

Försäljning af
magasinsquarte-
ret N:o 188 på
Skatudden.

Uti en till Drätselkammaren stäld skrift hade direktionen för Helsingfors Magasins Aktiebolag, hvars rörelse så tilltagit att uppförande af ett nytt magasin var af behofvet påkalladt, anhållit att bolaget finge af staden för skäligt pris efter skeende värdering inlösa magasinskvarteren N:ris 152 och 188 på Skatudden samt att staden, i likhet med förfarandet vid inlösen af magasinskvarteret N:o 189 ⁵⁾, ville i liqvid af köpeskillingen för kvarteren öfvertaga aktier i bolaget. Sedan bolaget meddelats, att ifrågavarande kvarter vid af Drätselkammaren föranstald

¹⁾ Drks skrf. N:o 239 af den 9 dec. — ²⁾ Stfs prot. den 14 dec. § 5. — ³⁾ Drks skrf. N:o 33 af den 4 feb. — ⁴⁾ Stfs prot. den 16 feb. § 6. — ⁵⁾ Se 1895 års berättelse pg. 15.

värdering af desamma åsatts följande värden: för kvarteret N:o 152 af 2,886,400 m² areal efter ett pris af 16 mark per m² 46,182 mark 40 penni och för kvarteret N:o 188 af samma yttinnehåll efter ett pris af 17 mark per m² 49,068 mark 80 penni, fullföljde bolaget sin ansökan endast beträffande sistnämnda magasinskvarter. Och hemställde ¹⁾ hos Stadsfullmäktige Drätselkammaren med afseende derå, att magasinsföretaget komme att i hufvudstaden framkalla ökad lifaktighet i handel och trafik samt då staden vid sådant förhållande och äfven såsom delegare i affären måste hafva intresse af att befordra företagets ekonomiska utveckling, det Stadsfullmäktige ville i så måtto bifalla magasinsbolagets framställning, att staden förbunde sig att uti sagda bolag ingå jemväl med värdet af magasinskvarteret N:o 188, uppskattadt till 49,068 mark 80 penni. Tillika föreslog Drätselkammaren, då den tillernade magasinsbyggnaden nödvändigtvis förutsatte ett sammanbyggande af kvarterets tomter, att Stadsfullmäktige, i den händelse Drätselkammarens ofvanberörda hemställan vunne Fullmäktiges godkännande, ville i behörig ordning ansöka om sådan ändring i stadsplan, att tomterna N:ris 18—32 uti kvarteret N:o 188 finge sammanbyggas. Dessa Drätselkammarens förslag blefvo i alla delar af Stadsfullmäktige godkända. ²⁾

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 19 Oktober 1896 hade <sup>Plats för limmigra-
graf.</sup> Finska Vetenskaps Societeten, som af statsverket erhållit ett anslag af 8,700 mark för inrättande af en limmigrafinvid Helsingfors stad, anhållit, att ett å en skrifvelsen närsluten karta utmärkt område af 10 × 15 meters vidd måtte emellan simhusen i Brunnsparken till Societeten för behofvet upplåtas. I anledning af denna anhållan hade Stadsfullmäktige uti bref af den 10 påföljande November anmodat Drätselkammaren att inkomma med yttrande, huruvida ej något lämpligare område än det ifrågasatta kunde för ändamålet af staden afstås; och föreslog ³⁾ Drätselkammaren i öfverensstämmelse med ett af Byggnadskontoret gjordt förslag, att Stadsfullmäktige skulle såsom plats för limmigrafin kostnadsfritt upplåta ett område af erforderlig storlek vid stranden af Brunnsparken emellan de derstädes befintliga herrsimhusen och tvättstugan, i omedelbar närhet af den senare. Detta förslag godkändes ⁴⁾ af Stadsfullmäktige; och under rättades ⁵⁾ Fullmäktige uti skrifvelse af den 16 Februari, att Vetenskaps

¹⁾ Drks skrf. N:o 56 af den 4 mars. — ²⁾ Stfs prot. den 22 mars § 9. — ³⁾ Drks skrf. N:o 279 af den 17 dec. 1896. — ⁴⁾ Stfs prot. den 12 jan. § 12. — ⁵⁾ D:o d:o den 5 april § 12.

Societeten, som funnit den erbjudna platsen lämplig, beslutit emottaga densamma och betyga Fullmäktige sin tacksamhet.

Plats för musei-
byggnad.

Vid den 10 Augusti hållet sammanträde hade Stadsfullmäktige till utlåtande af Drätselkammaren remitterat Eeklesiastikexpeditionens i Kejs. Senaten skrifvelse till Guvernören i länet för den 25 föregående Maj angående tomtplats för det tilltänkta arkeologiska museihuset i Helsingfors. Och infordras i återopade skrifvelse Stadsfullmäktiges yttrande huruvida och på hvilka vilkor staden vore villig att, i stället för den erbjudna platsen å Jernvägstorget, hvilken väsentliga olägenheter befunnits vidlåda, för ändamålet afstå redan år 1890 ifrågasatta, invid Fabriksparken belägna tomterna N:ris 19 och 21 vid Fabriksgatan samt N:o 20 vid Bergmansgatan äfvensom derintill gränsande tomterna N:ris 17 vid Fabriks- och 18 vid Bergmansgatan, alla i kvarteret N:o 126 af sjunde stadsdelen, hvilka tomter enligt Drätselkammarens uppgift innehafva en sammanlagd areal af 10,282,800 m² och skulle efter ett minimipris af 20 mark per m² representera ett kapital af åtminstone 205,656 mark. I konsekvens med Stadsfullmäktiges tidigare i frågan om plats för museihuset fattade beslut, ansåg Drätselkammaren emellertid att icke hela denna summa skulle i ersättning för ifrågavarande tomter fordras af statsverket utan endast ett så stort belopp, att stadens direkta, redan hafda kostnader i gatuplanering m. m. blefve betäckta, hvarjemte fulla värdet för en nu åtminstone 2,000 m² större tomtplats för byggnaden, än härtills varit afsedd, borde med 40,000 mark godtgöras, äfvensom staden ersättas för de större utgifter, staden finge vidkännas vid uppförandet af ett uti södra delen af staden tillernadt vattentorn, för hvilket tomten N:o 18 vid Bergmansgatan såsom den högst belägna och i öfrigt lämpligaste blifvit utvald. Drätselkammaren föreslog ¹⁾ också derföre att Stadsfullmäktige uti afgifvande svar till Guvernören ville förklara sig villige att å stadens vägnar till statsverket afstå de åstundade tomterna mot en ersättning af 40,000 mark för det nu ifrågasatta större området, 30,000 mark för hafda kostnader vid gatuplaneringar omkring tomterna och 15,000 mark för framdeles hafvande större utgifter vid uppförande af ett vattentorn uti södra delen af staden, eller in summa 85,000 mark. Stadsfullmäktige beslöto ²⁾ emellertid på beredningsutskottets förslag förklara, hurusom museibyggnadens placering å de begärda tomterna hvarken medförde fördel för staden eller vore förenlig med den för ifrågavarande stadsdel uppgjorda stadsplan, hvarföre desamma endast

¹⁾ Drks skrf N:o 163 af den 9 sept. — ²⁾ Stfs prot. den 21 sept. § 11.

kunde af staden afstås emot full ersättning af 205,656 mark, samt att Stadsfullmäktiges nu ifrågavarande anbud vore för staden bindande ett år från och med dagen för ofvanstående besluts fattande.

Vid tidigare behandling ¹⁾ af frågan om tomtplats för Finska teatern Tomtplats för Finska teatern. hade densamma lemnats beroende, tills frågan om plats för museibyggnaden blifvit afgjord. Ärendet upptogs emellertid mot slutet af året, i det Stadsfullmäktige anmodade ²⁾ Drätselkammaren att inkomma med yttrande, huruvida Kammaren vidhölle sitt i skrifvelsen för den 26 Mars 1896 afgifna utlåtande beträffande direktionens för Finska teaterhusaktiebolagets ansökan om plats för ifrågavarande teater. Och förelade ³⁾ Stadsfullmäktiges beredningsutskott, sedan Drätselkammaren med föranledande af den gjorda frågan svarat ⁴⁾, att Kammaren icke kunnat annat än vidblifva sitt tidigare i ärendet afgifna yttrande ⁵⁾ och icke hade något nytt förslag att göra dertill, Fullmäktige en i närmaste öfverensstämmelse med Drätselkammarens förslag uppsatt resolution, hvilken likväl bordlades till Fullmäktiges nästpåföljande sammanträde; och då vid detta tillfälle af ordföranden upplästes en af direktionen för Finska teaterhusaktiebolaget ingifven skrift, hvori direktionen hemställer, huruvida icke staden vore villig att till bolaget afstå de ifrågasatta tomterna vid Bangatan med rättighet för bolaget att utbyta dem emot en fastighetsaktiebolaget „Qsakeyhtiö Kaisaniemi“ tillhörig tomt vid Jernvägstorget, å hvilken sistnämnda tomt den nya teaterbyggnaden komme att placeras, beslöto ⁶⁾ Stadsfullmäktige inhemta Drätselkammarens utlåtande öfver nu ifrågavarande ansökan; och skulle ärendet i hela dess vidd ånyo till behandling upptagas, sedan sagda utlåtande afgifvits.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 5 Maj hade Finska Litteratursällskapet anhållit, att i den midtemot Studenthuset belägna delen af Henriksesplanaden, d. v. s. den triangulära delen af nämnda esplanad, som faller emellan de tvenne grenar Alexandersgatan gör i dess vestligaste ända för förmedlande af trafiken emellan östra och vestra Henriksgatorna, plats måtte upplätas för ett tillernadt monument till åminnelse af affidne Kanslirådet Elias Lönnrot; och hade Stadsfullmäktige remitterat ⁷⁾ denna skrifvelse jemte densamma åtföljande bilagor till Drätselkammaren för inhemtande af Kammarens utlåtande i ärendet. Och sedan

Plats för minnesstod åt Elias Lönnrot.

¹ & ⁵⁾ Se 1896 års berättelse pag. 9, Stfs tryckta handl. N:o 13 för 1896. — ²⁾ Stfs prot. den 12 nov. § 22. — ³⁾ D:o d:o, den 9 nov. § 18. — ⁴⁾ Drks skrf. N:o 203 af den 4 nov. — ⁶⁾ Stfs prot. den 23 nov. § 14. — ⁷⁾ D:o d:o den 11 maj § 19.

Drätselkammaren meddelat, ¹⁾ att Kammaren icke fann något hinder föreligga för bifall till Finska Litteratursällskapets anhållan, då Kammaren ansåg den ifrågasatta platsen synnerligen väl lämpa sig för det afsedda ändamålet, beslöto Stadsfullmäktige ²⁾ och att till plats för ifrågavarande staty upplåta det begärda området af Henriks esplanaden, men tillade för platsens upplåtande det vilkor, att med hänsigt till den hädangångnes hela fosterlandet omfattande lifsgerning och med fästadt afssende å de på denna ort rådande språkförhållandena, derest utom Elias Lönnrots namn inskriptioner anbringas å monumentet, landets båda inhemska språk härvid varda använda.

Arrendering af bostadstomterna N:ris 9 vid 1:sta och 10 vid 2:dra linien i kvarteret N:o 303 å Berghäll.

Uti en af bestyrelsen för *Föreningen för lyttas bistånd* till Drätselkammaren inlemnad, till Stadsfullmäktige stäld skrift hade bemälda bestyrelse anhållit att odisponerade bostadstomterna N:ris 9 vid 1:sta och 10 vid 2:dra linien i kvarteret N:o 303 å Berghäll måtte åt föreningen upplåtas antingen utan lösen eller mot lågt arrende i och för uppförande derstädes af ett eget hus för föreningens arbetsskola och hem för lytta. Och hemstälde ³⁾ Drätselkammaren, efter att hafva låtit i vanlig ordning syna och värdera tomterna, hvarvid desamma med en sammanlagd areal af 3,864 m² efter ett pris af 3 mark 60 penni per m² åsattes ett värde af 13,910 mark 40 penni och årsarrendet efter 5 % å tomtvärdet uppskattades i afrundadt tal till 696 mark, på synemännens derom väckta förord och med afseende å det behjertansvärda ändamålet med tomterna hos Stadsfullmäktige om bemyndigande: att till *Föreningen för lyttas bistånd* härstädes för en tid af 30 år arrendefritt öfverlåta ifrågavarande tomter, under vilkor att ett hus för föreningens arbetsskola och hem för lytta der uppföres och sagda inrättningar framdeles upprätthållas, samt att under enahanda vilkor tillförsäkra föreningen eganderätt till tomterna, sedan desamma blifvit i fastställd stadsplan intagna. Och blef denna framställning af Stadsfullmäktige godkänd. ⁴⁾

Utarrendering af bostadstomter.

Sedan dertill hugade personer hos Drätselkammaren ansökt att för bebyggande få arrendera på särskilda ställen af staden tillhöriga marker förefintligen odisponerade bostadstomter och villor samt Drätselkammaren låtit i vanlig ordning värdera desamma, åsatt dem en årlig minimiarrendefärd och efter å behörigen kungjord auktion inför Kammaren till den mestbjudande utbjudit tomterna, hemstälde Kammaren hos Stadsfullmäk-

¹⁾ Drks skrf. N:o 124 af den 18 nov. — ²⁾ Stfs prot. den 23 nov. § 9, — ³⁾ Drks skrf. N:o 40 af den 18 febr. — ⁴⁾ Stfs prot. den 4 mars § 5.

tige om bemyndigande att utarrendera dem; och beviljade Stadsfullmäktige detta bemyndigande i nedanstående fall och på följande villkor:

för bostadstomten N:o 23 vid 2:dra linien i kvarteret N:o 315 å Berghäll af 1,373,350 m² areal till Jernvägskonduktören Otto Edvard Lund och Byggmästaren Karl Joh. Winqvist gemensamt mot ett årligt arvode af 233 mark på en tid af trettio år och under de för stadens bostadsvillor i öfrigt gällande villkor ¹⁾);

Bostadstomten
N:o 23 vid 2:dra
linien å
Berghäll.

för bostadstomten N:o 33 vid 2:dra linien i kvarteret N:o 310 å Berghäll af 1,734,600 m² areal till Snickaren J. A. Laaksonen mot en årlig arrendeavgift af 314 mark på en tid af trettio år och under de för stadens bostadsvillor i öfrigt gällande villkor ²⁾);

Bostadstomten
N:o 33 vid 2:dra
linien å
Berghäll.

för bostadstomten N:o 30 vid 3:dje linien i kvarteret N:o 309 å Berghäll af 1,619,500 m² areal till Byggmästaren G. F. Willandt mot en årlig arrendeavgift af 279 mark på en tid af trettio år och under de för stadens bostadsvillor i öfrigt gällande villkor ³⁾);

Bostadstomten
N:o 30 vid 3:dje
linien å
Berghäll.

för bostadstomten N:o 32 vid 3:dje linien i kvarteret N:o 309 å Berghäll af 1,558,000 m² areal till Byggmästaren G. F. Willandt mot ett årligt arrendebelopp af 273 mark på en tid af trettio år och under de för stadens bostadsvillor i öfrigt gällande villkor ⁴⁾);

Bostadstomten
N:o 32 vid 3:dje
linien å
Berghäll.

för bostadstomten N:o 34 vid 3:dje linien i qvartet N:o 310 å Berghäll af 1,722,000 m² areal till byggnads- och bostads aktiebolaget *Terä* mot en årlig arrendeavgift af 511 mark på en tid af trettio år samt för öfrigt på de för stadens bostadstomter gällande villkor; ⁵⁾)

Bostadstomten
N:o 34 vid 3:dje
linien å
Berghäll.

för bostadsvillan N:o 15 å lägenheten Humleberg af 6,130 m² areal till Muraren August Lundell för en tid af femton år mot en årlig arrendeavgift af 260 mark samt på de för stadens bostadsvillor i öfrigt gällande villkor; ⁶⁾)

Bostadsvillan
N:o 15 å lägen-
heten Humle-
berg.

för bostadsvillan N:o 16 å lägenheten Humleberg af 7,654 m² areal till Muraren August Lundell för en tid af femton år mot en årlig arrendeavgift af 260 mark samt på de för stadens bostadsvillor i öfrigt gällande villkor; ⁷⁾) och

Bostadsvillan
N:o 16 å lägen-
heten Humle-
berg.

1) Drks skrf. N:o 13 af den 7 jan. och Stfs prot. den 26 jan. § 7. — 2) Drks skrf. N:o 14 af den 7 jan. och Stfs prot. den 26 jan. § 6. — 3) Drks skrf. N:o 65 af den 26 mars och Stfs prot. den 5 april § 5. — 4) Drks skrf. N:o 175 af den 7 okt. och Stfs prot. den 12 okt. § 11. — 5) Drks skrf. N:o 220 af den 11 nov. och Stfs prot. den 23 nov. § 5. — 6) Drks skrf. N:o 221 af den 18 nov. och Stfs prot. den 23 nov. § 6. — 7) Drks skrf. N:o 238 af den 9 dec. och Stfs prot. den 14 dec. § 4.

Bostadsvillan N:o 17 å lägenheten Humleberg. för bostadsvillan N:o 17 å lägenheten Humleberg af 7,149 m² areal till Arkitekten Karl Sandfrid Sandelin för en tid af trettio år mot en årlig arrendeavgift af 213 mark samt på de för stadens bostadsvillor i allmänhet gällande vilkor¹⁾.

Utarrendering af särskilda lotter å villaområdet Hörneberg. Vid den 11 Juni 1896 hållet sammanträde hade Drätselkammaren förordnat till afträdessyn å staden underlydande lägenheten N:o 23 Hörneberg med afseende derå, att arrendetiden för denne lägenhet skulle med nämnda år utgå; och framgick af det sålunda tillkomna syneinstrumentet, såvidt det angick frågan om den framtida dispositionen af lägenheten, att synemännen enats derom, att såväl förre arrendatorns egna å lägenheten uppförda byggnader som ock öfriga underarrendatorer tillhöriga byggnader derstädes måtte tillsvidare, eller till dess en ifrågasatt indelning af området till mindre bostadstomter i och för 10:de stadsdelens utvidgning kunde komma att genomföras, få kvarstå på sina nuvarande platser. På grund häraf och i enlighet med synemännens närmare förslag i ärendet hemstälde²⁾ Drätselkammaren, biläggande en karta öfver lägenheten, om bemyndigande: att intill utgången af år 1901, då äfven några andra invid villalägenheten N:o 23 Hörneberg belägna arrendemarkor komme att öfvergå till stadens disposition, utarrendera: tomt litt. B., som innehades af Wilh. Andsténs fabriksaktiebolag och har en areal af 3,150 m² mot 470 marks; tomt litt. C. af 1,725 m² areal, disponerad af arbetaren J. Alander mot 260 marks; tomt litt. D. uppgående till 1,585 m² och hvarå byggnaderna eges af enkefru Ajalan mot 240 marks; lotten litt. E. af 1,250 m² ytvidd, bebyggd af Fabrikanten Otto Andstén, mot 170 marks; samt en hvar af de med F. och G. å återopade karta betecknade byggnader, ett fiskrökeri och ett oljemagasin, tillhöriga den förra Fiskaren J. Walléen och den senare Fabrikanten Otto Andstén, mot 30 marks årliga arrendeavgift; äfvensom att underhand för samma tid som tomtlotterna utarrendera den odlade delen af ifrågavarande lägenhet; och blef denna Drätselkammarens hemställan af Stadsfullmäktige till alla delar godkänd.³⁾

Utarrendering af 3:ne mindre tomtplatser och 2:ne delar af den s. k. Tullängen å Mejlans hemman. Allt sedan år 1892, då Mejlans hemman kom under stadens direkta förvaltning, hade trenne mindre tomtplatser å hemmanet samt tvenne delar af den s. k. Tullängen derstädes på arrende för ett år i gången utgifvits åt arrendatorerne: arbetaren Karl Gabriel Dubb, målaren Alfred

¹⁾ Drks skrf. N:o 32 af den 4 febr. och Stfs prot. den 16 febr. § 5. — ²⁾ Drks skrf. N:o 136 af den 15 juli. — ³⁾ Stfs prot. den 10 aug. § 32.

Bäckström och underofficeraren Joh. Jacobsson. Då dessa arrenden åter skulle utgå med den sista Oktober, hade nämnde arrendatorer nu liksom tillförene upprepat sin anhållan att tillförsäkras något längre arrendetid än ett år, så att de måtte våga nedlägga någon kostnad på reparation af sina å tomterna befintliga byggnader samt på ett mera effektivt och inbringande sätt odla ängen. Och som Drätselkammaren vid ärendets pröfning icke fann något behof af ifrågavarande markers allmänna användning föreligga, ansåg sig Kammaren på de af sökandene framhållna skäl böra hos Stadsfullmäktige hemställa ¹⁾ om bemyndigande: att för en tid af fem år, räknadt från den 1 November 1897, utarrendera ej mindre åt en hvar af här ofvan uppräknade arrendatorer den tomtplats å Mejls hemman, hvarest de hade sina byggnader uppförda, för det härtills gällande årliga arrendet af resp. 60, 50 och 50 mark, än och åt arbetaren Dubb och målaren Bäckström hvar sin hälft af Tullängen mot en årlig afgäld af 32 mark; samt blef detta bemyndigande af Stadsfullmäktige beviljadt. ²⁾

Uti en till Drätselkammaren ingifven skrift hade Fabrikanten Aug. Ludv. Hartvalls förmyndare, Ombudsmannen, Filos. magistern M. Wænerberg anhållit, att det af Fabrikanten Hartvall härintills under senaste tio år disponerade, invid qvarnen i Gammelstaden belägna område, hvilket använts som plats för isupplag och hvartill arrenderätten utgick med år 1897, måtte för enahanda ändamål under ytterligare tio år och på samma vilkor som hittills å arrende till Fabrikanten Hartvall upplåtas. Med föranledande häraf och sedan Drätselkammaren inhemtat Vattenledningskontorets yttrande i ärendet, i det ifrågavarande plats utgör en del af vattenledningsverkets södra upplagsplats, hemstälde ³⁾ Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige om bemyndigande: att till Ombudsmannen M. Wænerberg, i egenskap af förmyndare för Fabrikanten Aug. Ludv. Hartvall, tillsvidare och med sex månaders ömsesidig uppsägning arrendera förenämnda invid Gammelstadsqvarnen belägna plats för isupplag emot den förra arrendeafgiften af 40 mark per år under i öfrigt oförändrade vilkor, utom att arrendatorn vore skyldig att före arrendetidens utgång undanskaffa samtliga sina å arrendeområdet befintliga byggnader, vid äfventyr att dessa i motsatt fall komme att genom stadens försorg och på arrendators bekostnad undanskaffas; och blef denna framställning af Stadsfullmäktige bifallen. ⁴⁾

Utarrendering af en plats för isupplag vid Gammelstads qvarnen.

¹⁾ Drks skrf. N:o 185 af den 21 okt. och N:o 193 af den 28 okt. — ²⁾ Stfs prot. den 26 okt. § 6 och 9 nov. § 9. — ³⁾ Drks skrf. N:o 92 af den 22 april. ⁴⁾ Stfs prot. den 11 maj § 9.

Utarrendering
af upplagsplat-
sorna N:ris 3, 4,
9, 10 och 12 af
lägenheten N:o
21 Sörnäs.

Enär arrendetiden för upplagsplatserna N:ris 3, 4, 9, 10 och 12 å lägenheten N:o 21 Sörnäs, hvilka alla öfvergått till firman T. & J. Salvesen och voro med träupplag belagda, skulle med redogörelseåret utgå, hade Drätselkammaren förordnat till afträdessyn å dessa upplagsplatser; och hemställde ¹⁾ efter derom af bemälde firma gjord anhållan och på synemännens förord hos Stadsfullmäktige om bemyndigande: att till firman T. & J. Salvesen för en tid af tio år och mot samma årliga arrendeafgåld som tillförene eller sammanlagdt 1,425 mark utarrendera uppräknade upplagsplatser, hvilket bemyndigande äfven af Stadsfullmäktige beviljades. ²⁾

Utarrendering
af upplagsplat-
sorna N:ris 7
och 8 å lägen-
heten N:o 21
Sörnäs.

Enär arrendetiden för upplagsplatserna N:ris 7 och 8 å lägenheten N:o 21 Sörnäs, hvilka jemte det emellan lotten N:o 7 och den förra värdshustomten å Sörnäs belägna f. d. vägområdet af cirka 2,900 m² areal sedan den 1 Januari 1888 på arrende innehafts af Handlanden K. H. Renlund, som derstädes uppfört ett tappningshus af jern för petroleum och ett uthus, skulle med år 1897 utgå, hade Drätselkammaren förordnat till afträdessyn å dessa arrendeområden; och hemställde ³⁾ på förre arrendatorns derom gjorda anhållan och synemännens förord hos Stadsfullmäktige om bemyndigande: att till Handlanden Renlund för en tid af tio år och mot en från 525 till 700 mark förhöjd årlig arrendeafgift samt på i öfrigt oförändrade vilkor utarrendera dessa upplagsplatser och beskifna vägområde af lägenheten N:o 21 Sörnäs, hvilket bemyndigande äfven af Stadsfullmäktige utfärdades. ⁴⁾

Utarrendering
af platser i Sör-
näs för petro-
leumupplag.

Uti en till Drätselkammaren genom sakförarefirman Jansson & Sundman ingifven skrift hade Naftaindustribolaget Kavkas i S:t Petersburg, med förmålan att bolaget hade för afsigt att härstädes öppna en filial för införande af bolagets petroleum (kerosin) å den finländska marknaden, anhållit att åt bolaget måtte på arrende för en tid af femtio år upplåtas lämplig plats för inrättande af ett petroleumnederlag, å hvilken plats skulle uppföras tvenne jerncisterner för magasinering af kerosinet äfvensom öfriga för en petroleumstation nödiga anläggningar. Och hade Drätselkammaren, som derförinnan inhemtat Byggnadskontorets anvisning å en sådan plats å ett för tillfället disponibelt område å Sörnäs udde och sedermera låtit syna och värdera platsen samt närmare kommuniserat sig med sökanden, hos Stadsfullmäktige hemställt ⁵⁾ att Fullmäktige ville be-

¹⁾ Drks skrf. N:o 229 af den 25 nov. — ²⁾ Stfs prot. den 7 dec. § 7. — ³⁾ Drks skrf. N:o 230 af den 25 nov. — ⁴⁾ Stfs prot. den 7 dec. § 8. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 80 af den 8 april.

sluta: att till Naftaindustribolaget Kavkas i St Petersburg för tiden intill utgången af år 1917 för ändamålet upplåta det å en bilagd karta med litt. A betecknade området, omfattande en areal af 1,850 m² och hvarå de ifrågasatta cisterna borde placeras, samt ett annat med litt. B. utmärkt område af 600 m², hvarå tappningshuset skulle förläggas, hvardera belägna å det odisponerade jordområdet öster och norr om de med N:ris 5, 6, 11 och 12 betecknade upplagsplatserna å Sörnäs, under vilkor att för området A erlades till stadskassan i årligt arrende 400 mark och för området B 120 mark, hvarjemte bolaget skulle berättigas ej mindre att i enlighet med Byggnadskontorets närmare anvisning uppföra en landningsbrygga i närheten af den utaf firman A. Parviainen & C:o vid stranden af Sörnäs udde anlagda petroleumlossningsbryggan, än ock att uppställa rörledningar längs jernvägsbanken till närheten af platsen B. och derifrån längs en gångbro öfver den grunda viken till cisternerna å platsen A; äfvensom att Stadsfullmäktige för sin del skulle medgifva bemälda bolag rätt att under iakttagande af särskilda, i Drätselkammarens skrifvelse under femton punkter närmare formulerade vilkor i försigtighets intresse å ifrågasvarande arrendeområden anordna ett nederlag af rysk, raffinerad petroleum och i sådant afseende uppställa tvenne jerncisterner jemte öfriga erforderliga inrättningar. Vid ärendets föredragning hos Stadsfullmäktige gjordes ¹⁾ emellertid, under förebärande att den föreslagna anordningen blefve störande för det redan å Sörnäs udde af firman A. Parviainen & C:o etablerade petroleumnederlaget, särskilda anmärkningar mot Drätselkammarens ofvan beskrifna förslag, hvarföre Stadsfullmäktige äfven funno sig föranlåtna att i anledning af desamma infordra Drätselkammarens utlåtande. För fullgörande af uppdraget tog Drätselkammaren derföre i öfvervägande, huruvida icke det tidigare föreslagna tappningshuset och rullbanan derifrån till Sörnäs körväg kunde erhålla en placering, som ej kunde påstås vara för firman A. Parviainen & C:o yrkesdrift hinderlig; och föreslog ²⁾ Drätselkammaren, som ånyo i ärendet inhemtat synemännens yttrande och deraf erfarit att enligt hvad synemännen hos Assurans-tariffdelegation gjort sig underkunnige om, förläggandet af ett nytt tappningshus i närheten af oftanämnda firmas enahanda inrättning skulle komma att medföra en förhöjning af assurancespremierna för å Sörnäs upplagda trävaror, att den med litt. B. betecknade platsen för tappningshuset utbyttes mot ett med litt. C. å åberopade karta angifvet, å Sörnäs

---

¹⁾ Stfs prot. den 22 april § 9. — ²⁾ Drks skrif. N:o 200 af den 4 nov.

plantagen N:ris 17—20 beläget område, hvilket arrendatorn af området, Trädgårdsmästaren Schoschkoff förklarar sig villig att mot en nedsättning af 120 mark uti hans till staden erläggande årsarrende för ändamålet afstå; samt att bolaget Kavkas, som emellertid hos Jernvägsstyrelsen utverkat sig tillstånd till ledande af rör från den tillernade platsen för petroleumupplaget genom jernvägens område till tappningsplatsen å berörda plantagen, skulle berättigas att äfven å stadens odisponerade mark emellan oljecisternerna och tappningshuset nedlägga erforderliga ledningsrör; äfvensom att Stadsfullmäktige nu ville till slutlig behandling företaga Nafta industribolaget Kavkas ansökan och med undantag af ofvan anförda ändringar uti Drättselkammarens tidigare i saken gjorda förslag resolvera i enlighet med detsamma, hvarvid arrendeafgiften för området A oförändradt skulle bestämmas till 400 mark per år och för området C fordras en årlig arrendeafgåld af 120 mark, med hvilket belopp åter Trädgårdsmästaren Schoschkoffs arrende för plantagen N:ris 17—20 å Sörnäs skulle nedsättas. Och blef detta Drättselkammarens förslag till alla delar af Stadsfullmäktige godkändt¹⁾.

Utarrendering af en fabriks-tomt å det inviid bostadsvillan N:o 16 a Ås belägna området.

Hos Drättselkammaren hade fabriksfirman bröder J. & O. Hahl anhållit att åt firman måtte i och för en tilltänkt fabriksanläggning upplåtas en å en ingifven karta närmare utmärkt tomtplats inom det staden tillhöriga, inviid bostadsvillan N:o 16 a Ås belägna område, som medelst kontrakt af den 14 November 1895 blifvit för en tid af tio år arrenderadt till Handlanden K. W. Snellman, hvarvid staden dock förbehållits rätt att vid behof redan före arrendetidens utgång återtaga större eller mindre delar af området mot beviljande åt arrendator af en till den frångångna markens areal proportionel nedsättning i arrendet. Och hemstälde²⁾ hos Stadsfullmäktige Drättselkammaren, efter att hafva låtit i behörig ordning värdera ifrågavarande tomtplats och å offentlig auktion inför Kammararen till den mestbjudande utbjudit den, om bemyndigande: ej allenast att till bemälda fabriksfirma för en tid af tio år mot en årlig arrendeafgift af 200 mark utarrendera ifrågavarande fabrikstomt med skyldighet för arrendatorn att, i händelse tomten före arrendetidens utgång komme att intagas i stadsplan, enligt då skeende värdering inlösa densamma; att till staden afstå all å tomten befintlig matmylla; att ej tillstoppa eller fylla det genom tomtens dragna afloppsdiket; samt att själf anlägga och underhålla körväg till tomtens; än ock att med 9 mark

¹⁾ Stfs prot. den 9 nov. § 15. — ²⁾ Drks skrif. N:o 60 af den 11 mars.

52 penni nedsätta Handlanden Snellmans årsarrende för sålunda honom frångående mark. Detta bemyndigande lemnades ock Drätselkammaren¹⁾.

Sedan Stadsfullmäktige bemyndigat²⁾ Drätselkammaren att på en tid af högst tre år utarrendera Ulrikasborgs bad- och siminrättningar äfvensom vidtaga åtgärd om sagda byggnaders underhåll under nämnda tid, hade på Drätselkammarens utfärdade kungörelse med uppmaning till hugade arrendatorer att till Kammaren inlemna sina skriftliga anbud å öfvertagandet af berörda arrende sådant inkommit endast af den förre arrendatorn Doktor Juslin, som förband sig till ett årligt arrende af 4,000 mark, för den händelse staden remonterade icke allenast simhusen, för hvilken remont var uti årets utgiftsstat upptaget ett belopp af 3,800 mark, utan äfven å badhuset verkstälde vissa, till en kostnad af 6,200 mark utaf Byggnadskontoret beräknade och förnämligast husets yttre gällande reparationer. På grund häraf utarrenderade Kammaren åt Doktern Juslin för en tid af tre år, räknadt från årets början, ifrågavarande inrättningar mot den erbjudna arrendeafgiften, men anhöll³⁾ hos Stadsfullmäktige, jemte anmälan om den gjorda utarrenderingen, att ett anslag af 6,200 mark blefve ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel för remont af badhuset beviljadt, hvilket anslag icke heller vägrades⁴⁾.

Utarrendering af bad- och simhusen i Ulrikasborgs brunns-park.

Uti en till Drätselkammaren ingifven skrift hade innehafvaren af Societetshuset härstädes Fru J. C. Mæxmontan-Knief anhållit att för en tid af tre år framåt få på arrende öfvertaga brunnshuset i Ulrikasborgs brunns-park med rättighet för henne att derstädes under arrendetiden få gifva varietéföreställningar. Ett anbud af Fru Mæxmontan-Knief i samma syfte hade tidigare af Drätselkammaren understälts⁵⁾ Stadsfullmäktiges bepröfvande, men beslöto⁶⁾ Stadsfullmäktige då: att brunnshuset, med anledning deraf att de tidigare förutsättningarna för brunnshusets ombyggnad på enskild bekostnad befunnits icke kunna förverkligas, skulle till början af sommaren 1897 för stadens räkning försättas i tidsenligt skick, samt att frågan om vidtagande af åtgärder i detta hänseende öfverlemnas åt ett utskott af tre personer; äfvensom att vid sådant förhållande något arrendeanbud å brunnshuset ej för tillfället skulle antagas. Drätselkammaren, som således icke af Stadsfullmäktige fått emottaga några föreskrifter beträffande dispositionen af brunnshuset, fann sig därför föran-

Utarrendering af brunnshuset i Ulrikasborgs brunns-park.

¹⁾ Stfs prot. den 22 mars § 7. — ²⁾ Se 1896 års berättelse pg. 39—41. — ³⁾ Drks skrf. N:o 83 af den 1 april. — ⁴⁾ Stfs prot. den 22 april § 23. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 5 af den 7 jan. — ⁶⁾ Stfs prot. den 12 jan. § 11.

låten förfråga¹⁾ huruvida Kammaren hade att vidtaga några åtgärder i afseende å brunnshusets utarrendering, och utbad sig i sådant fall uppgift beträffande arrendetiden samt huruvida föreställningar i en eller annan form skulle af arrendatorn å brunnshuset få föranstaltas. Till följd af denna framställning beslöto²⁾ Stadsfullmäktige bemyndiga Drätselkammaren att på en tid af högst tre år utöfver tiden från den 1 Augusti till årets slut utarrendera brunnshuset, dock med vilkor att inga varietéföreställningar finge gifvas vare sig i brunnshuset eller inom brunnsparkens område, men väl konserter derstädes föranstaltas; och borde för öfrigt förbehåll göras om rätt för staden att, om särskild anledning dertill uppstode, disponera öfver brunnshuset för någon dag på vilkor, som komme att skildt aftalas.

Förlängning af arrendet till villan N:o 5 i vestra Brunnsparcken.

Hos Drätselkammaren hade nuvarande innehafvaren af villan N:o 5 i Brunnsparckens vestra område, Vicehäradshöfdingen G. W. Boijer anhållit att få tillgodonjuta den uti punkt 7 af arrendekontraktet för villan af den 20 Juni 1874 omnämnda förlängning af arrendetiden på 25 år, räknadt från den 20 Juni 1899, mot uti återopade kontrakt upptagna vilkor; och hemställde³⁾ Drätselkammaren, sedan syn å platsen verkstälts, i enlighet med synemännens förslag hos Stadsfullmäktige om bemyndigande: att för en tid af 25 år, räknadt från redan nämnd tid, mot en årlig arrendefgift af 275 mark och på för öfrigt oförändrade arrendevilkor förlänga arrenderätten till ifrågavarande villalott. På beredningsutskottets förslag beslöto⁴⁾ Stadsfullmäktige godkänna Drätselkammarens framställning, dock sålunda att arrendefgiften, grundräntan deri inberäknad, bestämdes till 290 mark.

Förlängning af arrendet till villan N:o 6 i vestra Brunnsparcken.

Hos Drätselkammaren hade nuvarande innehafvaren af villan N:o 6 i Brunnsparckens vestra område, Vicelandtmätaren F. Oskar Immell anhållit att få tillgodonjuta den uti punkt 7 af arrendekontraktet för villan af den 6 Mars 1876 omnämnda förlängning af arrendetiden på 25 år, räknadt från den 6 Mars 1901 mot uti återopade kontrakt upptagna vilkor; och hemställde⁵⁾ Drätselkammaren, sedan syn å platsen verkstälts, i enlighet med synemännens förslag, hos Stadsfullmäktige om bemyndigande: att för en tid af 25 år, räknadt från redan nämnda tid, mot en årlig arrendefgift af 258 mark och på för öfrigt oförändrade arrende-

1) Drks skrf. N:o 104 af den 20 maj. — 2) Stfs prot. den 4 juni § 17. — 3) Drks skrf. N:o 176 af den 7 okt. — 4) Stfs prot. den 12 okt. § 12. — 5) Drks skrf. N:o 177 af den 7 okt.

vilkor förlänga arrenderätten till ifrågavarande villalott. På beredningsutskottets förslag beslöto¹⁾ Stadsfullmäktige godkänna Drätselkammarens framställning, dock med sådan ändring deri, att arrendeafgiften inclusive grundräntan bestämdes till 272 mark.

Medelst remiss af den 3 April hade Stadsfullmäktiges beredningsutskott anhållit om Drätselkammarens yttrande beträffande en af bestyrelsen för föreningen *De blindas vänner* hos Fullmäktige gjord anhållan, att föreningen för framtiden blefve fritagen från skyldigheten att erlægga den till 345 mark uppgående årliga arrendeafgiften för Djurgårdsvillan N:o 7, hvilken medels kontrakt af den 30 Januari 1890 blifvit för en tid af femtio år till föreningen å arrende upplåten för uppförande derstädes af en anstalt för blinda. Och föreslog²⁾ Drätselkammaren med afseende å det behjertansvärda ändamålet med föreningens verksamhet, som vore förtjent af understöd från stadens sida, att Stadsfullmäktige ville bifalla ansökningen och för framtiden befria föreningen från skyldigheten att erlægga arrende för Djurgårdsvillan N:o 7, under förbehåll likväl att en anstalt för blinda derstädes uppehåles. På beredningsutskottets förslag och de af Drätselkammaren anförda skäl blef³⁾ ansökningen äfven bifallen.

Uti en till Drätselkammaren stäld skrift hade *Föreningen för barnavårdens befrämjande* anhållit, att Kammarerna ville hos Stadsfullmäktige hemställa om föreningens befriande från skyldigheten att framdeles erlægga arrende för den till dess begagnande upplåtna tomten N:o 6 vid 2:dra linien å Berghäll. Med åberopande af de skäl Drätselkammaren tidigare⁴⁾ anført till förmån för föreningens befrielse från hvarje arrendeafgift till staden för ifrågavarande tomt understödde⁵⁾ Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige föreningens anhållan, som äfven blef bifallen⁶⁾.

Stadsfullmäktige till kännedom meddelade⁷⁾ Drätselkammaren, att västra Örnholmen, som under år 1896 blifvit⁸⁾ utarrenderad till Snickaren Wald. Magito, som emellertid under sagda år afled utan att efterlemna några arftagare, återgått till staden.

Genom remiss⁹⁾ hade Stadsfullmäktige anmodat Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i anledning af en utaf Pro-

Befrielse från arrendeafgifts erläggande för Djurgårdsvillan N:o 7.

Arrendefrihet för tomten N:o 6 vid 2:dra linien å Berghäll.

Återgång af arrendet till västra Örnholmen.

Afslag å anhållan om arrendeafgifts befrielse för Cygnaci villa.

¹⁾ Stfs prot. den 12 okt. § 13. — ²⁾ Drks skrf. N:o 76 af den 8 april. — ³⁾ Stfs prot. den 22 april § 11. — ⁴⁾ Se 1896 års berättelse pg. 12. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 235 af den 2 dec. — ⁶⁾ Stfs prot. den 7 dec. § 9. — ⁷⁾ Drks skrf. N:o 127 af den 26 juni och Stfs prot. den 10 aug. § 31. — ⁸⁾ Se 1896 års berättelse pg. 14. — ⁹⁾ Stfs prot. den 4 mars § 3.

fessorn Eliel Aspelin och Fröken Emelie Bergbom, hvilka innehafva förvaltningen af den utaf framlidne Statsrådet Fredr. Cygnaeus till Finlands folk testamenterade villan N:o 17 uti Östra Brunnsparken med der förvarade konstsamlingar, hos Stadsfullmäktige gjord ansökan att den staden för sagda villa tillkommande årliga arrendeaftgiften af 108 mark 53 penni blefve på skäl, som i ansökningsskriften framhålles, för framtiden efterskänkt. Med uppmärksamgörande derpå att Finlands Ständer vid landtdagen år 1885 till Regeringen öfverlemnad omsorgen om anstaltens underhåll och vård samt Styrelsen på grund häraf hittills beviljat och ej heller framdeles torde undandraga sig att anvisa de medel, som för sagda ändamål äro nödiga; kunde¹⁾ Drätselkammaren för sin del ej förorda bifall till ansökningen, som ock af Stadsfullmäktige afslogs²⁾.

Arrendeinkomsterna från tomterna i Berghäll

Uti skrifvelse för den 26 förlidne Januari hade Stadsfullmäktige anmodat Drätselkammaren att upprätta och till Fullmäktige insända en förteckning öfver ännu odisponerade tomter vid reglerade gator i Berghäll äfvensom inkomma ej mindre med uppgift å ungefärliga kostnaden för gaturegleringen i förhållande till längden af tomternas gatulinie och till beloppet af arrendet för de hittills redan utarrenderade tomterna å sagda jordområde, än ock med yttrande, huruvida icke dylika tomter kunde äsättas högre enhetspris per kvadratmeter än vid syneförrättningarna hittills varit fallet.

På grund af en utaf Byggnadskontoret uppgjord kalkyl, hvaraf framgick, att Helsingfors stad från förstaden Berghäll hade en årlig inkomst, motsvarande 10 % å kostnaderna för planerings- och kanalarbeten därstädes, samt härtill kom att arrenderätten till tomter å Berghäll, såsom Fullmäktige hade sig bekant, af Kammaren utbjudes å offentlig auktion, dervid de vid syneförrättningarna föreslagna arrendebeloppen härintills alldeles icke eller högst obetydligt öfverskridits, ansåg³⁾ Drätselkammaren för sin del någon väsendtligare förändring i de beräkningsgrunder, som af synemännen hittills följts vid värdering af tomter å Berghäll, icke vara att förorda. Tillika försökte Drätselkammaren utreda, att tillhandahållande af sådana billiga arrendetomter i stadens utkant som tomterna å Berghäll vore det enda möjliga sätt för beredande af billiga hyreslokaler för den mindre bemedlade befolkningen. Och beslöto⁴⁾ Stadsfullmäktige med godkännande af Drätselkammarens uttalanden att ärendet icke skulle till någon vidare åtgärd föränleda.

¹⁾ Drks skrf. N:o 69 af den 26 mars. — ²⁾ Stfs prot. den 5 april § 7. — ³⁾ Drks skrf. N:o 51 af den 25 feb. (Stfs tryckta handl. N:o 12). — ⁴⁾ Stfs prot. den 22 april § 20.

Då det icke var uti något spekulations intresse, som Helsingfors stad hade beslutit sig för inköp af Gumtäckt allodialsäteri, utan för att såsom egare af lägenheten kunna stäffa de förstadsanläggningar, derstädes pågingo och hvilka med sina oordnade förhållanden hotade att blifva för staden Helsingfors både i hygieniskt och moraliskt hänseende förderbringande och då det i all synnerhet gälde för staden att förhindra ett vidare hopande af folk i dessa illa planlagda och derföre äfven i sanitärt afseende otidsenliga sammangyttringar af människobostäder, hade denna synpunkt vid Drätselkammarens förvaltning af Gumtäckt i främsta rummet blifvit för dess åtgärder bestämmande och hvarje Kammarens sträfvan derföre gått ut på att motarbeta vidare bebyggande af Hermanstad I et II och Majstad. Med den ringa makt, som i detta afseende emellertid står staden till buds, i det arrendatorernas nu gällande kontrakt, hvilka äro uppgjorda af den förre egaren af Gumtäckt och intecknade i egendomen, tillåta hvarje tomts snart sagdt obegränsade bebyggande och detta dertill på sätt, arrendator allena för godt finner, hade Drätselkammarens åtgörande i angifvet syfte inskränkts till endast ett återförvärfvande till staden af alla härtills obebyggda, ehuru redan utarrenderade tomter. För utfinnande af något medel att öka stadens maktbefogenhet gentemot ifrågavarande arrendatorer och i främsta rummet kunna förhindra tillkomsten af vidare byggnader uti Gumtäckt förstäder, hade Drätselkammaren uppdragit åt en delegation inom Kammaren att i sådant syfte taga missförhållandena i Gumtäckt under öfvervägande och till Kammaren afgifva förslag till deras aflägsnande. Och gick det på grund häraf tillkomna förslaget ut derpå, att arrendatorerna i Gumtäckt genom en nedsättningen af arrendena, hvilken dock med de undantagsfall, uti hvilka nu gällande arrenden vore onaturligt höga, borde beröra endast de i arrendekontrakten förutsatta tioårs förhöjningarna af arrendet, skulle finna med sin fördel förenligt att med staden afsluta nya, byggnadsrättigheten inskränkande kontrakt. Omfattande delegationens förslag och anmälände att Drätselkammaren icke lyckats efter det formulär till kontrakt, som på Drätselkammarens derom gjorda framställning af Stadsfullmäktige genom beslut af den 14 Juni 1894 godkändes¹⁾ och enligt hvilket arrendatorerna i Gumtäckt beviljades endast den förmån att tvenne gånger om året få erlägga sina arrendebetalingar, afsluta ett

Nedsättning af
tomtarrendena i
Gumtäckt för-
städer.

¹⁾ Se 1894 års berättelse pg. 36. — ²⁾ Drks skrf. N:o 61 af den 11 mars. (Stfs tryckta handl. N:o 11).

enda nytt kontrakt, insände¹⁾ Drätselkammaren till Stadsfullmäktige en detaljerad förteckning öfver ifrågasatt nedsättning af arrendeafgälderna för de särskilda arrendatorerne i Hermanstad I & II och Majstad samt nedanstående förslag till arrendekontrakt äfvensom hemstälde: att Stadsfullmäktige ville godkänna detta formulär till nytt kontrakt; att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att, för att befordra antagande af sådana nya kontrakt, icke allenast så nedsätta arrendena, som i förteckningen öfver samme arrendatorer angifves, utan ock mot proportionel minskning af arrendena, der så befinnes lämpligt, till staden återförvärfva delar af utarrenderade bostadstomter; att Stadsfullmäktige bemyndigade Drätselkammaren att, för ernående af ändamålet, i möjligen förekommande extrema undantagsfall utan vidare hemställan bevilja ytterligare jämkningar uti de föreslagna arrendenedsättningarne; samt att tiden, från hvilken arrendenedsättningen i hvarje särskildt fall skulle träda i gällande kraft, skulle bestämmas från och med den 1 Januari det år, hvarunder utbyte af nytt kontrakt kommit till stånd.

Denna Drätselkammarens framställning som ock efterföljande kontrakts formulär blefvo af Stadsfullmäktige godkända²⁾.

Förslag till arrendekontrakt.

Helsingfors stad underlydande bostadstomten .....
 som enligt en af stadsgeodeten är ..... deröfver upprättad karta innefattar .....
 ..... kvadratmeters areal, upplåtes härmed åt .....
 ..... på arrende för tiden från den ..... år .....
 till ..... års utgång på följande villkor:

1:o) Å lägenheten få nu befintliga byggnader kvarstå, men nya sådana utföras endast i undantagsfall, efter dertill af Drätselkammaren utverkadt tillstånd. Å lägenheten får ej heller inrymmas någon industriell anläggning, eller anordnas utskänkning af starka drycker.

2:o) Mull, lera, sand eller andra jordarter få hvarken från lägenheten afföras eller för industriella ändamål derstädes användas, ej heller å tomten förelintliga träd afverkas, der sådant ej för byggnadsföretag erfordras, men deremot må sten och berg af arrendatorn, efter anmälan å stadens Byggnadskontor och i enlighet med dess anvisning, för afforsling sprängas eller till sprängning upplåtas.

3:o) Erforderliga hägnader emot angränsande bostadstomter åligger arrendatorn anlägga och behörigen vidmakthålla till hälften af begränsningen, och bör stängsel kring tomtområdet i öfrigt, derest sådant af Drätselkammaren pröfvas nödigt, af arrendatorn ensam uppföras och underhållas.

4:o) Arrendatorn är skyldig att ställa sig till efterrättelse den helsövärdstadga, som nu är för orten gällande eller framdeles kan varda utfärdad, men skola emellertid och intill dess derom annorlunda kan vara förordnad, till fö-

¹⁾ Drks skrf. N:o 61 af den 11 mars (Stfs tryckta handl. N:o 11). — ²⁾ Stfs prot. den 22 april § 18.

rekommände af markens förorenande och deraf uppstående sanitära vådor, exkrementer från människor eller djur äfvensom allt affall och spillvatten uppsamlas uti täta kärl eller behållare, som få tömmas endast å anvisade ställen.

5:o) Den lägenheten åsatta årliga arrendeafgiften, utgörande ..... inbetalas årligen till Helsingfors stadskassa vid pålysta uppboresstämmer, med halfva beloppet under April och den andra hälften under Oktober månad.

6:o) Försummar arrendatorn att å utsatt tid erlægga den bestämda arrendesumman, eller öfverträder han öfriga för arrendet gällande villkor, är kontraktet, om Drättselkammaren sådant påyrkar, upphäfdt och arrendatorn skyldig att omedelbart återlemna tomten i stadens besittning.

7:o) Staden till säkerhet för arrendets behöriga ärläggande åligger det dessutom arrendatorn att vidtaga alla erforderliga åtgärder derhån, att Drättselkammaren kan vinna första inteckning i besittningsrätten till den arrenderade tomten samt i eganderätten till derå uppförda byggnader.

8:o) Arrendatorn är berättigad att arrendet på annan person öfverlåta, men skyldig att om sådan öfverlåtelse hos Drättselkammaren anmäla. Deremot må arrendatorn icke under någon förevändning till annan person, för hvad ändamål det vara må, upplåta viss del af lägenheten.

9:o) Vid arrendets upphörande åligger det arrendatorn, der icke annan öfverenskommelse blifvit med staden eller den efterträdande arrendatorn träffad, att omedelbart på sin bekostnad låta nedtaga och från lägenheten afföra samtliga derstädes uppförda hus, byggnader, hägnader och öfriga inrättningar.

Helsingfors Drättselkammare den .....

Sedan t. f. Generalguvernören öfver landet jemte skrifvelse för den 28 Januari (9 Februari) till Kejsrerliga Senaten för Finland öfverlemnat Fordran på stadens afträdande af Artillerigården i Tölö. Chefens för Ingeniörerne i Finländska militärdistriktet memorial af den 16 derförutgångne Januari, hvori yrkas att frågan om arrenderandet utaf Helsingfors stad af villaområdet N:o 60 a Artillerigården i Tölö, som enligt Distriktingeniörstyrelsens förmenande vore ryska militärväsendets egendom, skulle underkastas revision, i syfte att det med staden om sagda område belevade arrendekontrakt af den 26 Oktober 1888 blefve upphäfdt och området såsom ryska militärväsendets egendom förklaradt, hade Senaten anbefalt Guvernören i länet att affordra stadsmyndigheterna i Helsingfors all tillgänglig utredning och yttrande i frågan. I anledning häraf hade Guvernören genom Magistraten infordrat Stadsfullmäktiges utlåtande i saken; derå Stadsfullmäktige medelst remissresolution¹⁾ anmodat Drättselkammaren att till Fullmäktige inkomma med äskade utredningen jemte yttrande i ärendet.

Till fullgörande af Stadsfullmäktiges berörda föreskrift hade Drättselkammaren ur härvarande arkiv sökt införskaffa i saken tillgänglig ut-

¹⁾ Stfs prot. den 2 mars § 1.

redning och föreslog¹⁾ på grund af densamma, att Stadsfullmäktige ville till Kejslerliga Senaten insända denna Kammarens utläggning i ärendet under framhållande af att staden med stöd deraf anser sin eganderätt till området Artillerigården tryggad. Och beslöto²⁾ Stadsfullmäktige afgifva sitt utlåtande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Drätselkammarens yttrande samt derjemte framhålla, hurusom Helsingfors stad i ingen händelse vore skyldig att annorlunda än på grund af domstols utslag afstå eganderätten till det ifrågavarande området.

Frågan om afstämning af mark i Kajsaniemi för jernvägens behof.

Den delegation³⁾, som tillsatts för pröfning af frågan angående vid den och formen af ett för bangårdens i Helsingfors behof erforderligt område af Kajsaniemi park, förklarade uti en till Stadsfullmäktige afgifven skrift af den 21 December 1896, att delegationen utan meningsskiljaktighet omfattat den åsigt, att för ombyggnad af Helsingfors jernvägsstation, enligt förslaget å planteckningen III⁴⁾, det å planen med bokstäfverna a, b, c, d, e, f, g utmärkta område af Kajsaniemi park blefve oundgängligen nödvändigt, hvarföre delegationen ville förorda att, i händelse Helsingfors station varder ombyggd i enlighet med nämnda förslag, berörda område af Kajsaniemi park, utgörande cirka 2,780 m², måtte till statsverket aflåtas, emot det att statsverket till staden upplåter den genom stationens förskjutning norrut ledigblifvande del af nuvarande jernvägsområdet, samt utan skyldighet för staden att till Kajsaniemi Kägelsbans aktiebolag utgifva någon ersättning för undanskaffande af bolagets på en del af ifrågavarande område uppförda byggnad. Detta förslag godkändes⁵⁾ af Stadsfullmäktige, men skulle uti det i öfverensstämmelse härmed affattade svarsyttrandet till Ecklesiastikexpeditionen i Kejs. Senaten tillika återhemtas den förutsättning (museihusets förläggande på Jernvägstorget) som föranledt Stadsfullmäktige att afstå en del af Kajsaniemi park för statsjernvägarnes behof.

Aflåtande af särskilda områden vid Fredriksberg för statsjernvägarnes behof.

Sedan Jernvägsstyrelsen hos Stadsfullmäktige gjort förfrågan om, huruvida och på hvilka vilkor staden vore villig att till Statsjernvägarne afstå fyra särskilda områden, belägna i närheten af Fredriksbergs vexel, och Drätselkammaren, hvars utlåtande inforrats, meddelat⁶⁾ Fullmäktige, det Kammaren ansett ifrågavarande områden, hvilka å en tillika bilagd karta utmärkts med litt. C D E och F, kunna af staden till Statsjern-

¹⁾ Drks skrf. N:o 105 af den 20 maj (Stfs tryckta handl. N:o 42). — ²⁾ Stfs prot. den 4 juni § 19. — ³⁾ Se 1896 års berättelse pg. 26. — ⁴⁾ Se Stfs tryckta handl. N:o 15 för år 1896. — ⁵⁾ Stfs prot. den 26 jan. § 11. — ⁶⁾ Drks skrf. N:o 157 af den 26 aug.

vägarne afstås emot en af Kammaren i och för frågans beredning tillsatt synenämnds värdering, enligt hvilken området litt. C åsatts ett värde af 30 p:ni, litt. D af 20 p:ni, litt. E af 2 m. och litt. F af 1 m. 30 p:ni, allt per qvadratmeter, och under iakttagande i öfrigt att staden förbehölle sig rätt till all matmylla å områdena E och F till ett djup af högst 0,5 m. äfvensom att omlägningskostnaderna, beräknade till Fmk 24,000, för de stadens vattenledningsrör, som fölle inom området E, och kostnaden för flyttning af den inom området C befintliga vägen till Fredriksberg borde ersättas af Statsjernvägarna, hade Stadsfullmäktige med anledning af frågans vikt uppdragit¹⁾ åt ett särskildt utskott att pröfva de gjorda förslagen och med yttrande till Fullmäktige derefter inkomma. Och förordar²⁾ det sålunda tillkomna utskottet på uti dess utlåtande närmare anförda skäl att ofvanberörda områden öfverlåtas till Statsjernvägarne på sätt Drätselkammaren föreslagit, eller genom expropriationsförfarande, mot en löseskilling, som för de skilda områdena komme, efter den af utskottet föreslagna arronderingen, att fördela sig på ungefär följande sätt:

Området C	18,000 m ²	å 1,30	Fmk	23,400
d:o D	18,200	„ å 0,75	„	13,650
d:o E	100,000	„ å 2,50	„	250,000
d:o F	48,000	„ å 1,30	„	62,400

eller sammanlagdt Fmk 349,450, hvilket belopp likväl först efter försig-gången noggrann mätning kan definitivt fixeras; samt föreslår utskottet: att Stadsfullmäktige ville såsom svar å Jernvägsstyrelsens förfrågan an-gående afträddandet af ifrågakomna fyra områden i trakten af Fredriks-berg förklara staden villig att i expropriationsväg öfverlåta sagda, från instundande års början disponibla områden till Statsjernvägarne emot en efter nu angifna värdering fastställd löseskilling samt på af Drätselkam-maren i öfrigt föreslagna villkor; samt att Fullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att, för den händelse det å lägenheten Backas befint-liga området Litt. F komme att afhändas staden före utgången af år 1908, med högst 500 mark nedsätta det från lägenheten utgående års-arrendet för den återstående arrendetiden. Detta utskottsbetänkande blef af Stadsfullmäktige godkändt³⁾.

¹⁾ Stfs prot. den 7 sept. § 7. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 27. — ³⁾ Stfs prot. den 21 sept. § 19.

Frågan om ex-
propriation för
Docksgatans ut-
vidgning.

I anledning af t. f. Kyrkoherden F. L. Bengelsdorffs besvär öfver Magistratens den 17 Februari afsagda utslag i frågan om Bengelsdorffs yrkan om åtgärd¹⁾ för expropriation af mark i och för utvidgande af Docksgatan utanför tomten N:o 12 vid sagda gata, hade Guvernören i länet medels remiss af den 13 April affordrat Stadsfullmäktiges förklaring i ärendet; och beslöto²⁾ Stadsfullmäktige vidhålla sitt i ärendets tidigare skede gjorda uttalande i frågan. Och sedan Stadsfullmäktige genom Magistratens skrifvelse för den 8 påföljande September med Guvernörens den 30 Augusti gifna utslag i anledning af omnämnda besvär inhemtat den för staden ogynnsamma utgång i tvistemålet, beslöto³⁾ Stadsfullmäktige öfver detta Guvernörens utslag anföra besvär, hvarjemte Fullmäktige öfverlemnade åt ett utskott att inkomma med förslag till Stadsfullmäktiges besvärsskrift i ärendet. Vid föredragning af ett sålunda tillkommet förslag till besvärsskrift, som i hufvudsak innehöll ett uttalande af samma åsigt i frågan Stadsfullmäktige tidigare förfäktat och hvari dessutom framhölls, att Guvernören enligt gällande instruktion för länestyrelserna uti byggnadsärenden icke egde en sådan befogenhet gentemot stadskommun, som i utslaget var omnämnd, gjordes⁴⁾ särskilda ändringsförslag för att skarpare betona vissa i förslaget berörda synpunkter, hvarjemte åt justerarene af protokollet öfverlemnades att fastställa ordalydelsen af dessa ändringar.

Inköp af sär-
skilda magasin-
tomter vid Ma-
gasinskajen.

Sedan till Drätselkammarens kännedom kommit, att Magistraten härstädes medels beslut af den 15 November utdömt byggnaderna å magasinstitomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen, och då det visat sig, att det öppna utrymmet härstädes, som var erforderligt för den ångbåts- och öfriga sjörörelse, hvilka i samband med jernvägstrafiken å hamnbanan samt formansdriften försiggår invid Magasinskajen och det derå uppförda täckta varuskjulet, visat sig alldeles för inskränkt, hade Drätselkammaren försökt göra sig underkunnig om de pris, hvartill ifrågavarande magasinstitomter möjligen kunde af staden inköpas. Och som Kammarerna samtidigt af egarene till tomterna N:ris 3—8 vid Magasinskajen erhållit anbud å nämnda tomters försäljning till staden för ett pris af 20,000 mark per tomt, föreslog⁵⁾ Drätselkammaren att Stadsfullmäktige ville besluta: att antaga det anförda anbudet; att bemyndiga Drätselkammaren att för samma pris per tomt underhandla om inköp af öfriga 6 tomter vid maga-

¹⁾ Se 1895 års berättelse pg. 39. — ²⁾ Stfs prot. den 4 juni § 15. — ³⁾ D:o d:o den 21 sept. § 3. — ⁴⁾ D:o d:o den 7 dec. § 17. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 247 af den 16 dec.

sinskajen; att för den händelse detta ej skulle lyckas Drätselkammaren, Stadsfullmäktige ville ingå till Hans Kejs. Majestät med ansökan om rätt att genom expropriation förvärfva staden dessa sistnämnda 6 tomter; samt att för frågens definitiva afgörande hos Magistraten anhålla om utlysande af val af förstärkte Stadsfullmäktige.

På Stadsfullmäktiges beredningsutskottets förslag beslöto ¹⁾ Fullmäktige: att hos Magistraten anhålla om utseende af förstärkte Stadsfullmäktige för behandling af frågan om förvärfvande för stadens räkning af magasin stomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen samt för afgörande af i sammanhang dermed stående frågor; äfvensom att anmoda Drätselkammaren att taga i öfvervägande och föreslå de olika sätt för samtliga dessa tomters framtida användning, hvilka kunde ifrågakomma, samt med förslag härom till Stadsfullmäktige inkomma äfvensom tillika aflemna upplysning om det pris, hvartill magasin stomterna N:ris 1, 2 och 9—12 kunde för staden förvärfvas; börande sagda förslag och upplysning till Fullmäktige afgifves i så god tid att de skulle kunna förstärkte Stadsfullmäktige i samband med förenämnda ärende föreläggas.

Uti en till Magistraten ingifven skrift hade styrelsen för bolaget Arabia aktiefabrik, hvars fabriksanläggning är belägen å villaområdet N:o 4 Arabia och ängen Kanansland, som bolaget arrenderat af Helsingfors stad, med anledning af att Kejs. Senaten genom utslag af den 22 Maj 1896 fastställt Häradsrättens i Helsinge socken af Kejs. Hofrätt gillade utslag i ett in-teckningsärende, dessmedels bolaget fränkänts rättighet att för gäld låta in-teckna bolagets besittningsrätt till nämnda arrendemark och eganderätt till derå uppförda fabriks- och öfriga byggnader samt sålunda beröfvats en rättighet, som detsamma härintills varit i åtnjutande af och utan hvilken den nu förefintliga fabriksanläggningen på platsen icke skulle kommit till stånd, hos Magistraten anhållit, det Magistraten måtte så begå att ifrågavarande in-teckningsrättighet åter blefve arrendeinnehafvaren tillförsäkrad; och hade styrelsen för bolaget derhos afgifvit den förklaring att, derest för detta eller annat ändamål vinnande det befunes lämpligt att villaområdet N:o 4 Arabia jemte ängen Kanansland, som förut hört under Helsingfors stads jurisdiktion, ånyo underlägges densamma, bolaget Arabia aktiefabrik för sin del icke hade något emot att nämnda arrendelägenheter återföras under stadens jurisdiktion.

Villorna Annebergs och Arabias samt ängen Kananslands förande under stadens jurisdiktion.

¹⁾ Stfs prot. den 21 dec. § 10.

Enär Kejsrerliga Senaten uti dess oförmälda utslag såsom domskäl anført att „utredning ej förestälts derom, huruvida ifrågavarande villaområde N:o 4 Arabia och ängen Kanansland ligga inom eller utom den del af Forsby hemmans område, som blifvit under Helsingfors stad afhyst“, hade Magistraten genom forskning i härvarande arkiv sökt införskaffa den utredning, som härutinnan kunnat åstadkommas; och hemstälde ¹⁾ Magistraten hos Stadsfullmäktige, närslutande oförmälda utredning, då äfven den i sin mån tycktes bestyrka antagande att åtminstone villorna Anneberg och Arabia jemte ängen Kanansland af ålder varit under staden afhysta, huruvida ej skäl ej förekomme att hos Hans Kejs. Majestät anhålla, att sagda villor måtte under stadens jurisdiktion återföras. På grund af den utaf Magistraten i ärendet förebragta utredningen föreslog ²⁾ äfven Drättselkammaren, till hvars utlåtande Stadsfullmäktige remitterat ³⁾ ärendet: att Stadsfullmäktige ville till Hans Kejs. Majestät inlemna underdånig ansökan derom, att Forsby hemman i dess helhet måtte förklaras vara under staden afhyst och således underlydande stadens jurisdiktion; och blef detta Drättselkammarens förslag af Stadsfullmäktige godkänt ⁴⁾.

Helsingfors
Spårvägs- och
Omnibus Aktie-
bolags ansökan
om rätt att in-
föra elektrisk
drifkraft och om
koncessions-
förlängning.

Uti en till Stadsfullmäktige ingifven skrift hade Spårvägs- och Omnibus Aktebolaget i Helsingfors anhållit om koncession å en elektrisk spårväg samt om förlängning af koncessionen å bolagets nuvarande spårvägar; och beslöto ⁵⁾ Fullmäktige på beredningsutskottets framställning remittera ärendet till Drättselkammaren, hvarjemte Fullmäktige i anledning af särskilda vid ärendets föredragning gjorda förslag beslöto uppdraga åt Kammarerna att taga i öfvervägande, huruvida icke ackumulatorsystemet kunde vid de elektriska spårvägarne komma till användning samt om ej skäl vore för handen att Helsingfors stad antingen öfvertoge spårvägstrafiken i dess helhet eller åtminstone inginge såsom delegare i bolaget. Något utlåtande från Drättselkammaren inkom emellertid ej under året.

Ansökan om
koncession för
ett nytt spår-
vägsnät i Hel-
singfors.

På beredningsutskottets förslag remitterades ⁶⁾ till Drättselkammaren äfven en af Doktorn A. Ramsay samt Handlandene M. Hallberg och Julius Tallberg ingifven ansökan om koncession å ett nytt spårvägsnät å Helsingfors, men blef ej heller detta ärende af Drättselkammaren under året slutbehandladt.

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 9. — ²⁾ Drks skrf. N:o 140 af den 22 juli. — ³⁾ Stfs prot. den 22 mars § 14. — ⁴⁾ D:o d:o den 7 sept. § 12. — ⁵⁾ D:o d:o den 12 okt. § 16. — ⁶⁾ D:o d:o den 7 dec. § 19.

Sedan Fruntimmersföreningen i Helsingfors hos Drätselkammaren ^{Utsigtens från Observatoriibergen bevarande.} anhållit, att för den händelse staden komme att öfvertaga föreningens tomt N:o 6 vid Lappviksgatan, hvarom fråga varit, föreningen i utbyte skulle erhålla en annan för dess ändamål fullt lämplig tomt, hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige föreslagit ¹⁾, att åt föreningen skulle öfverlåtas tomten N:o 5 vid Jungfrustigen, men att, emedan utsigten från Observatoriibergen kunde störas, i händelse tomten bebygdes med höga hus, vid öfverlåtelsen det vilkor skulle fästas att å tomten icke finge uppföras någon byggnad, som skulle öfverskjuta 15 meters höjd öfver Petersgatan. I sammanhang dermed hade Drätselkammaren hemställt om bemyndigande att vid framtida försäljningar af staden tillhöriga tomter i sjunde stadsdelen göra sådant förbehåll beträffande husens höjd, som Drätselkammaren med afseende å utsigtens från Observatoriibergen bevarande i hvarje särskildt fall kunde pröfva nödigt.

Nämnda ärende öfverlemnades af Stadsfullmäktige vid sammanträde den 19 december 1895 till beredning af ett särskildt utskott, hvarefter saken, för så vidt den berörde Fruntimmersföreningens ansökan, på utskottets förslag af Stadsfullmäktige afgjordes i öfverensstämmelse med Drätselkammarens hemställan, hvarjemte utskottet på dess derom gjorda begäran förstärktes med tvenne juridiskt bildade ledamöter.

Uti ett den 19 Januari dateradt utlåtande ²⁾ föreslår detta utskott på uti utlåtandet närmare framhållna skäl, att Stadsfullmäktige ville besluta: att lemna Drätselkammaren det bemyndigande, hvarom Kammaren i förestående måtto ansökt; samt att med hänvisning till nästberörda beslut hos Kejs. Senaten anhålla att å de tomter inom utsigtsområdet, som blifvit till statsverket upplåtna, icke måtte uppföras byggnader, de der öfverskrida den höjdgräns, som på anfördt sätt funnits nödig till skydd för utsigten från Observatoriibergen; äfvensom att dessutom till Regeringen ingå med hemställan derom, att af hänsyn till anläggningarna å Observatoriibergen det egarene af tomterna i kvarteren Ålen och Vibban genom Nådiga brefvet af den 21 Januari 1879 medgifna tillstånd att å den tillskottsmark, som tillagts tomterna genom Nådiga Brefvet af den 20 Oktober 1846, uppföra hus med eldstäder måtte inskränkas derhän, att å sagda tillskottsmark finge uppbyggas endast hus, hvilkas högsta punkt icke öfverskrider 30 meters höjd öfver hafvet samt äro försedda med prydliga fasader mot Observatoriibergen.

¹⁾ Drks skrf. N:o 253 af den 12 dec. 1895. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 2.

Betänkandet åtföljdes af en reservation, gående ut derpå: att staden utan tidsutdrägt skulle till Regeringen inlemna ansökan om sådant tillägg till gällande byggnadsordning, att byggnadernas höjd inom det af utskottet såkallade utsigtsområdet med undantag af kvarteret 102 begränsades till det af Drätselkammaren föreslagna utsigtsplanet och i denna ansökan förbinda sig att ersätta ägarena till tomterna N:o 5 och 6 vid Bergmansgatan den förlust, som de genom denna inskränkning i sin dispositionsrätt enligt värdering anses kunna lida.

Med förkastande af dessa förslag beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige emellertid anmoda Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med förslag till sådana inskränkande bestämmingar angående den i byggnadsordningen vederbörande gårdsegare medgifna rätt att å sina tomter uppföra hus af ända till 23 meters höjd, att utsigten från Observatoriibergen öfver hafvet och Södra hamnen blefve erforderligen bevarad. Och föreslog ²⁾ till fullgörande häraf Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige ville till Kejs. Senaten ingå med underdånig hemställan, om sådan ändring i 43 § af stadens byggnadsordning att i stället för sista mom. i sagda § infördes ett stadgande af följande lydelse: Å kvarteret 164 Mösset, 165 Vesslan, 100 a Ålen, 100 b Vimban, 102 Mörten, 134 Rockan, 135 Laken och 136 Bläckfisken äfvensom å tomterna N:ris 2 och 4 i kvarteret 130 Måsen samt N:ris 1 och 8 i kvarteret 129 Löjan och östra hälften af kvarteret 133 Hägern får icke uppföras hus, som till någon del öfverskjuter den höjdgräns, hvilken blifvit i sådant afseende särskildt faststæld; samt att omordade höjdgräns måtte fixeras i öfverensstämmelse med den ritning, som Drätselkammaren för ändamålet låtit uppgöra.

Besvär i frågan om utsigtens från Observatoriibergen bevarande.

Sedan emellertid utom andra Professorn Wahlfors hos Guvernören öfver länet anfört besvär öfver Stadsfullmäktiges ofvan anförda beslut af den 4 Mars äfvensom Guvernören genom remissresolution af den 15 Maj infordrat Fullmäktiges förklaring i anledning af besvären, hade ³⁾ Fullmäktige ått ett nytt utskott uppdragit att till Fullmäktige inkomma med förslag till förklaringen i frågan; och skulle utskottet tillika yttra sig ej mindre i anledning af Drätselkammarens ofvan anförda förslag till ändring i 43 § af stadens byggnadsordning, än ock afgifva förslag till den åtgärd, som kunde föranledas deraf, att Guvernören i länet faststält ritningar till ett utsigten från Observatoriibergen störande byggnadsföre-

¹⁾ Stfs prot. den 4 mars § 11. — ²⁾ Drks skrf. N:o 96 af den 6 maj. (Stfs tryckta handl. N:o 22). — ³⁾ Stfs prot. den 4 juni § 2.

tag å tomten N:o 6 vid Bergmansgatan. I afgifvande betänkanden ¹⁾ föreslår utskottet Stadsfullmäktiges godkännande i allo af Drätselkammarens förslag till ändring af byggnadsordningens 43 §, men att Stadsfullmäktige tillika, för den händelse antydda ändring icke skulle af Hans Kejs. Majestät bifallas, underdånigst ville förklara sig emotse att till sagda § måtte fogas följande tillägg: „Å den tillskottsmark, som tillagts tomterna i kvarteren Ålen och Vimban genom Nådiga brefvet af den 20 oktober 1846, få uppföras endast hus, hvilkas högsta punkt icke öfverskrider trettio meters (30 m) höjd öfver hafvet, försedda med prydliga fasader mot Observatoriibergeren“. Och i betraktande af den betydelse, som det för anläggningarna å Observatoriibergeren skulle ega att särskildt tomterna N:ris 5 och 6 vid Bergmansgatan icke blefve bebyggda utöfver omförmälda höjdgräns, hvarigenom i hvarje fall en jämförelsevis bred aveny skulle öppen hållas med utsigt öfver Brunnsparken och hafvet bakom densamma, föreslår utskottet slutligen att Stadsfullmäktige ytterst i underdånighet skulle hemställa att, derest Hans Kejs. Majestät pröfvade ifrågakomna höjdgräns till bevarande af utsigten från Observatoriibergeren icke kunna fastställas utan godtgörelse åt tomtägarene, densamma måtte fastställas åtminstone för tomterna N:ris 5 och 6 vid Bergmansgatan på sådant vilkor, att staden förbunde sig att ersätta egarene af dessa tomter den förlust, som dem tillfogades genom att de icke vidare finge bebygga tomterna utöfver sagda höjdgräns, med det belopp, hvartill denna förlust vid laga värdering blefve uppskattad. Alla dessa utskottets förslag blefvo af Stadsfullmäktige godkända ²⁾; och således utskottets förslagsskrift till underdånig hemställan i ärendet till Hans Kejs. Majestät inlemnad.

På utskottets förslag beslöto ³⁾ Stadsfullmäktige, som redan tidigare med en mindre ändring godkändt ⁴⁾ den af utskottet uppsatta förklaringen till Guvernören i länet med föranledande af Professor Wahlfors' m. fl. besvär öfver Stadsfullmäktiges meranämnda beslut af den 4 Mars, anmoda Drätselkammaren att draga Guvernörens omförmälda utslag angående fastställelse af ritningar till nybyggnad å tomten N:o 6 vid Bergmansgatan under Kejsarliga Senatens pröfning och söka utverka ärendets behandling i sammanhang med föreliggande fråga om ändring af byggnadsordningen. Slutligen skulle Drätselkammaren beträffande Kamma-

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:ris 26 och 28. — ²⁾ & ⁴⁾ Stfs prot. den 12 okt. § 6. — ³⁾ D:o d:o den 10 aug. § 25.

rens framställning angående höjdplan för byggnaderna i sjunde stadsdelen underrättas ¹⁾, att Stadsfullmäktiges åsigt framginge ur de sålunda fattade besluten, som ofvanföre anförts. Nädigt utslag i ärendet erhöles emellertid ej under året.

Kajbyggnaderna å Skatudden.

I en till Stadsfullmäktige stäld skrift hade direktionen för Helsingfors Magasins Aktiebolag anhållit, att staden måtte redan under vintern 1896—97 vidtaga med de föreslagna kajarbetena å Skatudden eller åtminstone provisoriska landningsbryggor då anläggas för att betjena trafiken under påföljande seglation; och hade Fullmäktige, till hvilka ansökningsen öfverlämnats genom skrifvelse från Magistraten af den 24 November 1896, medels remissresolution af den 8 december samma år anmodat Drätselkammaren och Hamnbyggnadsdelegationen att inkomma med yttraden i ärendet, hvilka yttranden borde omedelbart till Fullmäktiges utskott för behandling af förslaget till 1897 års budget insändas. Sedermera hade Drätselkammaren ²⁾ hos budgetutskottet anmält, att Kammarkaren, som jemväl erhållit del af en från Hamnbyggnadsdelegationen till Fullmäktige aflåten skrifvelse af den 12 i sagda december månad, hvori ett af delegationen utarbetadt förslag till byggnadssystem för kajanläggningar å Skatudden närmare utvecklas samt framställning göres beträffande de för arbetena behöfliga medel, vid gemensamt sammanträde med Hamnbyggnadsdelegationen i allo omfattat det af delegationen förordade byggnadssystemet samt med afseende härå jemväl delegationens förslag beträffande beloppet af det anslag, som för ifrågavarande kajarbeten borde uti nästa års budget upptagas. I afgifvet betänkande ³⁾ hade budgetutskottet framhållit bland annat att, innan något vidare i saken tillgjordes, anmälan borde göras hos Magistraten om föranstaltande af val till Stadsfullmäktiges förstärkande för handläggning af frågan om upptagande af amorteringslån för utförande af kajarbeten å Skatudden. Men vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 29 december 1896 beslöto Fullmäktige, vid föredragning af budgetbetänkandet samt Hamnbyggnadsdelegationens och Drätselkammarens omförmälda skrifvelser, att med afseende å ärendets vikt och det förslag, som budgetutskottet i förestående måtto framställt, låta underkasta ärendet ytterligare beredning genom ett särskildt utskott af tre personer, till hvilket utskott derjemte skulle remitteras direktionens för Helsingfors Magasins Aktiebolags berörda skrifvelse. Detta utskott

1) Stfs prot. den 12 okt. § 6. — 2) Drks skrif. N:o 17 af den 12 dec. 1896. — 3) Se 1896 års berättelse pg. 92.

föreslår¹⁾ att Stadsfullmäktige ville besluta: att hos Magistraten anhålla om val af förstärkte Stadsfullmäktige för frågans behandling; hvarjemte utskottet under förutsättning af bifall härtill vidare hemställer: att förstärkte Stadsfullmäktige ville till utförande godkänna kajarbetena å Skatudden i enlighet med Hamnbyggnadsdelegationens förslag; samt för fullbordande af ifrågakommande kajanläggning och andra dermed i samband stående arbeten anvisa å lånemedel ett belopp af en million mark: Dessa utskottets förslag omfattade²⁾ Stadsfullmäktige och godkändes³⁾ af dem i förstärkt antal.

Uti skrifvelse för den 29 December förlidet år hade Stadsfullmäktige anmodat Drätselkammaren att, efter Vattenledningskontorets hörande, inkomma med yttrande och approximativ kostnadsberäkning beträffande de anslag, som under närmast följande fem år kunde behövas till vattenledningens utsträckning och erforderliga nybyggnader för vattenledningsverket. Med anledning häraf insände Drätselkammaren Vattenledningskontorets i saken afgifna utlåtande i afskrift samt anmälde derjemte att Drätselkammaren, ehuru Kammaren ännu icke hunnit slutbehandla det i Vattenledningskontorets skrifvelse omnämnda förslag till vattentorn eller tillbyggnad till vattenborgen, likväl vid granskning af Vattenledningskontorets ifrågakomna kostnadsberäkning funnit densamma i allo välbetäckt; hvarföre Kammaren ansåg det af Vattenledningskontoret beräknade anslagsbeloppet af 700,000 mark, såsom erforderligt till utförande af ifrågakomna arbeten under åren 1898—1902, kunna läggas till grund vid beräkningen af storleken utaf det obligationslån, staden för tillgodo-seende af bland annat ifrågakommande ändamål ernar upptaga. De sannolikt erforderliga anslagen för åren 1898—1902 vore följande:

Vattenlednings-
utsträckning.

1. Utvidgning af filtrerna	<i>Fr.</i>	90,000
2. En kasern för vattenledningens personal i Gammelstaden, jemte tvättstuga	„	36,000
3. Tillbyggnad till vattenborgen, respektive vattentorn	„	200,000
4. Komplettering af hufvudrören af 2:a ordningen	„	50,000
5. Förstoring af en del gaturör	„	40,000
6. Utsträckning af vattenledningen	„	250,000
hvar till kunde läggas för oförutsedda behof och till summans afrundning	„	34,000
då hela beloppet blefve	<i>Fr.</i>	700,000

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 6. — ²⁾ Stfs prot. den 16 febr. § 9. — ³⁾ D:o d:o den 5 april § 1.

Äfven denna fråga hade hänskjutits ¹⁾ till afgörande af förstärkte Fullmäktige, hvilka beviljade ²⁾ anslaget.

Vattenlednings utsträckning till gården N:o 5 vid Bernhardsgatan.

Uti en till Drätselkammaren inlemnad skrift hade Kaptenen Carl Korsman såsom egare till gården N:o 5 vid Bernhardsgatan, med förmälan att han vore i beråd att inleda vatten i det hus, som för tillfället var under uppförande å sagda tomt, anhållit om Drätselkammarens åtgärd derhän att vatten- och kloakledning blefve genom stadens försorg utsträckt till ifrågavarande tomt. Och hemstälde ³⁾ Drätselkammaren, efter att hafva inhemtat Vattenledningskontorets yttrande i ärendet och på dess förslag, hos Stadsfullmäktige om bemyndigande att utsträcka stadens vatten- och kloakledning till meranämnda tomt, äfvensom anhöll om ett extra anslag för ändamålet af 1,000 mark såsom förskott å nästa års vattenledningsarbeten. Vattenledningskontoret hade nämligen beräknat ifrågakomna arbeten till en kostnad af 1,800 mark, hvaraf för vattenledningen 1,000 mark och för kloakledningen 800 mark, hvilket senare belopp emellertid kunde bestridas ur de i årets budget för afloppsledningars komplettering anvisade medel. Stadsfullmäktige godkände ⁴⁾ Drätselkammarens framställning.

Vattenlednings utsträckning till kronångaren Mars' landningsplats.

Uti skrifvelse till Drätselkammaren hade kommandantsafdelningen vid Sveaborgs fästnings stab framställt förfrågan angående sättet och kostnaderna för den emellan staden och fästningen trafikerande kronångaren *Mars'* förseende med vattenledningsvatten; och hade ⁵⁾ Drätselkammaren, sedan Vattenledningskontoret beredts tillfälle att med förslag i frågan inkomma och bemälda kommandantsafdelning förklarar sig dermed belåtet, hos Stadsfullmäktige hemställt: att Fullmäktige ville för förlängning af de å Kejsargrundskajen nedlagda vattenledningsrören till ångbåten *Mars'* landningsplats samt anläggning af en vattenpost derstädes bevilja ett anslag af 1,200 mark, äfvensom bemyndiga Drätselkammaren, att genom Vattenledningskontoret upprätta kontrakt med bemälda kommandantsafdelning i enlighet med gällande vattenledningsreglemente samt att betalningen för det konsumerade vattnet skulle erläggas månadsvis enligt af Hamnkontoret utfärdad räkning efter 30 penni per m³ i ett för allt. Framställningen blef af Stadsfullmäktige godkänd. ⁶⁾

Anslag för anläggning af 3:ne vattenposter vid Södra hamnen.

Uti skrifvelse till Drätselkammaren för den 29 September 1896, innehållande Hamnkontorets specialförslag till redogörelseårets budget, hade

¹⁾ Stfs prot. den 16 febr. § 9. — ²⁾ D:o d:o den 5 april § 1. — ³⁾ Drks skrf. N:o 73 af den 1 april. — ⁴⁾ Stfs prot. den 22 april § 7. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 48 af den 25 febr. — ⁶⁾ Stfs prot. den 4 mars § 6.

kontoret framhållit behovet af ytterligare trenne vattenposter vid kajerna i Södra hamnen, emedan vattensläpning med häst till fartygens sida icke annorlunda kunde undvikas, men hade vid budgetens uppgörande denna framställning icke vunnit nödigt beaktande. I början af Maj månad fann sig Hamnkontoret därför föranledd att återhemta densamma; och hemställde ¹⁾ Drätselkammaren, sedan Vattenledningskontorets yttrande och förslag i ärendet inhemtats samt på dess förslag: att Stadsfullmäktige ville, med bifall till Hamnkontorets ifrågavarande framställning, för anläggning af berörda trenne vattenposter vid Södra hamnen bevilja ett anslag af sammanlagdt 3,900 mark, hvilka äfven beviljades. ²⁾

Uti skrifvelse till Drätselkammaren hade egarene af villorna N:ris 5 och 6 i Brunnsarkens vestra område anhållit om vattenledningens utsträckning till nämnda villor, beräknad alternativt till 10,900 och 8,000 mark, likväl under det uttryckliga förbehåll, att den härintills gällande årliga garantiavgiften för vattenförbrukningen skulle sänkas från 8 till 6 % af anläggningskostnaden. Och som Vattenledningskontoret, hvars yttrande Drätselkammaren inhemtat, ansåg att den sedvanliga garantiavgiften kunde nedsättas icke allenast i detta speciella fall till 6 % och sökandenes anhållan alltså tillstyrkas, utan äfven för gårdsegarene i Brunnsarkens östra område, som redan i tio år erlagt ifrågavarande avgift efter 8 % och detta oaktadt staden dragit väsentlig nytta af den af villaegarene garanterade vattenledningen, i det densamma försett såväl Brunnsarket som en mängd vattenposter i Brunnsarken med vatten, föreslog ³⁾ Drätselkammaren, då tillika utredt blifvit att gårdsegarene i östra Brunnsarkens området årligen konsumerade vatten för ett belopp af minst 1,900 mark och en garantiavgift efter 6 % skulle belöpa sig till 2,025 mark, att Stadsfullmäktige ville besluta: att vattenledningen under Parkgatan skulle fortsättas i och för ledande af vatten till ifrågavarande villatomter N:ris 5 och 6, för den händelse egarene af dessa villor garanterade staden en inkomst af 6 % å den kostnad för staden, anläggningen komme att medföra; samt att Stadsfullmäktige skulle befria tomtägarene i Brunnsarkens östra område från och med nästkommande års början ifrån den garantiförbindelse rörande dit ledd vattenledning, dem härintills ålegat. Och blef Drätselkammarens framställning af Stadsfullmäktige godkänd ⁴⁾, hvarjemte Fullmäktige beslöto att Drätselkammaren skulle

Befricelse från
och nedsättning
af garantiavgif-
ter för vatten-
ledning.

¹⁾ Drks skrif. N:o 97 af den 6 maj. — ²⁾ Stfs prot. den 11 maj § 14. — ³⁾ Drks skrif. N:o 204 af den 4 nov. — ⁴⁾ Stfs prot. den 9 nov. § 17.

anmodas att till Fullmäktige inkomma med utredning om förhållandet med andra förgreningar af vattenledningen, hvilka utförts mot garanti af gårdsegarene och från hvilka sedermera nya ledningar blifvit dragna.

Med föranledande häraf föreslog ¹⁾ Drätselkammaren, som i sådant afseende införskaffat närmare upplysningar från Vattenledningskontoret: att Stadsfullmäktige ville från resp. garantiförbindelse befria: Arabia porslinsfabrik, Lappvikssjukhus, Sörnäs cellfångelse och bryggeri samt Munkholmens aktiebolag; samt att garantiafgiften för Länsfängelset från och med redogörelseårets början skulle nedsättas till 6 % af anläggningskostnaden för ledningen, hvarjemte afgifterna från biledningen till Sveaborgs örlogshamn skulle räknas sistsagda ledning till godo. Alla dessa förslag blefvo af Stadsfullmäktige godkända. ²⁾

Befrielse för
garantiafgifter
för innehafvare
af villorna
N:ris 2, 5 och 8
i Djurgården.

Uti en Stadsfullmäktige stald, men till Drätselkammaren inlemnad skrift hade innehafvarene af Djurgårdsvillorna N:ris 2, 5 och 8 samt Statsjernvägarne, såsom innehafvare af Grönudds kaserner, anhållit att på vissa i skrifvelsen närmare framhållna skäl från och med år 1897 vara frikallade från erläggande af den utfästa garantin för inkomst från vattenledningen i Djurgården. Och föreslog ³⁾ Drätselkammaren, som inhemtat Vattenledningskontorets yttrande i ärendet, hvaraf framgick, att till ifrågavarande villor kunde om ock med någon kostnad intagas vattenledning ifrån en sådan hufvudsträng, för hvilken ingen garanti kunde ifrågakomma, samt att för dessa villor redan under fem års tid erlagts synnerligen höga afgifter för vatten, på kontorets framställning: att Stadsfullmäktige ville från och med detta redogörelseår fritaga sökandene från erläggande till staden af alla vidare garantiafgifter för vattenledningen till Djurgårdsvillorna, under vilkor likvisst att sökandene så begå, att något hinder ej möter för staden att senast inom år 1900 anlägga och framdeles underhålla en förbindningsledning emellan vattenledningssträngarne under norra och södra Djurgårdsvägen genom Djurgårdsvillan N:o 8. Äfven denna framställning godkändes ⁴⁾ af Stadsfullmäktige.

Föreningens för
välgörenhetens
ordnande be-
frielse från er-
läggande af
vattenavgift.

I anledning af *Föreningens för välgörenhetens ordnande* hos Drätselkammaren derom gjorda anhållan, hemstälde ⁵⁾ Drätselkammaren, som i ärendet inhemtat Vattenledningskontorets yttrande och deraf erfarit, att något hinder för bifall till föreningens anhållan ej förelåg, hos Stadsfull-

¹⁾ Drks skrf. N:o 244 af den 16 dec. — ²⁾ Stfs prot. den 21 dec. § 8. — ³⁾ Drks skrf. N:o 245 af den 16 dec. — ⁴⁾ Stfs prot. den 21 dec. § 8. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 283 af den 17 dec. 1896.

mäktige om bemyndigande: att bevilja nämnda förening befrielse från erläggande af afgift för vatten, som från stadens vattenledning till ett högsta belopp af 200 m³ per år tagits till föreningens tvättinrättning i gården N:o 3 vid Parkgatan, icke allenast för sista kvartalet af år 1896 utan äfven tillsvidare framdeles. Och beviljade ¹⁾ Fullmäktige Drätselkammaren detta bemyndigande.

Med afseende derå att magasinsqvarteret N:o 188 blifvit till Helsingfors Magasinsaktiebolag för bebyggande upplåtet och sedan verkställande direktören för bolaget hos Drätselkammaren anhållit om vidtagande af åtgärd derhän, att Lökholmsgatan å Skatudden på sträckan emellan magasinsqvarteren N:ris 152 och 188 blefve planerad, åtminstone till så stor del, som erfordrades för att bolaget blefve i tillfälle att vidtaga med uppförandet af sockeln till de blifvande magasinsbyggnaderna å sistnämnda kvarter, hemstälde ²⁾ Drätselkammaren, på Byggnadskontorets förslag att för planering af nämnda gata till en bredd af 3 meter skulle utverkas ett belopp af 2,000 mark, att Stadsfullmäktige ville för ifrågakomna ändamål bevilja detta anslag, hvilket äfven bifölls ³⁾ under förbehåll att tillsvidare observeras såsom förskott och derefter regleras genom nästkommande års budget.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 31 Maj hade Helsovårdsnämnden framhållit behovet af en utvidgning inom närmaste framtid af Maria sjukhus till det omfång, Helsovårdsnämnden i sitt till Fullmäktige redan den 1 Oktober 1891 inlemnade program för uppförande af ett nytt kommunalt sjukhus hade föreslagit. Främst samt så fort som möjligt borde nu enligt nämndens förmenande ifrågavarande sjukhus utvidgas derhän, att deri ytterligare bereddes omkring femtio platser för invertes sjuka och lika många för kirurgiska patienter. Som Helsovårdsnämnden emellertid antog, att den föreslagna utvidgningen i bästa fall icke kunde blifva realiserad förrän om två år, så att tillskottet af sjukplatser tidigast 1899 kunde komma stadens sjukvård till godo, ehuru behovet af 25 å 30 sjukplatser vore så trängande, att för dess fyllande åtgärder omedelbart måste vidtagas, anhöll bemälda nämnd ej mindre om bemyndigande att med distriktläkaren Harald Råbergh träffa aftal om utvidgande af den af honom inrättade sjukstugan i Sörnäs med 8 platser samt om anställande i stadens tjänst af ytterligare tvenne stadssjuksköterskor, än ock om anslag

Anslag till planering af Lökholmsgatan.

Tillbyggnad till Maria sjukhus och provisoriska åtgärder för afhjelpande af bristen på sjukplatser deri.

¹⁾ Stfs prot. den 12 jan. § 10. — ²⁾ Drks skrf. N:o 111 af den 28 maj. — ³⁾ Stfs prot. den 4 juni § 23.

af nödiga medel för dessa ändamål. Slutligen förbehöll sig nämnden att i dess budgetförslag för det närmast kommande året 1898 få upptaga anslag såväl för upprätthållande jemväl under sagda år af dessa 8 platser i Sörnäs sjukstuga och bibehållande af förenämnda tvenne sjuksköterskor, som ock för upphyrande och iordningställande af ett extra sjukhus med 20 platser.

Med föranledande häraf beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige inhemta Drätselkammarens utlåtande i ärendet samt specielt anmoda Kammaren att innan den 15 Juni afgifva yttrande om de i Helsovårdsnämndens hemställan utöfver förslaget om Maria sjukhusets tillbyggnad ingående brådsökande frågorna; och beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige på Drätselkammarens i sistnämtdt syfte inom den föreskrifna tiden afgifva yttrande, ³⁾ af de till Fullmäktiges disposition uti årets budget ställda medel anslå ett belopp af 3,348 mark för upprätthållande från den 1 September af 8 sjukplatser uti sjukstugan i Sörnäs och för aflönande af ytterligare tvenne sjuksköterskor från samma tid.

Hvad deremot hufvudfrågan eller en utvidgning af Maria sjukhuset vidkom, i hvilken fråga Drätselkammaren äfven senare afgaf yttrande ⁴⁾ och föreslog: att Stadsfullmäktige för denna gång ville låta frågan om Maria sjukhusets utvidgning förfalla samt intaga en afvaktande ståndpunkt, beslöto ⁵⁾ Stadsfullmäktige lemna ärendet beroende till dess förslaget om sjukafdelningens vid Fattiggården utvidgande komme under Fullmäktiges behandling.

Remont och ombyggnad af Brunnshuset.

På ett af Stadsfullmäktige tillsatt ⁶⁾ utskotts förslag beslöto ⁷⁾ Stadsfullmäktige anslå ett belopp af 53,000 mark till remont och partiel ombyggnad af brunnshuset i Ulrikasborgs brunnsark i enlighet med företedda ritningar, och öfverlemnades åt utskottet att i samråd med Drätselkammaren gå i författning om arbetets omedelbara vidtagande, så att detsamma blefve verkställt till början af Maj månad 1897. Vid ett senare sammanträde ⁸⁾ måste ofvannämnde summa emellertid efter närmare beräkning af restaureringskostnaderna höjas till 77,000 mark.

På grund af anförda beslut afslogo ⁹⁾ Stadsfullmäktige äfven ett af Herrar Georg och Wald. Wilenius gjordt anbud af i hufvudsak följande

¹⁾ Stfs prot. den 4 juni § 34. — ²⁾ D:o d:o den 10 aug. § 11. — ³⁾ Drks skrf. N:o 119 af den 10 juni. — ⁴⁾ D:o d:o N:o 226 af den 25 nov. (Stfs tryckta handl. N:o 34). —

⁵⁾ Stfs prot. den 7 dec. § 12. — ⁶⁾ Se 1896 års berättelse pag. 39—41. — ⁷⁾ Stfs prot. den 4 mars § 25. — ⁸⁾ D:o d:o den 22 mars § 17. — ⁹⁾ D:o d:o den 5 april § 19.

innehåll: att Stadsfullmäktige med frångående af sin tidigare åsigt i saken ville besluta att inställa remonten af den gamla Brunnshusbyggnaden och att efter dess nedrivande å samma plats låta uppföra en för några år framåt afsedd och till en kostnad af 25 å 30 tusen mark beräknad förlustsepaviljong; att meddela sökandene utslutande rätt att inom en tid af ett år bilda ett aktiebolag, hvilket tillerkändes rättighet att på de af Fullmäktige tidigare utfästa vilkor ¹⁾ — d. v. s. 30 års arrendefri mark — realisera det projekt till förlustelseetablissemang, hvartill sökandene tillföre till Drätselkammaren inlemnad projekt och som beräknats stiga till en kostnad af högst 400,000 mark; samt att staden skulle med t. ex. 100,000 mark ingå såsom aktionär i nämnda bolag.

På brunnshusutskottets framställning beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige vidare att utöfver det tidigare beviljade anslaget anvisa ytterligare ett belopp af 29,614 mark 90 penni, dels till fullbordande af ombyggnaden och reparationen af brunnshuset, samt till anbringande af vattenledning och elektrisk belysning till detta hus, dels till uppförande af en uthusbyggnad dertill i stället för det gamla redan tidigare till nedrivning afsedda uthuset; och skulle utgiften i likhet med det förra anslaget tillsvidare såsom förskott observeras, för att sedermera intagas i 1898 års budget.

Samteliga här omnämnda anslag för brunnshusets och dermed sammanhängande byggnaders, musikpaviljongens och uthusets i Brunnsparken, reparation och ombyggnad uppgingo alltså till 116,614 mark 90 penni eller, då härtill lägges den ledande arkitektens arvode 4,720 mark, till 121,334 mark 90 penni. Som emellertid vid hållen afsynning af byggnadsföretaget, detsamma befunnits lida af åtskilliga svåra bristfälligheter, de der ovilkorligen borde afhjelpas, om huset skulle kunna anses något så när komma att motsvara det dermed afsedda ändamålet, hade Drätselkammaren låtit Byggnadskontoret uppgöra kostnadsberäkning för dessa kompletteringsarbeten och uppgingo de till en kostnad af 9,300 mark. Den slutliga utgiften för brunnshusets restaurering skulle derföre belöpa sig till cirka 130,000 mark, och var det denna summa, som slutligen för ifrågavarande byggnadsföretag blef uti 1898 års utgiftsstat observerad. ³⁾

Sedan af Stadsfullmäktiges ordförande meddelats att från det för frågan om Brunnshusets ombyggnad tillsatta utskottet ingått anmälan derom, att Arkitekten Th. Höijer uppgjort ritning och ett på 10,000 mark

Uppförande af
en ny musikpa-
viljong i
Brunnsparken.

¹⁾ Se 1896 års berättelse pag. 39—41. — ²⁾ Stfs prot. den 10 aug. § 48. — ³⁾ Stfs tryckta handl. N:o 40.

sig slutande kostnadsförslag till en ny musikpaviljong i Brunnsparcken, beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige uppdraga åt omförmälda utskott att slutligen granska och, der så ansågs nödigt, förbättra förslaget till musikpaviljong; bestämma platsen för densamma, samt att skrida till paviljongens uppförande för en kostnad af högst 10,000 mark.

Inköp af ölpaviljongen i Brunnsparcken.

Uti en till Drätselkammaren ingifven skrift hade f. d. arrendatorn af brunns huset, Restauratören Håkansson, för ett pris af 3,000 mark åt staden till inlösen erbjudit den ölpaviljong invid stora allén i Brunnsparcken, som af honom med Drätselkammarens begifvande blifvit enligt godkänd ritning ombyggd till paviljong för schweizerirörelse; och hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige hemställt, ²⁾ att Fullmäktige ville till inlösen af densamma bevilja ett anslag af 2,000 mark, då nuvarande arrendatorn af brunns huset, Fru Maexmontan-Knief, erbjudit sig att erlægga differensen emellan den af staden för denna paviljong erbjudna summan af 2,000 mark och det af Herr Håkansson fordrade beloppet å 3,000 mark, under förbehåll att hon under arrendetiden finge för samma ändamål som hittills disponera paviljongen, som efter utgången af arrendetiden borde till staden återställas. Och beslöto ³⁾ Stadsfullmäktige, sedan några ytterliga upplysningar i ärendet af Stadsfullmäktige affordrats ⁴⁾ Drätselkammaren och afgifvits, ⁵⁾ att godkänna Drätselkammarens förslag sålunda, att köpeskillingen 2,000 mark skulle förskottsvis utbetalas ur Fullmäktiges dispositionsmedel och utgiften regleras genom nästkommande års budget, samt att frågan huruvida arrendet af brunns huset jemväl framdeles skulle omfatta dispositionsrätten till ölpaviljongen borde vid arrendekontraktets förnyelse underställas Stadsfullmäktiges pröfning.

Tillskottsanslag till tillbyggnaden till ekonomibyggnaden å Maria sjukhus.

Som det lägsta entreprenadanbudet å 120,000 mark för uppförande af tillbyggnaden till ekonomibyggnaden å Maria sjukhus med 23,650 mark öfverskred den för samma byggnad af Stadsfullmäktige, med undantag af det för vattenledning, maskinanläggning för tvättinrättningen, köksinredning, varmvatten-, värme- och ventilationsinrättning reserverade beloppet å 38,650 mark, till 96,350 mark nedsatta kostnaden, hemstälde ⁶⁾ Drätselkammaren på nämndens för byggnadens uppförande derom gjorda begäran, att Stadsfullmäktige ville för fullbordandet af ifrågavarande tillbyggnad utöfver det i sådant afseende redan beviljade beloppet af 127,000

¹⁾ Stfs prot. den 4 juni § 18. — ²⁾ Drks skrf. N:o 149 af den 19 aug. — ³⁾ Stfs prot. den 21 sept. § 13. — ⁴⁾ D:o d:o den 7 sept. § 13. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 167 af den 16 sept. — ⁶⁾ D:o d:o N:o 106 af den 20 maj.

mark ¹⁾ anslå en summa af 23,650 mark samt bemyndiga Drätselkammaren att å behörigt ställe i nästkommande års budget observera sagda tillskottsanslag; och biföllo ²⁾ Stadsfullmäktige denna Drätselkammarens framställning. Vid tiden för nämnda budgets uppgörande hade emellertid byggnadsnämnden funnit detta tillskottsanslag för litet, hvarföre det äfven i 1898 års budget slutligen upptogs med 30,800 mark.

Då uti årets budget icke observerats något anslag för inredning till bibliotek af den sal i Folkbibliotekshuset, som förut disponerats af Finska Vetenskaps Societeten och enligt Stadsfullmäktiges derom fattade beslut från den 1 September skulle öppnas för sitt nya ändamål, hemstälde ³⁾ Drätselkammaren på styrelsens för Folkbiblioteket och Läsesalarna derom gjorda framställning och enligt ett af denna styrelse insändt specificerad kostnadsförslag om ett anslag i angifvet syfte af 2,000 mark ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel, hvilket äfven beviljades. ⁴⁾

Anslag för inredning af en bibliotekssal i Folkbiblioteket.

På Drätselkammarens derom gjorda framställning ⁵⁾ och Folkskole-
direktionens förord biföllo ⁶⁾ Stadsfullmäktige direktionens för Sedmi-
gradskys småbarnsskola och Marias asyl anhållan att på folkskoletomten i Berghäll, omfattande bostadstomterna N:ris 9, 11 och 13 vid 4:de linien, få uppföra en skolbyggnad, afsedd för en barnträdgård.

Folkskolebyggnad i Berghäll.

Efter det Stadsfullmäktiges beslut rörande ett folkskolehus vid Nikolaigatan ⁷⁾ delgifvits Folkskoledirektionen samt Direktionen uti skrifvelse till Drätselkammaren för den 31 Oktober 1896 såsom sin åsigt beträffande storleken af det ifrågasatta folkskolehuset uttalat, att en större byggnad, afsedd för en längre tid framåt vore att föredraga framför en skolbyggnad motsvarande det närmaste behovet, uppdrog Drätselkammaren åt Arkitekten Onni Törnqvist att i samråd med Folkskoledirektionen uppgöra de af Stadsfullmäktige begärda ritningar och kostnadsförslag; och fick Drätselkammaren härå af Folkskoledirektionen jemte skrifvelse för den 26 Januari mottaga af Arkitekten Törnqvist uppgjorda ritningar till en folkskolebyggnad å tomten N:o 18 vid Nikolaigatan i tvenne våningar, inrymmande 16 skolsalar, gymnastiksal, kansli- och lärarorum, korridor, rum för vaktmästare och städerska samt afträden och källare, äfvensom härtill hörande kostnadsförslag, slutande å 210,000 mark. Uti den ritningarna åtföljande skrifvelsen anmälte Folkskoledirektionen, att desamma

Nytt folkskolehus vid Nikolaigatan.

¹⁾ Se 1896 års berättelse pag. 32. — ²⁾ Stfs prot. den 4 juni § 20. — ³⁾ Drks skrf. N:o 153 af den 28 aug. — ⁴⁾ Stfs prot. den 7 sept. § 8. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 19 af den 14 jan. — ⁶⁾ Stfs prot. den 26 jan. § 5. — ⁷⁾ Se 1896 års berättelse pag. 30.

vid skedd granskning befunnits i allt väsendtligt motsvara Direktionens önskningsar; dock ville Direktionen framhålla nedanstående smärre ändringar, hvilka enligt Direktionens mening utan att i nämnvärd grad höja byggnadens pris, komme att medföra flere fördelar. 1:o) Hufvudingången från Nikolaigatan borde flyttas litet åt söder på andra sidan om kansli-rummet, hvarigenom vunnes att denna ingång från gatan komme att stå midt emot trappuppgången från gården, hvilket ökade symmetrin i husets inredning, förenklade kommunikationerna derinne och tillåte mera ljus att falla i det något mörka midtelpartiet af den långa korridoren. 2:o) Vid ingången till korridoren från den norra ändan af densamma borde öppningen utvidgas, så mycket som sig göra låter, på det att också från denna sida det mesta möjliga ljus måtte insläppas i korridoren. 3:o) Latrinerna böra anordnas så, att man kan komma bakom dem vid utförande af deras tömning och rengöring. 4:o) Om det låter sig göra, vore önskvärdt att någon del af källarvåningen, som bäst lämpar sig därför, skulle inredas till ett skolkök, för att bereda tillfälle åt fortbildningsklassens elever att der öfva sig i matlagning.

I frågan om den tillernade folkskolebyggnadens placering på Broberget framhöll Arkitekten, att i anledning af den jemförelsevis stora doseringen å tomten N:o 18 vid Nikolaigatan ej allenast bostad för vaktmästare och städerska utan äfven afträden och rymlig vedkällare uti ofvan berörda förslag blifvit inrymda i källarvåningen, hvarigenom en skild uthusbyggnad och de deraf förorsakade merkostnaderna undvikits. Uppfördes byggnaden deremot å Broberget, borde densamma enligt Arkitektens åsigt sträcka sig från norr till söder och komme sannolikt att intaga det läge, som å en af Arkitekten ingifven situationsritning fanns angifvet, främst i anledning deraf att höjdläget af byggnaden icke blefve nämnvärdt större än det, som densamma komme att erhålla å tomten N:o 18, men äfven deraf att nivåförhållandena der vore gynnsammare än å något annat ställe, som för byggnadens uppförande kunde komma i fråga. Den enklare plankontur byggnaden, i händelse densamma uppfördes å Broberget, komme att erhålla, skulle likväl icke medföra någon nämnvärd förminskning af kostnaden, ty i anledning af den ringa nivåskillnaden å ifrågavarande ställe, komme största delen af källarvåningen att bortfalla och bostäderna för vaktmästaren och städerskan sålunda att inrymmas uti klassvåningarna, hvilka därför borde erhålla en motsvarande utvidgning. Af samma orsak blefve uppförandet af en skild uthusbyggnad, inrymmande vedlider och afträden, nödvändig. Den sammanlagda

kostnaden för en skolbyggnad och uthusbyggnad å Broberget komme, allt efter Arkitektens mening, med säkerhet att öfverskrida de kostnader, som vore erforderliga för byggnadens uppförande i enlighet med det inlemnade förslaget, hvilken merkostnad enligt Arkitektens beräkningar komme att uppgå till cirka 15,000 mark; och då härtill komme att planeringsarbetena å Broberget kräfde större kostnader än motsvarande arbeten å tomten N:o 18, samt byggnadens läge å Broberget blefve särdeles ogynnsamt och beroende af vidt omfattande och kostsamma sprängnings- och planeringsarbeten för beredande af uppfartsväg, hade Arkitekten, i likhet med Folkskoledirektionen, uttalat sig emot skolhusets placering på Broberget.

Drätselkammaren, som redan tidigare uttalat sig emot den tillernade folkskolebyggnadens placering på Broberget samt beträffande omfånget af det blifvande byggnadsföretaget icke kunde hafva någon från Folkskoledirektionen afvikande åsigt, öfverlemnade ¹⁾ till Fullmäktige ofvanberörda ritningar och kostnadsförslag äfvensom de i ärendet tillkomna handlingar och förberörda situationsritning. Tillika anmälde Drätselkammaren, att Kammaren för sin del icke funnit skäl till anmärkning emot sagda ritningar och kostnadsförslag, hvarföre Kammaren hos Stadsfullmäktige förordade deras godkännande, med förbehåll likväl att de af Folkskoledirektionen i ofvanstående måtto under punkt 2—4 mot ritningarna gjorda anmärkningar vid arbetets utförande vinna behörigt beaktande.

Stadsfullmäktige beslöto ²⁾ emellertid att åt ett utskott af tre personer uppdraga att inkomma med förslag till ett folkskolehus i *tre våningar*, hvarefter ärendet skulle öfverlemnas till förstärkte Stadsfullmäktiges afgörande.

Det sålunda tillkomna utskottet anför ³⁾, att enligt förenämnda ritningar komme byggnaden, uppförd med vinkelformig plan och i två våningar att innefatta 16 skolsalar, inrymnande hvarje 40 elever, kansli- och lärarorum, rum för samlingar och gymnastiksal samt i källarvåningen 2 rum för vaktmästare, 2 rum för städerska, skilda klosetter för gossar och flickor äfvensom nödiga vedkällare; och var planen så indelad, att den ena flygeln, med äfvenledes 8 skolsalar, vore afsedd för gossar och den andra flygeln, med äfvenledes 8 skolrum, för flickor. Hvardera fly-

---

¹⁾ Drks skrf. N:o 37 af den 11 febr. (Stfs tryckta handl. N:o 8). — ²⁾ Stfs prot. den 4 mars § 14. — ³⁾ Stfs tryckta handl. N:o 18.

geln vore tillgänglig genom en skild trappa. Skulle byggnaden uppföras enligt samma plan, men i tre våningar, komme densamma att innehålla förutom gymnastiksal, kansli- och lärarorum samt rum för samlingar 13 skolsalar för gossar och 13 för flickor äfvensom i källarvåningen rum för vaktmästare och städerska, klosetter och vedkällare. Kostnaderna för en dylik byggnad stege till 283,000 mark. Därest åter endast flygeln mot Nikolaigatan komme till utförande, samt byggnaden uppfördes i tre våningar, skulle densamma i öfrigt inrymma samma antal rum som enligt det första alternativet, utom att antalet skolsalar ökades med en. Kostnaderna blefve 207,000 å 208,000 mark. Gymnastiksalen måste i detta fall flyttas upp till tredje våningen, men kunde olägenheterna häraf till största delen upphävas genom att salens golf konstruerades med dubbla bjälklag, hvarjämte den ena af de salar, som komme att befinna sig under gymnastiksalen, kunde användas som rum för samlingar och det rum, som enligt de uppgjorda ritningarna ursprungligen varit afsedt härför, i stället apterades till skolsal. Blefve framdeles en tillbyggnad å tomten nödvändig, kunde gymnastiksalen indelas till klassrum och en ny gymnastiksal uppföras. Då enligt alternativ 1 kostnaden för skolsal uppgår till c. 13,000 mark och antalet skolsalar enligt detsamma utgör 16 mot 17 enligt alternativ 3 samt totalkostnaderna för alternativ 3 med 2,000 å 3,000 mark understiga dem för alternativ 1, uppstode genom byggnadens uppförande enligt det tredje alternativet en relativ besparing på c. 15,000 mark. Härigenom blefve jemväl en så stor del af tomten disponibel för framtiden, att derstädes eventuellt kunde uppföras ytterligare en lika stor byggnad. För sin del föreslog utskottet, att det ifrågakomna skolhuset skulle uppföras enligt det tredje alternativet. Detta alternativ godkändes ock af Stadsfullmäktige, som beslöto ¹⁾ att huset skulle byggas derefter. Enär enligt uppgift af Arkitekten Törnqvist, åt hvilken Drätselkammaren uppdragit att utarbete definitiva ritningar till folkskolehuset vid Nikolaigatan, till det omfång och de antal våningar Stadsfullmäktige bestämt, den tidigare beräknade kostnaden af 208,000 mark för detta hus, såväl med afseende å de föreslagna förändringarna däri som till följd af dåmera rådande dyrare byggnads konjunkturer beräknats stiga med minst 12,000 mark, hade Drätselkammaren derföre i sitt budgetsförslag upptagit denna utgift med

---

¹⁾ Stfs prot. den 11 maj § 12.

220,000 mark; och var det denna summa, som för ändamålet intogs uti 1898 års utgiftsstat.

Uti skrifvelse af den 17 Maj hade Hesovårdsnämnden med närslutande af en utaf Byggnadskontoret ombesörjd ritning till ett obduktions- och likhus för staden jemte kostnadsförslag, uppgående till 10,500 mark för sjelfva huset samt för vatten- och afloppsledning jemte ett obduktionsbord till 2,350 mark, hos Stadsfullmäktige hemställt, att i öfverensstämmelse härmed måtte uppföras ett dylikt hus på gamla kyrkogården. Detta ärende hade Stadsfullmäktige remitterat¹⁾ till Drätselkammarens utlåtande; och sedan Kammaren gjort sig underrättad om, att ifrågavarande plats icke kunde af Lutherska församlingen för ändamålet upplåtas, men plats för ett obduktions- och likhus erhållas å området Alkärr på följande vilkor: att staden med 500 mark bidrager till bortflyttningen från platsen af ett växthus; att från området Alkärr kommande afloppsvatten får inledas i den täckta kanal, staden anlägger från obduktions- och likhuset till Lappviken; samt att den trädgårdsmylla, hvilken förefinnes i den genom området Alkärr projekterade gatan, vid nämnda gatas utförande öfverflyttas till aktiebolagets del af området, hemstälde²⁾ Drätselkammaren, som redan tidigare i sitt förslag³⁾ till utgiftsstat för staden under år 1898 upptagit här anförda kostnader med sammanlagdt 12,850 mark, huruvida icke Stadsfullmäktige kunde för ändamålet godkänna platsen och bifalla till de af arrendatorn af Alkärr, Aktiebolaget G. M. Stenius, uppställda, ofvan relaterade vilkoren för platsens afträdande till staden. Stadsfullmäktige, som hänskjutit⁴⁾ ärendets vidare behandling till budgetsutskottet, beviljade⁵⁾, då förslaget af budgetutskottet icke motsagts, det begärda anslaget och godkände dermed tacite platsen för obduktions- och likhuset samt vilkoren för dess erhållande.

Med föranledande deraf att stadens packhus till följe af den alltmera ökade trafiken blifvit för tränga, hade Trafikkontoret hos Drätselkammaren hemställt, att ett dylikt öppet varuskjul, som redan tidigare inrättats å nya packhusgården, blefve uppfördt äfven å gården till gamla packhuset; och anhöll⁶⁾ Drätselkammaren, som låtit Byggnadskontoret icke allenast uppgöra förslag till ifrågakomna skjul af 12 m längd och 6 m bredd och för hvilket kostnaden beräknats till 530 mark, utan ock med

Uppförande af ett obduktions- och likhus.

Anslag för uppförande af ett provisionellt skjul å Packhusgården.

1) Stfs prot den 4 juni § 33. — 2) Drks skrf. N:o 240 af den 9 dec. 3) Drks skrf. N:o 189 af den 25 okt. (Stfs tryckta handl. N:o 30). — 4) Stfs prot. den 14 dec. § 6. — 5) D:o d:o den 21 dec. § 1. (Stfs tryckta handl. N:o 40). — 6) Drks skrf. N:o 110 af den 28 maj.

Anslag af hyres-
medel för tran-
sitomagasinet.

afseende ä sakens brådskande beskaffenhet skrida till utförande af skjulet, att Stadsfullmäktige ville för ändamålet bevilja ett anslag af nämnda summa. Tillika hemstälde Drätselkammaren, då Trafikkontoret anmält att utrymmet uti stadens transitomagasinet visat sig otillräckligt, om ett anslag af 80 mark i månaden under år 1897, räknadt från den 1 Maj, för upphyrande för ändamålet af ett Handlanden G. Strömberg tillhörigt magasin å Skatudden. Och beviljades ¹⁾ de begärda anslagen att utgå ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel.

Provisoriskt
skjul å Maga-
sinskajen.

På grund af derom gjord skriftlig anhållan af Finska Ångfartygsaktiebolagets stewart F. G. Hedberg hemstälde ²⁾ Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige om bemyndigande, att medgifva Hedberg tillstånd att i närheten af de gamla magasinerna å Magasinskajen uppföra ett provisoriskt skjul för förvaring af lastnings- och lossningsredskap mot en månadlig afgäld till staden samt för öfrigt på följande villkor: att skjulet omedelbart undanskaffas af innehafvaren på af Drätselkammaren meddelad tillsägelse; att detsamma under ingen förevändning användes till upplag af annat gods än hvarför det var afsedt; samt att ritningen till skjulet understöddes Drätselkammarens godkännande. Framställningen blef af Stadsfullmäktige godkänd ³⁾.

Tillskottsanslag
för remont och
renhållning af
chausséer, gator
och allmänna
platser samt för
underhåll af
hamnar och
kajer.

Enär Byggnadskontoret hos Drätselkammaren anmält, att anslagen i årets budget för remont och renhållning af stadens chausséer och allmänna platser äfvensom för underhållet af stadens hamnar och kajer voro otillräckliga och för ändamålet uppgifvit följande tillskottsanslag behöfliga, nämligen: för remont af chausséerna 8,000 mark; för renhållning af desamma 3,000 mark; för renhållning af stadens gator och allmänna platser 3,000 mark; och för underhåll af hamnar och kajer 3,000 mark eller in summa 17,000 mark, hemstälde ⁴⁾ Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige ville af de till Fullmäktiges disposition för oförutsedda behof i årets fastställda utgiftsstat upptagna medel anslå för de skilda behofven ofvan angifna belopp; hvilket äfven skedde ⁵⁾. Såsom orsak hvarföre de i budgeten upptagna anslagen för ifrågavarande ändamål blifvit otillräckliga uppgaf Byggnadskontoret den å chausséerna allt mer tilltagande trafiken, ymniga snöfall under förliden vinter samt kostsam remont af den i Sörnäs instörtade lastningsbron.

¹⁾ Stfs prot. den 4 juni § 22. — ²⁾ Drks skrf. N:o 71 af den 1 april. — ³⁾ Stfs prot. den 5 april § 17. — ⁴⁾ Drks skrf. N:o 168 af den 16 sept. — ⁵⁾ Stfs prot. den 21 sept. § 16.

På Helsovårdsnämndens och Drätselkammarens ¹⁾ derom gjorda framställning anslog ²⁾ Stadsfullmäktige af sina dispositionsmedel ett belopp af 320 mark för inledande af gas uti Maria sjukhusets bakteriologiska laboratorium. Gasledning i Maria sjukhusets bakteriologiska laboratorium.

På förslag af Stadsfullmäktiges beredningsutskott beslöt ³⁾ Stadsfullmäktige anmoda Drätselkammaren att vidtaga åtgärd om införande af elektrisk belysning i Fullmäktiges sessionssal samt att bestrida kostnaderna härför ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel. Elektrisk belysning af Stadsfullmäktiges sessionssal.

Hos Drätselkammaren hade arrendatorn af Kajsaniemi värdshus, i anledning af ofta framhållet önskningsmål från allmänhetens sida att vid besök å sagda värdshus vara skyddad för vindar, regn och fuktighet å dess öppna verrandor, anhållit att Drätselkammaren ville på stadens bekostnad låta i enlighet med en ansökningen närsluten ritning inreda lätt flyttbara glasväggar med dörrar och fönster i verandans östra och västra delar, eller, för händelse den härför beräknade kostnaden af 1,200 mark skulle anses för en alltför stor uppoffring från stadens sida, att staden helst till någon del skulle lemna bidrag till utförandet af detta arbete. På grund häraf beviljade ⁴⁾ Stadsfullmäktige på Drätselkammarens derom gjorda framställning ⁵⁾ för ifrågavarande ändamål ett anslag af 600 mark att utgå ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel, under vilkor likvisst att omförmälda glasverandor vid arrendetidens utgång skola tillfalla staden. Glasverandor å Kajsaniemi värdshus

Till fullgörande af det uppdrag ⁶⁾ Drätselkammaren beträffande allmänt införande af Auerbrännare vid stadens gatubelysning af Stadsfullmäktige erhållit, införskaffade ⁷⁾ Drätselkammaren vidare utredning uti tvistefrågan samt föreslog, att frågan om auerbelysningens vidare utsträckning tillsvidare finge förfalla, men att om stadsfullmäktige emellertid funne denna utsträckning oundviklig, Stadsfullmäktige i sådant fall ville uppdraga åt Drätselkammaren att på basen af ersättning från stadens sida träda i underhandling härom med Gaslysningsaktiebolaget. Såsom lämplige godemän från stadens sida i en kompromiss, ifall en sådan likväl ansåges böra komma till stånd, föreslog Drätselkammaren Borgmästaren Ferd. Juselius från Åbo och Ingeniören Edv. Bergroth från denna stad. Och anmodade ⁸⁾ i anledning häraf Stadsfullmäktige Drätselkammaren att på basen af ersättning från stadens sida träda i underhandling med Gas- Införande af auerbrännare vid stadens gatubelysning.

¹⁾ Drks skrf. M:o 117 af den 3 juni. — ²⁾ Stfs prot. den 10 aug. § 9. — ³⁾ D:o d:o den 22 mars § 16. — ⁴⁾ D:o d:o den 16 febr. § 8. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 36 af den 11 febr. — ⁶⁾ Se 1896 års berättelse pg. 41. — ⁷⁾ Drks skrf. N:o 81 af den 1 april. (Stfs tryckta handl. N:o 17). — ⁸⁾ Stfs prot. den 11 maj § 18.

lysningsaktiebolaget om auerbelysningens vidare utsträckning. Sedan Drätselkammaren för fullgörande af uppdraget vänt sig till verkställande direktören för bemälda bolag och af honom erhållit den uppgift, att bolaget vore villigt att för de fyra åren, som ännu återstod af bolagets koncession, mot ett pris af 10 mark per lykta och år icke allenast med de lykter, i hvilka auerbrännare redan voro införda, fortfarande underhålla belysningen med sådana brännare, än ock utsträcka denna belysning till alla öfriga stadens gaslykter, föreslog ¹⁾ Drätselkammaren att Stadsfullmäktige ville godkänna Gaslysningsaktiebolagets anbud. På beredningsutskottets framställning beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige emellertid, att Drätselkammarens förslag för närvarande icke skulle föranleda till någon åtgärd.

Då detta Stadsfullmäktiges beslut, efter Magistratens åsigt, mindre berott af Gaslysningsaktiebolagets pris på nya auerlampor än på bolagets påstående om bekommande af tillskottsersättning jemväl för uppehållande af den utaf bolaget härförinnan införda belysning med auerbrännare, men bolaget emellertid i skrifvelse af den 3 November hade förklarat sig hafva för afsigt att under instundande år utan skild tillskottsersättning underhålla auerbelysning i de tidigare uppsatta 471 stycken gatulykterna samt derjemte erbjudit sig att ytterligare förändra ända till 40 vanliga gatulykter till auerbelysning för ett tillskottspris af 12 mark 50 penni per lykta och år, så hade Magistraten, anseende behofvet af förbättrad belysning i olika delar af staden och särskildt å Nylands- och Robertsgatorna böra föranleda antagande af Gasbelysningsaktiebolagets förberörda anbud, för detta ändamål upptagit ³⁾ i budgetförslaget ett anslag af 500 mark. Och som äfven budgetutskottet understödde ⁴⁾ detta Magistratens förslag, upptogo Stadsfullmäktige denna utgiftspost uti budgeten för år 1898.

Öppnande af
torghandel å
Hagnäs torg.

Enär Handlanden Julius Tallberg hos Drätselkammaren gjort framställning om vidtagande af sådana åtgärder från Kammarens sida, att den planerade delen af Hagnäs torg kunde för torghandel upplåtas, föreslog ⁵⁾ Drätselkammaren, efter att hafva inhemtat Byggnadskontorets yttrande i ärendet, att Stadsfullmäktige ville besluta, att å Hagnäs torg tillsvidare skulle upplåtas plats för all slags torghandel, utan att några

¹⁾ Drks skrf. N:o 123 af den 12 juni. — ²⁾ Stfs prot. den 12 okt. § 9. — ³⁾ Stfs tryckta handl. N:o 33 pg. 14. — ⁴⁾ Stfs tryckta handl. N:o 37 pg. 3. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 169 af den 16 sept.

afgifter affordrades dervarande försäljare samt med rätt för desse att idka handel under hela dagens lopp; samt att Stadsfullmäktige jemlikt § 76 i gällande kommunalförfattning ville utverka Guvernörens i länet fastställelse å detta beslut; äfvensom att bemyndiga Drätselkammaren att, efter det Fullmäktiges beslut blifvit af Guvernören fastställt, vidtaga alla vidare åtgärder, som för ifrågavarande torghandels sättande i gång kunde påkallas. Och blef denna Drätselkammarens framställning af Stadsfullmäktige godkänd ¹⁾. Detta beslut blef ²⁾ sedermera, såvidt det gälde torgets afgiftsfria upplåtande för all torghandel, genom Guvernörens resolution af den 22 November gilladt och till efterrättelse fastställt.

Vid behandlingen af den utaf Hamnkontoret väckta frågan om afskaffandet af den å torget invid Södra hamnen bedrifna friluftsmatsserveringen hade Stadsfullmäktige anmodat Drätselkammaren att hos Fullmäktige föreslå såväl den tid, som borde iakttagas vid föreskrift om denna matsserverings upphörande, som ock de åtgärder, hvilka i anledning häraf kunde blifva påkallade. Och föreslog ³⁾ Drätselkammaren med föranledande häraf att ifrågavarande matsservering skulle senast den 15 Maj för framtiden upphöra, till hvilken tid försäljerskorna å torget borde genom polisens försorg från platsen uppsägas. Stadsfullmäktige beslöto ⁴⁾ ock afgifva sitt yttrande till Magistraten, från hvilken ärendet till Stadsfullmäktige inkommit, i öfverensstämmelse härmed. Öfver beslutet hos Stadsfullmäktige anförda ⁵⁾ besvär af matförsäljerskorna föränledde ⁶⁾ ej till vidare åtgärd från Stadsfullmäktiges sida.

Med föranledande deraf att Byggnadskontoret uti sitt specialförslag till utgifter för år 1898 bland annat upptagit en post å 13,000 mark för Senatstorgets omläggning med fältsten, motiverad dermed att beläggningen af detta torg befunne sig uti ett för gatutrafiken hinderligt skick, hade Drätselkammaren, som emellertid icke ansett sig uti sitt förslag till budget för nämnda år kunna intaga en dylik utgiftspost, hos Stadsfullmäktige hemställt ⁷⁾ huruvida icke den oafgjorda frågan ⁸⁾ om Senatstorgets förseende med planteringar kunde ånyo upptagas till behandling. Men beslöto ⁹⁾ Stadsfullmäktige i anledning häraf endast anmoda Drätselkammaren att af Byggnadskontoret infordra utredning huruvida Senatstorgets starka lutning mot söder i någon mån kunde minskas, dels der-

Upphäfvande af matsserveringen vid Södra hamnen.

Senatstorgets förseende med planteringar.

¹⁾ Stfs prot. den 21 sept. § 15. — ²⁾ D:o d:o den 7 dec. § 5. — ³⁾ Drks skrf. N:o 74 af den 8 april. — ⁴⁾ Stfs prot. den 22 april § 8. — ⁵⁾ D:o d:o den 11 maj § 17. — ⁶⁾ D:o d:o den 4 juni § 21. — ⁷⁾ Drks skrf. N:o 198 af den 28 okt. — ⁸⁾ Se 1896 års berättelse pg. 42. — ⁹⁾ Stfs prot. den 9 nov. § 13.

igenom att torgets norra sida sänktes, till följd hvaraf en förlängning af Nikolaikyrkans stora trappa blefve erforderlig, dels genom någon höjning af Alexandersgatan. Dylik utredning lemnades dock ej af Byggnadskontoret under året.

Afhjelpande af sanitära missförhållanden invid Gräsviken.

Emedan Bruksegaren Paul Chmelevski i egenskap af disponent för Helsingfors Asphalt m. fl. aktiebolags vid Gräsviken belägna fabriker hos Helsovårdsnämnden framhållit det för de invid Gräsviken bosatte personer helsovådliga förhållandet, att kloakledningen från Maria sjukhuset utmynnar i den del af nämnda vik, som genom fördämning under de senaste åren i väsentlig mån afstängts från den djupare delen af viken, och att den vattenmängd, som finnes i denna del af änsagda vik, genom nämnda fördämning är mer eller mindre stillastående samt sprider en tidtals olidlig stank, hade Helsovårdsnämnden hos Stadsfullmäktige återhemtat sitt tidigare beträffande de sanitära missförhållandenas vid Gräsviken afhjelpande gjorda förslag, gående ut derpå att den inre delen af denna vik skulle utfyllas. Men då af Drätselkammaren, dit ärendet remitterats, upplysts ¹⁾, att utloppet af ofvanberörda kloakledning från Maria sjukhuset under sommaren blifvit förlängdt, så att detsamma numera slutar utanför den Gräsviken afskärande stenbanken äfvensom befinner sig under vikens lägsta vattennivå, samt att utfyllning af meranämnda vikedel, om ock i mindre skala, pågick, beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige att Helsovårdsnämndens framställning icke skulle till någon vidare åtgärd föranleda.

Täckta varuskjulens provisoriska användning till upplagsmagasin.

Till Stadsfullmäktige hade Herrar G. Paulig, Viktor Ek och K. H. Renlund ingifvit en skrift, hvori de anhålla att täckta varuskjulet i Södra hamnen finge provisoriskt användas såsom packhus för gods, som under December månad inföväntades, intill dess nödigt utrymme härför kunde beredas antingen i stadens ordinarie packhus eller i Helsingfors Magasinsaktiebolags upplagsmagasin å Skatudden; och beslöto ³⁾ Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag bemyndiga Drätselkammaren att efter undersökning af behovets art vidtaga erforderliga åtgärder för beredande af utrymme i varuskjulet till det af sökandene angifna ändamål samt att om Kammarens tillgöranden i saken sedermera hos Stadsfullmäktige anmäla.

Telefonföreningens anhållan om rätt att uppställa telefonstolpar.

Hos Stadsfullmäktige hade Helsingfors Telefonförening ansökt om tillstånd att inom Kajsaniemi och invid Unionsgatan uppställa telefon-

¹⁾ Drks skrf. N:o 125 af den 18 nov. — ²⁾ Stfs prot. den 23 nov. § 10. — ³⁾ D:o d:o den 21 dec. § 15.

stolpar i och för telefonnätets utsträckning till Sörnäs och Berghäll, men beslöto¹⁾ Stadsfullmäktige på förslag af beredningsutskottet, som funnit det icke vara utredt, att ej det afsedda ändamålet kunde vinnas genom andra lämpligare anordningar, lemna sökanden det svar, att Fullmäktige icke funnit anledning förekomma till bifall å ansökningen.

I likhet med hvad under de tvänne senaste åren varit förhållandet, hade Direktionen för Helsingfors Utskänkningsbolag afgifvit framställning om anslag ur bolagets vinst för år 1897 till underhåll af de under direktionens förvaltning stående inrättningar på Högholmen och Fölisön.

Anslag till underhåll af Högholmen och Fölisön.

Likasom förut hade direktionen till utgångspunkt för detta sitt förslag lagt tvänne sammandrag ur bolagets räkenskaper öfver utgifterna för sagda holmar under sistlidet år 1896 och de tio första månaderna af löpande år, och hade direktionen, med ledning af dessa bilagda sammandrag, men med uteslutning af de i dem ingående kostnaderna för vattenborgen, för hvilken Stadsfullmäktige redan beviljat ett anslag af 10,000 mark, fördeladt på åren 1896 och 1897, ansett sig böra beräkna utgifterna för år 1898 till följande belopp, nämligen:

för Högholmen

aflöningar till den å holmen anställda personalen	<i>Tmf.</i>	3,000: —
arbetslöner	„	9,000: —
planerings- och remotarbeten	„	6,000: —
kostnader för djurens föda och underhåll	„	8,700: —
uppköp af nya djur och uppförande af inhägnader för dem samt oförutsedda utgifter	„	3,300: —
	Summa <i>Tmf.</i>	30,000: —

och för Fölisön

aflöningar till den å holmen anställda personalen	<i>Tmf.</i>	2,000: —
arbetslöner	„	7,000: —
planerings- och remontarbeten	„	3,000: —
för det biologiska museet å holmen	„	2,000: —
oförutsedda utgifter	„	1,000: —
	Summa <i>Tmf.</i>	15,000: —

eller för båda holmarna tillsammans 45,000 mark.

¹⁾ Stfs prot. den 9 nov. § 22.

Från sina gårdar, hvilka lämnat en ärlig hyresinkomst af sammanlagdt 24,800 mark, kunde bolaget, efter afdrag af omkring 5,400 mark i underhållskostnader för dessa gårdar och 2,400 mark såsom ränta å bolagets skuld, beräkna en nettoinkomst af omkring 17,000 mark; och var på grund häraf bolaget utöfver nettoinkomsten från gårdarna i behof af ett anslag, stort 28,000 mark, för att betäcka de ofvan angifna utgifterna för Högholmen och Fölisön.

Vid ärendets remiss till budgetsutskottet hade Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag uppdragit¹⁾ åt budgetsutskottet att i sammanhang med föreliggande ärende taga i öfvervägande, huruvida icke beträffande velocipedåkning å Fölisön en lindring i de af utskänkningsbolaget härutinnan för närvarande påbjudna föreskrifter kunde åvägbringas.

Efter granskning af utskänkningsaktiebolagets förestående ansökan anmälte²⁾ utskottet, att utskottet icke funnit något mot bolagets anhållan att invända. Då Stadsfullmäktige redan vid sammanträde den 29 December 1896 berättigat bolaget att af 1897 års inkomster för det af bolaget utförda vattenledningsarbetet å Högholmen såsom förskott uppbära 5,000 mark, komme altså, i fall bolagets begäran blefve bifallen, af bolagets disponibla vinstmedel för år 1897 ett belopp af sammanlagdt 33,000 mark att till bolaget utgifvas; och beträffande frågan om bolagets vägran att tillåta velocipedåkning på Fölisön, ansåg utskottet det ingalunda skäligt att i sammanhang med förevarande ärende utöfva någon påtryckning på bolaget i syfte att velocipedåkning å holmen blefve tillåten. Utskottet föreslog derföre endast: att Stadsfullmäktige ville af Helsingfors Utskänkningsbolags disponibla vinstmedel för år 1897 utöfver tidigare anvisade 5,000 mark anslå åt bolaget 28,000 mark att under år 1898 användas till underhåll af bolagets planteringar och öfriga inrättningar å Högholmen och Fölisön; och blef detta förslag af Stadsfullmäktige godkänt³⁾.

Ändringar i
byggnadsord-
ningen för
Brunnsparkens
östra område.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige hade såväl Magistraten som Brandkommissionen gjort framställningar om behofvet af ändringar i den för Brunnsparkens östra område fastställda byggnadsordning; och beslöto⁴⁾ Stadsfullmäktige, förnämligast på beredningsutskottets förslag, hänskjuta frågan till ett af fem personer bestående utskott, som vid uppgörande af

¹⁾ Stfs prot. den 23 nov. § 11. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 39. — ³⁾ Stfs prot. den 21 dec. § 2. — ⁴⁾ D:o d:o den 12 jan. § 2.

förslag till ändringar i nämnda byggnadsordning egde beakta, att jämväl skönhetsintresset blefve vid bebyggandet af denna stadsdel behörigen tillgodosedt; och skulle utskottet af stadens byggnadsinspektör infordra ett utkast till byggnadsordning att tjena till underlag för utskottets arbete.

Genom remiss af den 15 December 1896 hade Stadsfullmäktige anmodat Drättselkammaren att inkomma med utlåtande i anledning af en inom Fullmäktige väckt motion om öppnandet af en direkt trafikled från Östra chausséen till Jernvägstorget. Kammaren, som inhemtat Byggnadskontorets yttrande i ärendet och deraf bland annat erfarit: att utförandet af den nya trafikleden beräknats till en kostnad af 683,000 mark; att genom påfyllning af Fabiansgatan mellan Trädgårds- och Wilhelmsgatorna en nästan lika bekväm och endast obetydligt längre trafikled mellan Östra chausséen och Jernvägstorget kunde erhållas längs Unions-, Trädgårds-, Fabians- och Wilhelmsgatorna; att den ny föreslagna vägen skulle komma att verka uppdämmande på vattnet i Tölövikens och i sanitärt hänseende ytterligare förskämma det, samt att slutligen denna väg skulle göra ett icke oväsentligt intrång å Kajsaniemi redan för särskilda ändamål sönderstyckade park, föreslog¹⁾ i likhet med Byggnadskontoret afstyrkande af motionen, hvilken äfven af Stadsfullmäktige afböjdes²⁾.

Motion angående öppnande af en direkt trafikled från Östra chausséen till Jernvägstorget.

I sammanhang med fastställande af utgiftsstaten för nästföljande år 1898 beslöto³⁾ Stadsfullmäktige till utförande äfven af några andra allmänna arbeten, än hvarom här tidigare ordats och af hvilka må anföras följande.

Budget för 1898.

I Vattenledningskontorets budgetförslag hade Kontoret upptagit ett anslag af 38,700 mark för uppförande af ett bonings- och ett uthus för vattenledningens personal i Gammelstaden, jemte det Kontoret beträffande motiveringen till denna post hänvisat⁴⁾ till kontorets program för vattenledningens utvidgning under åren 1894—1902. I sagda program hade Kontoret, beträffande bostäderna för vattenledningens fast anställda personal i Gammelstaden, framhållit att endast förste maskinistens bostad motsvarade medelmåttiga fordringar, hvaremot den åldriga lilla byggnad, som inrymde filterförmannen, andre maskinisten, putsaren och maskinistbiträdet med deras familjer, såväl med afseende å utrymme som bekvämlighet lemnade nästan allt öfrigt att önska, hvarjemte ifrågavarande bygg-

Uppförandet af ett bonings- och ett uthus för vattenledningens personalen i Gammelstaden.

¹⁾ Drks skrf. N:o 46 af den 25 febr. — ²⁾ Stfs prot. den 4 mars § 8. — ³⁾ Drks skrf. N:o 189 af den 25 okt. (Stfs tryckta handl. N:o 30) Stfs tryckta handl. N:ris 33, 37 och 40. Stfs prot. den 21 dec. § 1. — ⁴⁾ Stfs tryckta handl. N:o 4.

nad i hög grad besvärades af rättor och ohyra. Dels af dessa orsaker, dels emedan de ursprungligen till qvarnen hörande, i samma hus belägna boningsrummen äfven blifvit disponerade för vattenledningspersonalens behof, men en sådan åtgärd kunde betraktas endast såsom provisorisk, hade Vattenledningskontoret ansett det vara önskligt att en tidsenlig kassern för vattenledningens hela ofvan uppräknade personal blefve inom de närmaste åren uppförd, hvarefter det gamla och oförbätterligt förfallna trähus, som nu inrymde största delen deraf, kunde raseras och maskinistens bostad, efter flyttning till annan plats, upplåtas för qvarnens behof. Ehuru Drätselkammaren upptagit den beräknade kostnaden för byggnadsföretaget i budgetförslaget, hade Kammaren likväl icke kunnat godkänna den för ett envånings stenhus uppgjorda ritningen till bostad för vattenledningspersonalen, utan borde, enligt Kammarens förmenande, denna ritning omarbetas för ett tvåvånings hus, då också anläggningskostnaden för huset torde kunna något minskas.

Sedan budgetsutskottet på de af Vattenledningskontoret och Drätselkammaren framhållna skäl ansett sig böra tillstyrka¹⁾ ifrågavarande anslagspost upptagande i budgeten, godkände Stadsfullmäktige posten och beslöto, att ärendet i öfrigt skulle återremitteras till Drätselkammaren för införskaffande af nya ritningar till byggnaden i fråga i öfverensstämmelse med Kammarens förslag, hvilka ritningar sedermera skulle Stadsfullmäktige till granskning och godkännande föreläggas.

Omläggning af vattenledningsröret under Michaelsgatan från Norra Esplanadgatan till Jernvägstorget.

I anledning af väckt fråga om Michaelsgatus beläggning med nubbsten ifrån Norra Esplanadgatan till Alexandersgatan eller Jernvägstorget, hade Drätselkammaren på Vattenledningskontorets derom gjorda hemställan²⁾, till undvikande af framtida skada å den kostsamma stensättningen i följd af reparationer af vattenledningsrören, föreslagit att uti 1898 års utgiftsstat skulle för ombyte af de gamla, oasfalterade af bolaget Neptun nedlagda rören under sagda gatutsträckning upptagas ett anslag af 5,800 mark, som äfven af Stadsfullmäktige beviljades.

Utsträckning af rörmätet.

Vattenledningens tryck är, såsom en serie år 1896 af Vattenledningskontoret utförda mätningar utvisat, synnerligt variabelt och tidtals otillräckligt för en effektiv eldsläckning inom nästan hela fjerde stadsdelen, beroende derpå att en ordnad stadsplan för denna trakt uppstått först en tid efter vattenledningens första fullbordande, hvadan största delen af gaturören har en i förhållande till sin längd och den begärda vatten-

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 37 pg. 6. — ²⁾ D:o d:o N:o 30 pg. 80.

mängden för liten diameter. Denna olägenhet, som bl. a. har till följd att man knappast utan föregående tillsägelse riskerar öppna en brandpost för kanalspolning i närheten af industriella etablissement, enär fara för vattenbrist i ångpannorna annars inträder, ville man nu afhjälpa; och skulle i enlighet dermed 203 mm hufvudröret under Boulevardsgatan fortsättas ifrån Fredriks- till Abrahamsgatan och längs denna gata till Wladimirsgatan, hvarpå 153 mm rör skulle nedläggas längs resten af Abrahams- ända till Gräsviksgatan; rör af sistnämnda diameter föreslogos äfven under Lappviksgatan ifrån Gräsviksgatan, samt under en del af Eriks- och Fredriksgatorna till Wladimirsgatan, der ny förbindning med röret under Boulevardsgatan eger rum medels ett förut befintligt 153 mm rör. De kilometerlånga 102 mm rörsträckningarna under långgatorna i IV stadsdelen komme sålunda att ett hvar på flera ställen skäras af tillförelserör med större diameter och tryckförlusterna derigenom att reduceras till ett minimum. För ofvansagda ändamål upptogs i budgeten ett sammanlagdt belopp af 44,800 mark.

Hvad de egentliga utsträckningarna af vattenledningen till trakter, hvilka hittills saknat sådan, beträffar, upptogs för vattenledningen under Kanalgränd ifrån Skatuddstorget till Östra Hamngatan 11,900 mark, samt för fortsättningen af ledningen under Lotsgatan 14,900 mark. Vidare upptogs för vattenledningens utsträckning under Östra chausséen ifrån närheten af stadsporten till Norra Bryggeriet i Majstad 12,200 mark, hvarå af bryggeriet och tvenne villaegare en årlig inkomst i form af vattenafgift uppgående till minst 1,000 mark, blifvit preliminärt garanterad; samt slutligen för vattenledning under Bernhardsgatan¹⁾ ifrån Fabiansgatan till adress N:o 5 — 1,000 mark.

För inköp af vattenmätare upptogs i 1898 års utgiftsförslag ett be- Anslag för vattenmätare.
lopp af 5,000 mark.

Bland Diverse mindre arbeten ingick främst anbringandet af fem Diverse mindre arbeten vid vattenledningen.
nya brandposter å Vestra chausséen emellan Gasvärdet och Djurgårdsporten för en kostnad af 2,750 mark. De förut befintliga, från vattenledningens första anläggning härstammade brandposterna äro nämligen placerade på så långa afstånd från hvarandra, att de icke längre kunna tillgodose ifrågavarande, numera temligen tätt bebyggda områdes säkerhet mot eldfara. För vattenposterna för ångbåten Mars²⁾ och trenne vattenposter i Södra hamnen³⁾ observerades resp. 1,200 och 3,900 mark.

¹⁾ Se pg. 34. — ²⁾ Se pg. 34. — ³⁾ Se pg. 34.

Anslag för anställande af grundvattens undersökningar i Vanda ådal.

Under denna rubrik intogs nu äfven för första gången ett anslag af 2,000 mark för anställande af förberedande undersökningar rörande grundvattenförhållandena i Vanda ådal. För utredande af frågan, huruvida från denna ådal kunde erhållas klart källvatten till den mängd, att staden kunde dermed, åtminstone till öfvervägande del, förses, hade Vattenledningskontoret förut upprepade gånger anhållit om nämnda anslag, men beviljandet deraf med afseende å påtänkta och redan utförda nya filtrer tillkomst uppskjutits. Frågan hade under året behandlats af Tekniska föreningen, som på det högsta förordat ifrågavarande undersökningars anställande.

Vattenledningens förvaltning och drift. Bokhållarens vid Vattenledningskontoret löneförhöjning.

Kostnaden för vattenledningens förvaltning och drift blef i allt öfrigt oförändrad från 1897 års stat, utom att bokhållarens vid Vattenledningskontoret grundlön blef förhöjd från 2,400 till 3,000 mark. Hos Vattenledningskontoret hade nämligen bokhållaren vid nämnda kontor, Georg Weckman, anhållit att med afseende å den mängd arbeten, som ålåge honom i denna hans befattning, och då hans löneförmåner, jemförda med bokhållarens vid stadens öfriga embetsverk, vore de lägsta samt tvingade honom att för sin utkomst åtaga sig extra arbete under de få lediga stunder, som hans kontorsarbeten lemnade öfriga, hans löneförmåner blefve likställda med bokhållarens vid stadens Byggnadskontor. På de af sökanden och Vattenledningskontoret framhållna skäl, dem Drätselkammaren funnit i allo befogade, hade Kammaren hos Stadsfullmäktige föreslagit¹⁾ att Fullmäktige ville från och med inkommande års början icke allenast beträffande grundlönen, hvilken Stadsfullmäktige den 13 December 1892 bestämt till 2,400 mark per år med förhöjning af 10 % deraf efter fem och tio års tjänstetid, utan äfven beträffande dessa löneförhöjningar fullkomligt likställa bokhållaren vid Vattenledningskontoret med bokhållaren vid Byggnadskontoret, hvarigenom äfven den förres grundlön blefve 3,000 mark, äfvensom att Fullmäktige vid slutlig behandling af budgeten för år 1898 ville vidtaga häraf föranledd komplettering uti Kammarens förslag till samma budget. Och som äfven budgetutskottet förordade²⁾ denna löneförhöjning, beslöto³⁾ Stadsfullmäktige att bokhållarens vid Vattenledningskontoret aflöning i 1898 års budget skulle upptagas med en grundlön af 3,000 mark samt med förhöjning för fem års tjänst af 300 mark.

¹⁾ Drks skrf N:o 196 af den 28 okt. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 36. — ³⁾ Stfs prot. den 21 dec. § 1.

Likasom för år 1897 varit fallet, upptogs äfven för det kommande året i och för vattenledningens underhåll och remont ett anslag af 3,500 mark för 100 stycken brandposters förseende med nya träkistor. Anslaget för öfrigt underhåll, som allt sedan år 1894 varit observeradt med 18,000 mark, upptogs nu till 20,000, emedan vattenverkets sedan nämnda år skedda utvidgning hade till oundviklig följd en ökad remontkostnad. Vattenledningens underhåll och remont.

Utom det vanliga anslaget för diverse reparationer af stadens byggnader och lägenheter, upptaget enligt ett af Byggnadskontoret specificerad förslag med 33,000 mark mot 27,300 mark för år 1897, upptogs för ytterligare remont och underhåll af samma stadens byggnader en post å 5,500 mark för yttre och inre målning af saluhallen; en å 1,300 mark för yttre målning af f. d. ekonomiebyggnaden och gamla träpaviljongen å Maria sjukhus; en å 1,200 mark för nytt plåttak å desinfektionsbyggnaden; samt en å 5,700 mark för omläggning af golfvet i täckta varuskjulet på Magasinskajen. Remont och underhåll af stadens byggnader.

Förutom de anslag för ekonomiebyggnaden å Maria sjukhus; för brunshusets ombyggnad; för nytt folkskolehus vid Nikolaigatan; och för en obduktionspaviljong, om hvilka här tidigare redogjorts, upptogs i 1898 års budget 8,000 mark för ett simhus i Gräsviken. Uti 1897 års budget ingick ett eventuellt anslag af 5,000 mark för uppförande af nya simhus. Detta anslag hade ej under året kommit till användning, bland annat af det skäl att frågan om lämpligaste platser för åtskilliga påyrkade nya simhus ännu icke vunnit sin slutliga lösning. Som uppförande af nya simhus emellertid icke längre kunde uppskjutas, hade Drätselkammaren icke allenast tänkt låta till nästkommande år öfverbalansera ifrågavarande anslag, utan dessutom i enlighet med Byggnadskontorets framställning för speciellt tvenne simhuskomplexer i Gräsviken upptagit nämnda summa i sitt utgiftsförslag. Nybyggnader.
Simhuset i Gräsviken.

För uppförande af en mjölnarbostad i Gammelstaden, hvilken hade närmaste sammanhang¹⁾ med byggandet af boningshuset för vattenledningspersonalen, upptogs i 1898 års budget ett anslag af 2,500 mark. Mjölnarbostad i Gammelstaden.

Likaledes upptogs i samma budget för en pissoir å Fredrikstorget 1,000 mark och för en ny större pissoir å Jernvägstorget 2,500 mark. Pissoirer.

För gators och allmänna platsers remont och underhåll upptogs endast följande arbeten: för omläggning af stadens andel af Unions- och Trädgårdsgatorna invid Kajaniemi park 1,800 mark; för omläggning af Gators och allmänna platsers remont och underhåll.

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 30 pg. 74.

planklocket å Långabron 6,000 mark; för anläggning af ett plank omkring odisponerade platsen norrom mångleribodarne vid Simonsgatan, som blifvit ett tillhåll för dryckesgillen i det fria, 396 mark; samt för diverse reparationer 12,000 mark.

Stensättnings-
och makadamiseringsarbeten.

För förbättring af stadens gatuandelar hade af Drätselkammaren i dess förslag till utgiftsstat för år 1898 upptagits endast: för makadamisering af stadens andel af Sjömansgatan 2,170 mark; för stensättning af stadens andel af Gräsvikskajen mellan Eriks- och Vladimirsgatorna, hvarest en ej obetydlig gatutrafik i sammanhang med jernvägs- och sjörörelsen derstädes försiggår, 1,200 mark; samt för makadamisering af Observatoriigatan, hvilket arbete har samband med försköningsarbetena på Observatoriiberget, 3,000 mark. Med hänsigt dertill, att Drätselkammaren från sitt förslag uteslutit samtliga af Byggnadskontoret äskade anslag för stensättning med nubbssten, hade emellertid Magistraten, som ansåg stadens i öfrigt snabba utveckling fordra att åtminstone i stadens centrum belägna gator och allmänna platser så snart som möjligt omläggas med ett mera ändamålsenligt gatläggningmaterial än fältsten samt tillika funnit det tillbörligt att stadsförvaltningen i sådant afseende föregår vederbörande gårdsegare med godt exempel, i sitt förslag till utgiftsstat för ifrågavarande år upptagit ytterligare följande anslag: för stensättning med nubbssten i asfalt af Michaelsgatan mellan Södra och Norra Esplanadgatorna 8,700 mark, för stensättning med nubbssten i asfalt af Fabiansgatan mellan Södra och Norra Esplanadgatorna 8,700 mark och för stensättning med nubbssten i asfalt af delar af salutorget 18,000 mark; och blefvo alla dessa anslag af Stadsfullmäktige godkända.

Regleringsarbeten.

Af de s. k. regleringsarbetena hade Drätselkammaren uti sitt förslag till utgiftsstat för år 1898 upptagit för planering: af Lotsgatan 28,800 mark; af Lökhölmögatan 7,500 mark; af Kronbergsgatan mellan vestra Hamm- och Köpmansgatan 4,500 mark; af Kanalgatan mellan Skatuddsbron och Ankargatan 21,300 mark; samt af Sörnäs strandväg mellan Hagnäs torget och Hörneberg 203,000 mark eller insumma 265,100 mark. Af dessa arbeten voro de på Skatudden föreslagna betingade dels af fortsättningen utaf kajbyggnaderna derstädes, för att till dessa byggnader lemna det nödiga stenmaterialet, såsom Lotsgatans planering, dels för att bereda direkt väg till redan afyttrade magasinstitmer. Till motivering af den stora utgiftsposten å 203,000 mark för planering af Sörnäs strandväg, anfördes bland annat: att efter det stadsplanen för 10:de stadsdelen blifvit fastställd, hade redan 12 stycken tomter i de vid Sörnäs Strand-

väg belägna kvarteren N:ris 291, 292, 293, 294 och 296 blifvit af staden försälda, hvarförutom några innehafvare af tomter i nämnde kvarter anhållit att få af staden till ego inlösa de af dem å arrende innehafvande tomterne. Genom uppförandet af nya fabriker å en del af dessa tomter hade trafiken i nämnda stadsdel väsentligen tilltagit, och som en följd häraf hade den jemförelsevis smala och backiga Östra chausséen som trafikled till förr berörda tomter visat sig otillräcklig och obekvä. Nämnde sakförhållande framstod isynnerhet i påfallande grad vid de numera ofta förekommande tillfällena, då remontarbeten försiggå å Östra chausséen, hvarvid denna till sin halfva bredd är afstängd för trafiken. En annan omständighet, hvilken äfven i sin mon påkallar anläggningen af nämnde Strandväg, var behovet för fabrikstomterna i 10:de stadsdelen af det längs norra sidan af nämnde väg projekterade bispåret från Statsjernvägarnes bangård å Sörnäs till Hagnästorget.

På budgetutskottets förslag¹⁾ ökade Stadsfullmäktige emellertid totala anslaget för regleringsarbetena med 22,600 mark, i det beslut fattades om planering af Kronbergsgatan ända ut till sjön och anslaget härför ökades med 18,000 mark eller från 4,500 till 22,500 mark, samt dessutom för planering af Vestra Hamngatan mellan Kanal- och Lotsgatan anslogs ett belopp af 4,600 mark. Utskottets motiv för snabbare gatuplaneringar å Skatudden var det, att då redan ett större antal tomter å Skatudden blifvit af staden försälda samt trafiken i nämnda stadsdel dag efter annan blir liffigare, staden icke håller kunde längre undandraga sig att förse berörda stadsdel med bättre kommunikationer än de höst och vår knappt farbara vägar, som leda till de redan af staden förtrytrade områdena derstädes, helst, om staden genom att försätta torg, gator och sqvärer å Skatudden i godt och prydligt skick skulle gifva åt denna stadsdel ett mera ordnadt utseende, en större efterfrågan på der tillgängliga tomter otvifvelaktigt vore att emotse.

I och för remont och underhåll af kanaler och afloppsdiken upptogs: Kanalarbeten.
 för kompletteringsarbeten 3,000 mark; för anställande af försök medels filtrering af kloakvatten 5,000 mark; för omläggning af kloaken å sydostliga delen af 3:dje linien å Berghäll 600 mark; och för diverse underhåll 10,000 mark eller 1,000 mark mera än under föregående år.

Enär föreningen af Tölövikens genom det i densamma från kloaker och öppna diken uttrinnande afloppsvattnet utgör ett hygieniskt missför-

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 37 pg. 8 & 9.

hållande, hvilket icke längre kan lemnas obeaktadt, hade å Byggnadskontoret i syfte att afhjelpa nämnda missförhållande uppgjorts planer, profiler och kostnadsförslag till s. k. afskärande kloaker längs Tölövikens stränder mellan Långa bron och Djurgårdsvillan N:o 9. I dessa enligt förslaget djupt liggande, emot en i trakten af villan Hagasund anlagd samlingsbrunn doserande samlingskanaler, skulle samtliga för närvarande i Tölövikens mynnande kloaker och öppna diken inledas. Från samlingsbrunnen tänkte sig Kontoret kloakvattnet uppumpadt å en filterbädd. Genom filtrering skulle derpå de grofva organiska beståndsdelarne i kloakvattnet aflägsnas, hvarpå detta sålunda jemförelsevis renadt skulle utdelas i Tölövikens. Kostnadsförslaget till samtliga dessa anordningar uppgår till Fmk 500,000. Kontoret ansåg sig emellertid icke kunna definitivt förorda dess ofvan berörda förslag, då det icke hade någon egen erfarenhet, i huru hög grad kloakvattnet genom en dylik filtrering kan rengöras. Systemet är emellertid icke nytt, utan har kommit till användning i flere invid hafsstrand belägna städer. Närmast har en i Atlantic City, Nord Amerika, utförd anordning enligt ofvan berörde system (Mechanical separation) tjänat som förebild vid uppgörandet af ofvanberörda projekt till förhindrandet af Tölövikens förorening genom kloakvatten. För anställandet af försök i liten skala med filtrering af kloakvatten anhöll Kontoret därför om ofvan upptagna anslag å 5,000 mark.

Såsom nyanläggningar upptogos följande kanaliseringar: täckt afloppskanal från Alkärr 4,000 mark; kanal under Kampgatan 2,300 mark; ombyggnad af afloppskanalen under Hagnästorget 11,700 mark; kanal under Aspnäsgatan 13,700 mark; under Lotsgatan 7,400 mark och under Kronbergsgatan till Vestra Hamngatan 3,400 mark. De tre sistnämnda kanalanelläggningarna voro betingade af beslutna gatuplaneringar; beträffande de öfriga må anföras följande.

Bland nylägningsarbeten hade af Byggnadskontoret upptagits en täckt kanal från området Alkärr. För närvarande draineras nämnde område genom ett sydliga delen af nya Lutherska begravningsplatsen genomkorsande öppet dike. Enär ifrågavarande dike dels från odlingar å Alkärr dels från derstädes befintliga gödselupplag upptager intensivt illa luktande tillflöden, hade i samband med nämnde dike stående förhållanden gifvet anledning till klagomål från allmänhetens sida; och hade på grund af Helsovårdsnämndens framställning, Magistraten ålagt Byggnadskontoret att inkomma med kostnadsförslag till anläggning af ett täckt afloppsdike från området Alkärr. Beträffande posten å 2,300 mark för en kanal under

Kampgatan anföres af Drätselkammaren, att som gården med adressnummer 8 vid sagda gata saknar möjlighet till afledande af affallsvatten utan ifrågavarande kanals tillkomst, anläggningen deraf måste anses såsom obligatorisk för staden. En ombyggnad af den provisoriska träkanalen under Hagnästorget motiveras dermed att den sänkt sig något i den lösa utfyllda gyttjan, i följd hvaraf den är utsatt för tillslamning och dess renhållning derigenom betydligt försvårats. Byggnadskontoret hade tänkt sig nämnde kanal ersatt med ett å pålar fundamenterad cementrör.

För diverse remont och underhåll af chausséer och vägar upptogs i 1898 års budget, förutom för målning af bron öfver Djurgårdsskärningen 500 mark och för fyllning invid tomterna N:ris 6 & 8 i fabriksqvarteret N:o 294 vid Östra chaussén 3,400 mark, resp. 15,000 och 10,000 mark. Sistnämnda tvenne utgiftsposter, som hvardera för redogörelseåret varit upptagna med 7,000 mark, hade på grund af den tilltagande trafiken och ökade vägalängden visat sig alldeles för knappa, hvarföre Stadsfullmäktige ock för 1897 hade nödgats bevilja för ändamålet ett tillskottsanslag af 8,000 mark.

För remont och underhåll af stadens hamnanläggningar upptogs i 1898 års utgiftsförslag följande poster: nedfartsbroar till isarne jemte stängsel vid kajerna 2,000 mark; ombyggnad af vestra lastningsmöljan i Sörnäs 25,400 mark; ombyggnad af mellersta lastningsbryggan i Sörnäs 17,900 mark; ombyggnad af provisoriska lastningsbryggor 11,040 mark; omläggning af trägolvet å Magasinskajen 4,800 mark; remont af afstjelningsbryggan i Gräsviken 2,700 mark; remont af fiskarhamnskajen i Sandviks inre hamn 2,200 mark; målning af klappbryggor 1,200 mark; ombyggnad af tvenne mudderprämar 8,000 mark; remont och sliphållning af mudderverket 2,000 mark; samt för diverse reparationer 9,000 mark eller in summa 86,240 mark. Härutöfver hade Drätselkammaren i sitt förslag upptagit 19,500 mark för remont af T-formiga kajen i Norra hamnen, hvilken post emellertid utlemnats af Magistraten, som ansåg att med reparationen af denna kaj ännu utan våda kunde på ett år uppskjutas.

Af de många och kostsamma remontarbetena i stadens hamnar, hvilka af Byggnadskontoret föreslagits ¹⁾ och icke oväsentligt kommo att betunga 1898 års budget, hade Drätselkammaren tyvärr icke kunnat utesluta andra än posten å 25,400 mark för remont af vestra och norra kajarmarne invid Norra fiskarhamnen. Alla öfriga hithörande remontarbeten afsåg en reno-

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 30 pag. 86.

vation af de i stadens hamnar förefintliga molorna och kajarmarna af trä, å hvilka virket ofvan vattnet befunnits i hög grad angripet af röta. Äfven det uteslutna arbetet förestår visserligen att i den närmaste framtiden utföras, men ansågs det af alla ifrågasatta arbeten för denna gång dock lämpligast kunna åsidosättas.

Under rubriken nyanläggningar, hade Drätselkammaren upptagit för fortsättning af kajarbetena å Skatudden icke blott de uti Byggnadskontorets specialförslag ingående 90,000 mark utan äfven derutöfver 250,000 mark eller in summa 340,000 mark; och hade detta skett på den grund, att Kammaren låtit sig berätta, att det utskott, som handlade frågan om nytt tull- och packhus för staden, skulle varit sinnadt att föreslå nämnda hus förläggande till Skatudden med anordnande endast af en filial dertill vid Magasinskajen, men borde i sådant fall enligt utskottets mening kajbyggnaderna å Skatudden utföras inom en betydligt kortare tid än sex år, som härintills varit ifrågasatt. Då dessa kajarbeten i hvarje händelse komma att bekostas med lånemedel, verkade naturligtvis ett större eller mindre anslag för desamma icke på budgetens slutresultat eller beloppet af de medel, som borde genom uttaxering hopbringas.

Under sistnämnda budgets rubrik upptogs ock en utgiftspost å 4,000 mark för båtbygggor i stadens hamnar.

Planteringar.

Drätselkammaren uttalar, ¹⁾ att så önskligt det också hade varit att för ett snabbare fullbordande af pågående planteringar å Observatoriibergergen, i Brunnsparken och i Kajsaniemi park, kunna upptaga större anslag, Kammaren för desamma likväl ansett sig icke böra observera några större belopp än de, som ingå uti 1897 års utgiftsstat för staden. Endast för att sätta stadsträdgårdsmästaren i tillfälle att för sqvären å Skatudden emottaga och upplägga fyllningsjord och mylla, om så erbjuddes och såsom det är att förmoda, observerade Kammaren för arbetena på denna sqvär en post af 1,000 mark. Såsom ett skäl till minskning af det utaf trädgårdsmästaren begärda anslaget för arbetena på Observatoriibergergen hade dessutom varit äfven det, att Kammaren hållit för att vägen söderom svenska normalskolans hus emellan Unions- och Fabiansgatorna ej borde makadamiseras, för att kunna för åkning användas, utan utföras endast såsom en promenadgång, hvarförutom den föreslagna trappuppgången från Badhusgatan borde uppföras först, sedan alla andra försköningsarbeten å Observatoriibergergen fullbordats. Totala anslaget för

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 30 pag. 57.

stadens planteringar uppgick enligt Drätselkammarens förslag till 77,000 mark, hvaraf för remont och underhåll 43,000 och för nyanläggningar 34,000 mark. Den senare posten ökades dock af Stadsfullmäktige på budgetsutskottets förslag ¹⁾ med 1,000 mark, i och för förarbeten för en skvär å Skatudden, hvarför Drätselkammaren föreslagit endast 1,000 mark, så att anslaget härför kom att uppgå till det dubbla eller 2,000 mark.

I och för renhållningsväsendet hade Drätselkammaren i öfverensstämmelse med Byggnadskontorets förslag upptagit renhållningen af stadens allmänna platser och gatuandelar med 35,000 mark samt renhållningen af chausséerna med 13,000 mark mot resp. 32,000 och 11,000 mark under det löpande året. Erfarenheten hade nämligen visat att anslaget för renhållning af chauséerna varit för knappt tillmätt och ökades anslaget för renhållningen af de allmänna platserna och gatuandelarna i den afsigt, att diagonalgångarna genom Runebergsesplanaden under instundande vinter måste kunna hållas öppna för trafik.

Renhållningsväsendet.

Under denna rubrik hade Drätselkammaren, förutom det årligen återkommande anslaget å 6,000 mark för underhåll af klappbryggor, vedmätt, lyktstolpar m. m. jemte oförutsedda utgifter, upptagit för inköp af flaggduk 13,000 mark och för olycksfallsförsäkring af stadens arbetare 3,500 mark. Den förra posten godkändes af Stadsfullmäktige, men på budgetsutskottets förslag blef den senare struken.

Diverse utgifter rörande stadens allmänna arbeten.

Genom lagen af den 5 December 1895 angående arbetsgifvares ansvarighet för kroppsskada, som drabbar arbetare, hvilken lag skulle träda i gällande kraft den 1 Januari 1898, har nämligen kommun i likhet med statsverket väl fritagits från den i lagen arbetsgifvare i allmänhet pålagda försäkringspligt, men dock tillika förklarats förbunden att i öfverensstämmelse med de i sagda lag stadgade grunder utgifva skadestånd vid olycksfall, som i kommunens arbete träffar dervid anställd arbetare. Vid sådant förhållande förelåg det för Stadsfullmäktige att i princip afgöra, huruvida staden sjelf borde åtaga sig den i anförd måtto med stadens arbeten förenade risk eller genom olycksfallsförsäkring af arbetarene öfverflytta risken på något af de i landet opererande olycksfallförsäkringsbolagen. Som ifrågavarande bransch och försäkringsväsendet emellertid ännu var så ny, att berörda bolag icke kunnat annat än alldeles approximativt uppgöra sina beräkningar för de försäkringar, som af dem i öfverensstämmelse med nämnda lag ingås; och då staden derjemte sysselsätter en

Olycksfallsförsäkring af stadens arbetare.

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 37 pag. 10.

så talrik arbetarepersonal, att staden utan alltför stort äfventyr synes sjelf kunna uppträda såsom försäkringsgifvare för sina arbetare, bortlemnades det ifrågasatta anslaget för olycksfallsförsäkring af arbetarene; och skulle vid något af stadens arbeten olycksfall inträffa vid hvilket skadestånd på grund af omordade lag komme att måsta utgifvas, borde utgiften härför påföras det arbete, vid hvars utförande olyckan egt rum.

b. Ärenden beträffande stadens lösa egendom och penningväsen.

Stadskassans
bokslut för år
1896.

Till Stadsfullmäktige hade genom Drätselkammaren insänts¹⁾ af Drätselkontoret upprättade och genom dess försorg till tryck befordrade handlingar²⁾ rörande Helsingfors stads räkenskaper och bokslut för år 1896; och hade detta bokslut i sammandrag följande utseende:

Inkomster.

Enligt stat	<i>Små</i>	3,426,962: 25
Utöfver d:o	„	342,212: 81
Besparing å anslag	„	134,355: 97
	Summa <i>Små</i>	3,903,531: 03

Utgifter.

Anslag enligt stat	<i>Små</i>	3,426,962: 25
Anslagen öfverskridna med	„	155,180: 58
Brist i beräknade inkomster	„	39,651: 74
	Summa <i>Små</i>	3,621,794: 57
Årets resultat: öfverskott	„	281,736: 46
	Summa <i>Små</i>	3,903,531: 03

Då från förestående öfverskott	<i>Små</i>	281,736: 46
afräknas minussaldot från år 1895	„	55,106: 08
Bliir saldot till år 1897 en behållning å	<i>Små</i>	226,630: 38

¹⁾ Drks skrf. N:o 52 af den 4 mars. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 7.

Stadsfullmäktige beslöto ¹⁾ att låta ärendets vidare handläggning bero, till dess berättelsen öfver verkställd revision af stadens räkenskaper för sistlidet år komme under Fullmäktiges behandling.

Ur den till Stadsfullmäktige genom Magistraten insända revisionsberättelsen ²⁾ för år 1896 framgår bland annat:

Att revisorerne vid inventering af stadens lösegendom funnit, att densamma egnats nödig skötsel och öfverensstämd med inventarieförteckningarna, hvarföre det var för revisorerne ett nöje att på det bästa vitsorda lösegendomens omvårdnad.

Att revisorerne vid granskningen af Maria sjukhus räkenskaper och med ledning af dess öfverläkares berättelse för år 1896 funnit, att af i anslaget för sagda år beräknade 40,150 sjukvårdsdagar för 110 patienter, 33,825 kommit till användning. År 1895 utgjorde antalet sjukvårdsdagar 31,250 och steg sjukhusets underhåll då till 82,218 mark, hvilket motsvarar en dagkostnad af omkring 2 mark 63 penni per patient. Denna dagkostnad torde under år 1896 nedgått med omkring 3 penni eller svarat omkring 2 mark 60 penni per patient. Någon exakt siffra härför erhålles emellertid icke af 1896 års räkenskaper eller de i sjukhusets berättelse för samma år ingående ekonomiska tablåer, hvilka såsom utgift för December upptaga endast så stor del af kostnaderna under denna månad, att det sjukhuset för år 1896 beviljade anslag af 87,712 mark blifvit till sista penni användt, hvaremot återstoden af sjukhusets underhåll för sagde tid blifvit observerad bland utgifterna för Januari 1897, hvilka följaktligen stigit ovanligt högt, medan å andra sidan sjukhusets ekonomiska tablåer upptaga de sjukas spisningskostnad för December 1896 till endast 74 mark 40 penni för 2,740 sjukvårdsdagar. Äfven särskilda sjukhuset beviljade anslag för inköp af häst och körredskap samt för inrättande af ett bakteriologiskt laboratorium å resp. 1,232 och 1,500 mark äro, ehuru öfverskridna, observerade såsom utgörande kostnaden för dessa ändamål. Ett dylikt redovisningssystem, hvarur de verkliga kostnaderna icke direkt framgå, syntes revisorerne oegentligt, hvarför de ock framhålla vigten af att räkenskaperna afslutas i öfverensstämmelse med de vid tiden för bokslutet gällande förhållanden.

Att utgiftsbudgeten för Fattigvården, slutande å 264,960 mark, under året öfverskridits med omkring 14,000 mark, i det att samtliga utgifter stigit till den betydande summan af 278,876 mark 45 penni eller till

Revision af stadens räkenskaper för år 1896 och ansvarsfrihet åt stadens nämnder och styrelser.

¹⁾ Stfs prot. den 4 mars § 24. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 25.

ungefär samma belopp som år 1894, medan utgifterna för år 1895 uppgingo till 274,135 mark 95 penni, men att granskningen af Fattigvårdens räkenskaper samt Fattigvårdsstyrelsens protokoller och de under dess vård ställda donerade fonder för öfrigt icke gifvit skäl till anmärkningar.

Att ur sammanställningen af Helsingfors stads utgifter och inkomster för år 1896 framgår, att äfven under detta år flere utgiftsposter öfverstiga anslagen utan att ökad anslag utverkats.

Att man vid en jämförelse mellan de skilda förvaltande nämndernas redovisningar finner, att en stor olikhet är rådande med afseende å dessa räkenskapers uppställning och verificering, hvilket dock i en del fall såsom med byggnads- och vattenledningskontorens räkenskaper är af förhållandena betingadt.

Att Auktionskammarens redovisningar, hvilka på skild begäran blifvit revisorerna tillställda, utvisa att staden af 1896 års auktionsprovisioner, sedan diverse aflöningar och omkostnader därifrån utgått, åtnjutit en nettokomst af 3,461 mark 83 penni, hvaraf 809 mark 10 penni inlevererats år 1897.

Att såsom ett faktum, värdt allt erkännande, får antecknas att beloppet utestående „diverse rester“, hvaruti inbegripas bland andra kommunala utskylder och arrenden för stadens jordlägenheter, under de fem senaste åren successivt nedgått.

Att de i Drätselkontorets berättelse ingående tablåer öfver stadens utgifter och inkomster för 1896, balansen för 31 December, uppgifterna öfver stadens icke förfallna fordringar, dess consoliderade gäld samt donerade fonder befunnits öfverensstämmande med räkenskaperna.

Att under revisionens fortgång konstaterats den synnerliga omtanke och noggrannhet, som utmärka hvarje gren af drätsel förvaltningen. Särskildt var det revisorerna ett nöje att kunna vitsorda Drätselkontorets omfattande bokföring såsom handhåfd med känd skicklighet.

Revisionsberättelsen åtföljdes ej mindre af en skrifvelse från Drätselkammaren,¹⁾ som genom Magistratens försorg lemnats till tillfälle till förklaring i anledning af revisorernes anmärkningar beträffande: stadens fordran å en del af löseskillingen för tomten N:o 6 vid Jägaregatan; stadens tillgodohafvande hos Byggmästaren G. Jansson i anledning af entreprenaden å södra brandverkshuset; samt en del öfverskridna anslag, äfvensom rörande revisorernes förslag till vissa förändringar i stadens räk-

¹⁾ Drks skrf. N:o 108 af den 20 maj.

skapsväsende, än ock af en skrifvelse från Fattigvårdsstyrelsen med för-
anledande af revisorernas anmärkning derom, att utgiftsstaten för fattig-
vården öfverskridits med 14,000 mark.

Stadsfullmäktige beslöto ¹⁾ meddela stadens samtliga embetsverk och
nämnder ansvarsfrihet för år 1896 samt anmoda Drätselkammaren att
taga i öfvervägande den af revisorerne föreslagna partiela förändringen
af stadens räkenskapsväsende och med yttrande härom i sinom tid till
Stadsfullmäktige inkomma.

I frågan om upptagande af ett nytt obligationslån för staden, för
hvilket ärendes beredning ett af Stadsfullmäktige särskildt tillsatt utskott
redan under förlidet år afgifvit betänkande och förslag ²⁾, beslöto ³⁾ Stads-
fullmäktige i förstärkt antal: att för stadens räkning upptages ett amor-
teringslån mot räntebärande obligationer till ett nominelt belopp af högst
sju miljoner mark, fördeladt i sju serier, enhvar om en miljon mark; att
räntefoten för lånet får af ordinarie Stadsfullmäktige bestämmas till högst
4 procent; att lånetiden skulle fastställas till ungefär 56 år och amorte-
ringen derå, fortgående medels jemna annuiteter, vidtagna senast tre år
efter lånets upptagande, med förbehållen rätt för staden att efter tio år
öka amorteringen eller uppsäga hela lånet till inlösen.

Nytt obliga-
tionslån för
staden.

Tillika beslöts att länemedlen skulle användas:

a) till gäldande af stadens skulder för inköpen af Gumtäckt egen-
dom, gårdarna invid Rådhuset, Barnhemsgården och byggnaderna å villan
Hagasund, samt för uppförande af Maria sjukhus byggnader äfvensom
eventuellt till ett nytt stadshus och ett folkskolehus vid Nikolaigatan;

b) till kajbyggnader å Skatudden, beräknade till en kostnad af
624,000 mark;

c) till vattenledningens utsträckning och erforderliga nybyggnader
för vattenledningsverket ända till 700,000 mark med sådant belopp för
hvarje år, som ordinarie Stadsfullmäktige ega bestämma; samt

d) till inköp af obligationer, hörande till 1876 och 1882 års lån, i
den mån sådana kunna erhållas till kurser, som ordinarie Stadsfullmäk-
tige eller af dem bemyndigade delegerade pröfva vara för staden för-
månliga.

För öfrigt öfverlemnades åt ordinarie Stadsfullmäktige ej mindre att
underställa ifrågavarande beslut Kejs. Senatens pröfning och fastställelse,

¹⁾ Stfs prot. den 10 aug. § 1. — ²⁾ Se 1896 års berättelse pg. 80. — ³⁾ Stfs prot.
den 5 april § 1.

än ock att bestämma de närmare lånevilkor och afgöra när låneserierna skola emitteras, dervid dock iakttagas bör att, för såvidt dylik emission skall ega rum för behof, angående hvilka förstärkta Stadsfullmäktige icke ännu fattat beslut, frågan derom bör hänskjutas till Fullmäktige i förstärkt antal.

Sedan Stadsfullmäktige genom Magistratens skrifvelse af den 7 Augusti med Guvernörens i länet remiss, innehållande underrättelse derom, att Kesj. Senaten den 4 i nämnda månad godkänt Stadsfullmäktiges ofvan anförda beslut om upptagande af ett amorteringslån emot räntebärande obligationer, beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige anmoda Drätselkammaren att inkomma med förslag till de åtgärder i lånefrågan, hvilka närmast vore af omständigheterna påkallade.

Med föranledande häraf tillsatte Drätselkammaren en af fem personer bestående delegation samt hemställde ²⁾ på grund af denna delegations utlåtande och förslag:

a) att Stadsfullmäktige ville besluta om emission till en början af tre serier å tillsammans tre miljoner mark af det beslutna nya obligationslånet, att användas till liqviderande af:

lånet för inköp af Gumtäckts säteri	<i>Imf.</i>	500,000
lånet för Barnhemmet	„	100,000
återstoden af lånet mot utfärdade partialförskrifningen för inköp af rådhusannexet och uppförande af kommu- nala sjukhusbyggnader	„	500,000
löseskillingen för byggnaderna å villan Hagasund . . .	„	60,000
löseskillingen för gården N:o 3 vid Sofiegatan	„	250,000
kostnaden för ekonomiebyggnaden å Maria sjukhus . .	„	100,000
kostnaden för nytt folkskolehus vid Nikolaigatan . . .	„	200,000
utgifter för vattenledningens utsträckning	„	300,000
kajbyggnader å Skatudden	„	250,000
kostnaden för nytt tull- och packhus och tillbyggnaden å Maria sjukhus	„	400,000
inlösen af obligationer, hörande till stadens lån af åren 1876 och 1882 äfvensom omkostnader för det nya obligationslånet	„	340,000
	<hr/>	
	Summa <i>Imf.</i>	3,000,000;

¹⁾ Stfs prot. den 10 aug. § 47. — ²⁾ Drks skrif. N:o 166 af den 16 sept.

b) att räntan å det nya obligationslånet skulle af Stadsfullmäktige fastställas till tre och en half procent; och

c) att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att tillsätta en delegation för bedrifvande af underhandlingar om lånets öfvertagande, med anlitande jemväl af den utländska marknaden, samt att åt sagda delegation, jemte bemydigande att afsluta kontrakt om lånets försäljning, lemnades bestämmanderätt i alla detaljfrågor rörande lånet, samt att på grund af träffade öfverenskommelser inkomma med förslag till obligationernas text, valörer, ränteterminer och amorteringsplan.

Stadsfullmäktige beslöto ¹⁾ godkänna alla dessa Drätselkammarens förslag, dock sålunda att delegationen, derest densamma på grund af verkställd undersökning funne lånet för närvarande icke kunna med fördel upptagas, egde till Stadsfullmäktige inkomma med den framställning, hvartill omständigheterna kunde föranleda.

Såsom stadens andel uti Helsingfors Utskänknings- och Helsingfors Utminuterings-aktiebolags vinstmedel för år 1896 hade till stadskassan inlevererats, af det förra bolaget 65,696 mark 84 penni och af det senare 36,919 mark 54 penni eller således sammanlagdt 102,616 mark 38 penni. Som Stadsfullmäktige emellertid af dessa medel tidigare anslagit ²⁾ 30,000 mark till underhåll af Högholmen och Fölisön, återstod till disposition för andra ändamål 72,616 mark 38 penni; och beslöto ³⁾ Stadsfullmäktige i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett för uppgörande af förslag till dessa medels fördelning mellan särskilda sökande enkom tillsatt utskotts förord ⁴⁾ anslå:

Fördelning af Utskänknings- och Utminuterings Aktiebolagens vinstmedel för 1896.

till svenska teaterns garantiförening, för anordnande under instundande spelår af 5 folkrepresentationer, 5,000 mark att utgå med 1,000 mark för hvarje föreställning, med vilkor likväl att representationerna gifvas företrädesvis å sön- och hälgdagar och under lämplig årstid samt att biljettprisen icke öfverstiga 75 penni för plats i andra radens fond- och 50 penni i dess sidologer, 25 penni på tredje raden och 50 procent af vanliga biljettprisen för öfriga platser i salongen;

Bidrag till Svenska teatern.

åt bestyrelsen för finska teatern för samma ändamål och 6 representationer 5,000 mark, på enahanda vilkor beträffande representationernas anordning samt biljettprisen i öfrigt, utom att biljettpriset för plats i galleriet bestämmes till 25 penni;

Bidrag till Finska teatern.

¹⁾ Stfs prot. den 21 sept. § 14. — ²⁾ Se 1896 års berättelse pg. 57. — ³⁾ Stfs prot. den 11 maj § 22. — ⁴⁾ Stfs tryckta handl. N:o 20.

- Bidrag till aktiebolaget *Helsingfors Filharmoniska sällskap* 5,000 mark, att under tiden från den 1 oktober 1897 till den 1 maj 1898 utbetalas i månatliga rater mot skyldighet för bolaget att under sagda tid underhålla en god orkester af minst 34 man samt åtminstone en gång i månaden uti en för ändamålet lämplig lokal anordna folkkonserter emot en inträdesafgift af högst 25 penni, till hvilka konserter biljetterna böra försäljas främst genom föreningen Arbetets Vänner och Helsingfors Arbetareförening samt de oförsälda vid ingången;
- Bidrag åt föreningen *Arbetets Vänner*. åt föreningen Arbetets Vänner jämte filialer härstädes 4,000 mark till bekostande af folkhögskolekurser och lättfattliga föredrag på svenska språket;
- Bidrag åt Helsingfors arbetareföreningar och *Folkhögskolesällskap*. åt Helsingfors *folkhögskolesällskap*, Helsingfors Arbetareförening och Sörnäs Arbetareförening 4,000 mark till föranstaltande af folkhögskole- och elementarkurser för arbetare samt lättfattliga föredrag på finska språket;
- Bidrag åt *Finsk kvinnoförening*. åt *Finsk kvinnoförening* 500 mark till elementarkurser på svenska och finska språken för arbeterskor;
- Bidrag åt *Bestyrelsen för anordnande af sommarkolonier*. åt *Bestyrelsen för anordnandet af sommarkolonier för arbetande kvinnor* 2,000 mark;
- Anslag åt *Folkskoledirektionen för anordnande af feriekolonier*. åt *Folkskoledirektionen* 3,500 mark till feriekolonier för folkskoleelever;
- Bidrag åt *nykterhetsföreningen Balder*. åt *nykterhetsföreningen Balder* 500 mark;
- Anslag för *friskgymnastik för arbetande kvinnor*. åt *gymnastiklärarinorna Alma Lönnberg och Lydia Bergroth* för upprätthållande af kostnadsfria timmar i *friskgymnastik för arbetande kvinnor* 200 mark;
- Bidrag åt *Föreningen för befrämjande af barnavård*. åt *Föreningen för befrämjande af barnavård* 2,000 mark;
- Bidrag åt *Mariaföreningen*. åt *Mariaföreningen* 2,300 mark till underhåll af föreningens härbärke för tjänstsökande kvinnor och hem för älderstigna tjänarinnor;
- Bidrag åt *Fruentimmersföreningen*. åt *Fruentimmersföreningen* 3,000 mark till föreningens arbetshem för älderstigna kvinnor;
- Bidrag till *Stadsmissionen*. åt *Stadsmissionen* 1,000 mark för dess värksamhet till förmån för stadens fattiga befolkning;
- Anslag till en småskola i *Hermanstad*. för en nyinrättad svenskspråkig småskola i *Hermanstad* 500 mark;
- Anslag till folkbarnträdgården i *Tölö*. åt *fröken Lydia Wendell* 3,229 mark till underhåll af hennes folkbarnträdgård i *Tölö* under läsåret 1897—1898;

till underhåll af folkbarträdgårdarna i Sörnäs och vid Lappviksgatan 13,800 mark under instundande läseår;

Anslag till folkbarträdgårdarna i Sörnäs och vid Lappviksgatan.

åt *Bestyrelsen för arbetshusen för fattiga barn* 7,000 mark till arbetshusens underhåll under innevarande år;

Anslag åt Bestyrelsen för arbetshusen för fattiga barn.

åt *Döfstumsföreningen* 500 mark; samt

Bidrag åt Döfstumsföreningen

återstoden af vinstmedlen 9,587 mark 38 penni till afbetalning på skulptören Robert Stigells grupp „de skeppsbrune“.

Anslag för inköp af skulpturverket *De skeppsbrutne*.

Tillika beslöto Stadsfullmäktige: att de föreningar, sällskap och enskilda personer, som tilldelas bidrag ur vinstmedlen, skulle anmodas att efter årets utgång afgifva kortfattade berättelser öfver sin värksamhet, särskildt med hänsyn till de beviljade anslagens användning: Mariaföreningen, Fruntimmersföreningen, Föreningen för barnavård, bestyrelsen för arbetshusen för fattiga barn och Stadsmissionen till Fattigvårdsstyrelsen; föreståndarinnorna för folkbarträdgårdarna och direktionen för småskolan i Hermanstad till Folkskoledirektionen; direktionerna för svenska och finska teatrarna samt Helsingfors Filharmoniska sällskap till Drätselkammaren; samt Arbetets Vänner jämte filialer, Helsingfors Folkhögskolesällskap, Helsingfors Arbetareförening, Sörnäs Arbetareförening, nykterhetsföreningen Balder, bestyrelserna för sommarkolonier för arbetande qvinnor och för folkskoleelever, Finsk Qvinnoförening, samt Gymnastiklärarinnorna Lönnberg och Bergroth till särskilda af Stadsfullmäktige utsedda personer. Dessa nämnder och kommitterade, hvilka det älläge att följa med verksamheten i vederbörande föreningar och inrättningar, egde derpå att jemte eget tillåtande till Fullmäktige insända förenämnda berättelser.

Sedan Stadsfullmäktige genom Magistraten gifvits del af revisorerens för Helsingfors Utskänknings- och Helsingfors Utminuterings-aktiebolog berättelser, beviljade ¹⁾ Stadsfullmäktige sagde bolag ansvarsfrihet för år 1896.

Decharge åt Utskänknings- och Utminuteringsaktiebolog.

Ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel beviljades ²⁾ på anhållan af t. f. föreståndarinnan för barnträdgården vid Lappviksgatan, fröken Maria Toppelius, och bestyrelsens för barnträdgårdarne förord ett tillskottsanslag af 100 mark för erläggande af den med nämnda belopp förhöjda hyran för skolans lokal.

Tillskottsanslag för barnträdgården vid Lappviksgatan.

¹⁾ Stfs prot. den 5 april §§ 2 och 4. — ²⁾ D:o d:o den 4 mars § 4.

Understöd för
arbetshusen för
fattiga barn.

Jemte skrifvelse för den 3 Mars hade Magistraten till Stadsfullmäktige öfverlemnat en till Magistraten ingifven, till Stadsfullmäktige ställd skrift, deri bestyrelsen för *Arbetshusen för fattiga barn i Helsingfors*, med insändande af årsberättelser och redovisningar för åren 1895 och 1896, framhållit nämnda inrättningsars behof af ytterligare understöd. De för arbetshusen disponibla räntemedlen från Senatorskan Julie Thiléns fond uppgingo nämligen för år 1897 till endast omkring 7,000 mark, och Helsingfors Sparbank, som under en följd af år understödt arbetshusen, senaste år med 4,000 mark, antogs i anseende till den sjunkande räntefoten icke vidare kunna göra det, åtminstone icke i någon nämnvärd grad. Då omkostnaderna för arbetshusen uppgå till 15,000 mark för år samt föreningen icke hade att påräkna understöd från annat håll, hade bestyrelsen anhållit, att ett extra anslag af cirka 17,000 mark måtte för år 1897 af Stadsfullmäktige beviljas arbetshusen. — Med föranledande häraf hade Stadsfullmäktige uppdragit åt ett särskildt utskott att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet ¹⁾. Detta utskott föreslår ²⁾, efter att hafva lemnat en relation af arbetshusens nyttiga verksamhet och ekonomiska resurser: att Stadsfullmäktige ville för år 1897 bevilja bestyrelsen för arbetshusen för fattiga barn i Helsingfors ett understöd af 7,000 mark.

På sätt bestyrelsen i sin ansökning uppgifvit och enligt hvad jemväl utskottet inhemtat, såg sig Helsingfors Sparbank nämligen icke vidare i tillfälle att i någon nämnvärd grad understödja arbetshusen. Och då det icke var möjligt att nedtrycka underhållskostnaderna för desamma, derest arbetshusen skulle i den utsträckning som hittills kunna fortsätta sin värksamhet, var deras fortfarande bestånd beroende af det af bestyrelsen ansökta extra anslaget för ifrågavarande år. Med afseende å arbetshusens allmänt erkända gagneliga värksamhet och då de fortfarande syntes vara skötta med omsorg och intresse undandrogo Stadsfullmäktige nu lika litet som tidigare arbetshusen sitt understöd, utan beviljade ³⁾ understödet, som skulle utgå ifrån Utskänknings- och Utminuteringsaktiebolagens vinstmedel ⁴⁾.

Uti ett af bestyrelsen för arbetshusen för barn uppgjort förslag till budget för sagda inrättningar under år 1898, hvilket förslag genom Magistraten insänts till Stadsfullmäktige, uppgifvas de för arbetshusen

¹⁾ Stfs prot. den 4 mars § 10. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 16. — ³⁾ Stfs prot. den 22 april § 22. — ⁴⁾ Se pg. 71.

beräknade utgifterna till 16,300 mark, hvaremot inkomsterna årsränta från Thilénska donationen 8,400 mark, d:o från fröken L. Borgströms fond till middagsmål åt fattiga folkskolebarn 600 mark, samt diverse inkomster 300 mark uppgingo till sammanlagdt endast 9,300 mark; hvarföre bestyrelsen ock anhöll hos Stadsfullmäktige om ett anslag ur stadskassan af 7,000 mark. Ansökan remitterades ¹⁾ af Stadsfullmäktige till budgetutskottet, men upptogo Stadsfullmäktige dock icke en sådan utgiftspost uti 1898 års budget, såsom sagda utskott föreslog ²⁾, utan beslöto ³⁾ att ifrågasvarande medel skulle utgå ur Utskänknings- och Utminuterings-aktiebolagens vinstmedel.

På derom af Doktor W. Saxbäck gjord och af Helsovårdsnämnden förordad anhållan anslogo ⁴⁾ Stadsfullmäktige af sina dispositionsmedel 500 mark för inköp af ett mikroskop och 300 mark för anskaffande af ny journal, möbler och inventarier för besigtningbyråns räkning. Anslag för inventarier till besigtningbyrån.

Hos Stadsfullmäktige hade Stadsträdgårdsmästaren S. Olsson anhållit, i och för möjliggörande för honom af ett tilltänkt besök under sommaren vid hortikulturutställningarna i Hamburg och Stockholm, om ett 1,000 mark stort reseanslag; och beviljade ⁵⁾ Stadsfullmäktige på Drätselkammarens förslag ⁶⁾ åt Trädgårdsmästaren Olsson ett understöd för ifrågakomna resa af 500 mark, under förbehåll att densamma företoges på en tid, då befattningen kunde uppehållas, utan att staden betungades med någon särskild utgift för sysslans handhafvande under tjänstledigheten. Resanslag åt Trädgårdsmästare Olsson.

I skrifvelse af den 27 Februari hade Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening hos Folkskoledirektionen anhållit, det ville direktionen hos Herrar Stadsfullmäktige göra framställning om, att ett årligt anslag skulle beviljas åt folkskolornas lärarepersonal till stipendier med ändamål att företaga pedagogiska studieresor till utrikes orter, företrädesvis Skandinavien, Danmark och Tyskland. Ansökningarna om dessa stipendier skulle, åtföljda af fullständiga reseplaner, inlämnas till Folkskoledirektionen, till hvilken äfven vid afslutad resa berättelse deröfver borde afgifvas. Som önskningsmål uttalades af föreningen, att dessa resestipendier blefve trenne, hvar och ett uppgående till minst sexhundra mark, att i tur åtnjutas af finsk och svensk lärare och lärarinna sålunda, att ett Ifrågasatta reseanslag åt folkskollärare och lärarinnor.

¹⁾ Stfs prot. den 12 okt. § 5. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 37 pg. 4. — ³⁾ Stfs prot. den 21 dec. § 1. — ⁴⁾ D:o d:o den 4 mars § 22. — ⁵⁾ D:o d:o den 22 april § 10. — ⁶⁾ Drks skrif. N:o 75 af den 8 april.

skulle tilldelas lärare vid högre goss-skola, ett lärarinna vid högre flick-skola och ett lärarinna vid lägre skola.

Det af Stadsfullmäktige för ärendets beredning tillsatta utskottet föreslog: ¹⁾ att Stadsfullmäktige ville tillåta Folkskoledirektionen att under fyra års tid i förslaget till budget för stadens folkskolor upptaga ett anslag af 1,800 mark, hvaraf bildas tre stipendier, hvar och ett om 600 mark, att i tur åtnjutas af svensk och finsk lärare eller lärarinna med sådan fördelning inom skolorna, att ett stipendium tilldelas lärare vid högre goss-skola, ett lärarinna vid högre flickskola och ett lärarinna vid lägre folkskola; samt att för stipendierna skulle gälla de bestämmingar: att ansökan om stipendium ingifves, åtföljd af fullständig reseplan, till Folkskoledirektionen, till hvilken efter afslutad resa berättelse deröfver jemväl bör afgifvas; samt att stipendiat bör vistas minst sex veckor utrikes. Stadsfullmäktige beslöto ²⁾ emellertid afböja utskottets förslag, men låta till protokollet anteckna, det Fullmäktige emotsågo att Folkskoledirektionen, då särskild anledning förelåge, skulle inkomma med framställning om utgifvande af tillfälliga reseunderstöd åt stadens folkskol-lärare och lärarinnor.

Anslag för lägre handverksskolorna.

Af Stadsfullmäktiges dispositionsmedel anslogs på Direktionens för lägre handverksskolorna derom gjorda anhållan ett tillskott i hyresmedel af 1,505 mark ³⁾ samt såsom förskott å 1898 års stat för öfriga utgifters bestridande 1,108 mark ⁴⁾.

Anslag för 20 tyfuspatienter uti en af sjukbarackerna å Alkärr.

Med afseende å en under sommaren utbruten tyfusedepidemi, och då Maria sjukhus visat sig otillräckligt för emottagande af alla häraf föranledda patienter, hvilka derstädes sökte inträde, beviljade ⁵⁾ Stadsfullmäktige på Helsovårdsnämndens framställning ett anslag af 1,600 mark i månaden under fyra månaders tid för bestridande af omkostnaderna för 20 tyfuspatienter uti en af sjukbarackerna å villan Alkärr, hvilken för sådant ändamål blifvit iordningställd.

Tillskottsanslag för fattigvården.

Då af fattigvårdens redovisningar öfver utgifter för årets förra hälft framgick, att af de för hela året i den fastställda budgeten med resp. 5,000 och 8,000 mark upptagna anslagen till ständigt understöd för i särskilda inrättningar intagna fattighjon och till läkemedel redan under Januari—Juni månader åtgått 4,520 mark 26 penni och 7,365 mark 30 penni, hade Fattigvårdsstyrelsen anhållit, att Stadsfullmäktige ville be-

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 21. — ²⁾ Stfs prot. den 10 aug. § 15. — ³⁾ D:o d:o den 4 juni § 5. — ⁴⁾ D:o d:o den 12 okt. § 21. — ⁵⁾ D:o d:o den 10 aug. § 34.

myndiga styrelsen att under året öfverskrida hvardera dessa anslag med högst 4,000 mark. Och blef denna framställning af Stadsfullmäktige godkänd ¹⁾, hvarjemte Fullmäktige uppdrogo å beredningsutskottet att inkomma med utlåtande, huruvida det i reglementen för sjukvård och distriktsläkarene ingående stadgandet om utfärdande af gratisrecept åt fattiga personer vore i behof af ändring.

Uti en senare skrifvelse från Fattigvårdsstyrelsen anmälte styrelsen, att en del anslag för fattiggården och dermed förenade inrättningar visat sig otillräckliga och anhöll förty, det Stadsfullmäktige ville bemyndiga styrelsen att öfverskrida de å fattigvårdens stat upptagna anslagen för kost vid fattiggården med högst 3,500 mark, för ved och belysning med 2,500 mark samt för därvård med högst 4,000 mark; och beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige, som emellertid af ordföranden i Fattigvårdsstyrelsen under rättats derom, att, om ock några å Fattigvårdens stat upptagna specialanslag visat sig otillräckliga, totalanslaget för fattigvården antagligen icke komme att öfverskridas, att de begärda anslagen skulle beviljas och i räkenskaperna afföras under motsvarande poster uti Fattigvårdsstyrelsens stat för året.

På Helsovårdsnämndens derom gjorda framställning biföllo ³⁾ Stadsfullmäktige att för öfvervakande af renligheten i gårdarna i staden en af de för sommaren antagna biträdande tillsyningsmännen finge i tjensten kvarhållas för November månad mot samma aflöning han ditills åtnjutit eller 166 mark 66 penni per månad.

Anslag till aflö-
nande af extra
tillsyningsmän
vid helsepoli-
sen.

På Drätselkammarens framställning ⁴⁾ beslöto ⁵⁾ Stadsfullmäktige bemyndiga Kammararen att till Gaslysningsaktiebolaget härstädes utbetala priset för tvenne Simenska gaskronor i Stadsfullmäktiges sessionssal, hvilka apterats för elektrisk belysning, med det belopp finskt mynt, som enligt den för dagen noterade kurs motsvarade 503 rubel 40 kopek.

Anslag för gas-
kronorna i
Stadsfullmäkti-
ges sessionssal.

Sedan äldre Justitierådmanen vid Rådstufvurätten B. O. Stenius utnämnts till häradshöfding i Ikalis domsaga och yngre Justitierådmanen W. F. Heimbürger blifvit äldre justitierådman i Rådstufvurätten, hade Samfälta Rådstufvurätten hos Magistraten bland annat anhållit, att Magistraten ville utverka att åt den person, hvilken komme att förordnas att såsom vikarie uppehålla tjensten, tills densamma blefve återbesatt, blefve tillerkändt ett arvode af 250 mark i månaden, då hela den tjen-

Vikariat arvode
åt en yngre ju-
stitierådman.

¹⁾ Stfs prot. den 7 sept. § 10. — ²⁾ D:o d:o den 14 dec. § 7. — ³⁾ D:o d:o den 26 okt. § 17. — ⁴⁾ Drks skrf. N:o 199 af den 4 nov. — ⁵⁾ Stfs prot. den 9 nov. § 14.

sten åtföljande lönen, utgörande 4,000 mark per år, under ledigheten komme att tillfalla Civilstatens enke- och pupillkassa. Och beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige i anledning af Magistratens här af hos Stadsfullmäktige föranledda framställning: att ifrågavarande yngre justitierådmanstjenst tillsvidare icke skulle ordinariter besättas; att för uppehållande af vikariatet för sagda tjenst bevilja ett arvode af 250 mark i månaden, räknadt från den 1 November 1897; samt att genom Magistraten inhemta Samfalta Rådstufvurättens yttrande, huruvida med afseende å den provisoriska fjerde afdelningen vid Rådstufvurätten eller i annat hänseende några åtgärder beträffande Rådstufvurättens organisation vore af omständigheterna påkallade.

Bidrag åt Turistföreningen.

Då Turistföreningens i landet derom gjorda anhållan anvisade ²⁾ Stadsfullmäktige ett belopp af 300 mark såsom bidrag till tryckning af en plankarta öfver Helsingfors i den handbok, föreningen var i beråd att utgifva; och skulle bidraget utgå ur Fullmäktiges dispositionsmedel för året.

Anslag för läsesalen i Hermanstad.

Uti en till Stadsfullmäktige stäld skrift hade Arbetsledaren vid tukthuset invid Helsingfors, J. W. Lundqvist m. fl. arrendatorer i Hermanstad, i egenskap af „platsbestyrelse i Hermanstad“ anhållit om ett årligt anslag af 600 mark till hyra, värme, belysning och städning af den s. k. läsesalen derstädes; och beviljade ³⁾ Stadsfullmäktige i enlighet med inspektors för Gumtäckt, Hofrådet Nummelins förslag sökandene det begärda anslaget för år 1897, att utbetalas ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel, under uttryckligt förbehåll likvisst att såväl den svenska som den finska befolkningens intresse blefve tillgodosedt. Sednare anhöll hos Stadsfullmäktige brandkåren i Hermanstad om tillstånd att tvenne aftnar i veckan få använda ifrågavarande läsesal för inöfning af det inom brandkåren bildade musikkapellet äfvensom för nödiga sammanträden af kårens medlemmar, men ansågo ⁴⁾ Stadsfullmäktige sig icke kunna förpligta bestyrelsen för läsesalen att upplåta densamma åt brandkåren, men skulle sagda bestyrelse dock genom Hofrådet Nummelin förständigas om önskligheten af att brandkåren finge sin berörda åstundan uppfylld.

Anslag åt Helsingfors Simsällskap.

Hos Stadsfullmäktige hade *Helsingfors Simsällskap* anhållit om, att ett anslag af 1,000 mark äfven för redogörelseåret måtte tilldelas sällskapet, för att detsamma måtte kunna bereda tillfälle till gratissimning

¹⁾ Stfs prot. den 9 nov. § 6. — ²⁾ D:o d:o den 22 mars § 13. — ³⁾ D:o d:o den 4 mars § 13. — ⁴⁾ D:o d:o den 26 okt. § 8.

och så långt möjligt simundervisning för stadens folkskoleelever och medellösa elever från elementarskolorna; och beslöto¹⁾ Stadsfullmäktige tilldela Simsällskapet det begärda anslaget att utgå ur Fullmäktiges dispositionsmedel.

Uti en till Drätselkammaren inlemnad ansökan hade förafskedade Gratifikation åt Filterförmannen Fonselius. Filterförmannen G. H. Fonselius anhållit att blifva ihågkommen med en liten pension till belopp, som Drätselkammaren pröfvade skäligt. Vid i anledning häraf hos Stadsfullmäktige gjord framställning²⁾ föreslog Drätselkammaren emellertid att Fonselius skulle beviljas endast en gratifikation af 200 mark att utgå ur anslaget för oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande; och blef denna framställning af Stadsfullmäktige bifallen³⁾.

Hos Drätselkammaren hade äldre Hamnkonstapeln Johan Fredrik Understöd åt Hamnkonstapeln Lönnqvist. Lönnqvist anhållit om afsked från tjensten samt tillika, under förmälan att han i 24 år handhaft hamnkonstapelsyssla och genom att den 14 December 1896 under tjensteutöfning timat olycksfall, i det han från en plankan nedfallit på isen och dervid ådragit sig ett benbrott å venstra lårbenshalsen, blifvit urståndsatt icke blott att sköta sin syssla utan äfven att framdeles förskaffa sig och sin ålderstigna hustru nödortfött lifsuppehälle, med Hamnkontorets förord begärt att Kammarkammaren ville hos Stadsfullmäktige utverka åt honom en lifstidspension, motsvarande hela hans nuvarande, till 1,000 mark uppgående årslön. Och beslöto⁴⁾ Stadsfullmäktige på framställning⁵⁾ af Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige ville bevilja afskedade äldre Hamnkonstapeln Lönnqvist en lifstidspension af 600 mark om året, att utgå från den 1 Maj 1897, samt härför anvisa medel för sagda år ur Fullmäktiges dispositionsmedel äfvensom uti budgetten för 1898 intaga ifrågavarande pensionspost, tillsvidare bifalla till detta årliga understöd af 600 mark att utgå från ofvannämnd tid, men derjemte lemna frågan om den ansökta pensionen beroende, till dess vederbörande utskotts betänkande angående grunderna för pensionering af stadens tjenstemän och betjente blifvit behandladt.

Hos Stadsfullmäktige hade före vaktmästaren vid Inqvarterings- Pension åt f. d. vaktmästaren J. F. Holmberg. nämnden Johan Fredrik Holmberg ansökt att, sedan han för ålder och sjuklighet den 1 Juni nödgats afgå från nämnda anställning, honom måtte för hans återstående lifstid tilldelas något årligt understöd; och hade In-

¹⁾ Stfs prot. den 4 juni § 4. — ²⁾ Drks skrf. N:o 115 af den 3 juni. — ³⁾ Stfs prot. den 10 aug. § 7. — ⁴⁾ Stfs prot. den 11 maj § 16. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 93 af den 22 april.

qvarteringsnämnden på grund af Holmbergs långa tjenstetid af i det närmaste femtio år och det berömvärda sätt, hvarpå han städse fullgjort sina åligganden, tillstyrkt hans begäran och hemställt, huruvida icke Holmberg, som årligen i lön uppburit 800 mark, kunde hugnas med en årlig pension af 600 mark, hvartill Stadsfullmäktige äfven biföllo¹⁾).

Understöd åt värnepliktiges hustrur och barn.

I enlighet med Fattigvårdsstyrelsens i saken afgifna yttrande beviljades²⁾ åt arbetaren Johan Emil Sundströms hustru och barn ett understöd af 20 mark i månaden; åt arbetaren David Aronsson Lappalainens minderåriga dotter Eli Alexandra, sedan hennes moder aflidit, ett till 10 mark minskadt understöd i månaden; och åt snickaren Anders Arnold Johanssons hustru 15 mark i månaden att utgå detta understöd från den 1 November 1897, så länge männen qvarstode i aktiv krigstjenst utan att åtnjuta permission utöfver två månader.

Besättande af tvenne stadsfogdetjenster.

Genom Magistratens skrivelse N:o 34 af den 27 Februari underrättades Stadsfullmäktige derom, att Kejs. Senaten vid den 15 i nämnda månad skedd föredragning funnit godt till efterrättelse fastställa Stadsfullmäktiges beslut³⁾ beträffande stadsfogdarne tillkommande aflöning och arvodesförhöjning, hvaremot Kejs. Senaten icke velat bifalla Stadsfullmäktiges framställning om stadsfogdebefattningarnas besättande till en början på endast tre år, men Magistraten dock anbefalts att vid ledigansläende af ifrågavarande befattningar utfästa det förbehåll, att sökandene borde underkasta sig den omreglering af de med befattningen förenade löneförmåner, som före den 1 Januari 1900 kan varda beslutna och i föreskrifven ordning fastsäld.

Förhöjning af aflöningen åt öfversköterskan vid arbets- och fattiggårdens anstalt för sinnessjuka.

Uti en till Fattigvårdsstyrelsen stäld skrift hade läkaren vid arbets- och fattiggården, Doktorn Emil Hougberg, föreslagit att åt öfversköterskan vid stadens sinnessjukanstalt å arbets- och fattiggården, fröken Agnes von Pfaler, skulle utverkas en gratifikation af 200 mark, på grund deraf att hon i ett års tid, räknadt från den 1 juni 1896, utöfver sina egentliga åligganden såsom öfversköterska handhaft inseende öfver den äldre, å fattiggården belägna sinnessjukafdelningen, hvarest 30 å 40 kroniskt sinnessjuka qvinnor erhålla vård, äfvensom att hennes lön från nästa års början blefve höjd från 80 till 100 mark i månaden mot skyldighet för henne att äfven framdeles öfvervaka sjukvården i den äldre därvårdsafdelningen. Och hade Fattigvårdsstyrelsen med förord för sin del

1) Stfs prot. den 10 aug. § 27. — 2) D:o d:o den 12 jan. § 5, den 4 mars § 9, den 21 dec. § 13. — 3) Se 1896 års berättelse pg. 75

öfverlemnadt ärendet till pröfning af Stadsfullmäktige, hvilka på budget-utskottets förslag¹⁾ beslöto²⁾: att aflöningen för öfversköterskan vid dårdvårdsafdelningen af arbets- och fattiggården skulle höjas till 1,200 mark, räknadt från 1898 års början, dock med skyldighet för henne att utan särskild godtgörelse öfvervaka sjukvården jemväl i den äldre dårdvårdsafdelningen.

Med föranledande af Stadsfullmäktiges uppdrag till Drätselkammaren i frågan om ordnande af folkskoleväsendet i Gumtäckt förstäder³⁾ hade Drätselkammaren först vänt sig till kommunalnämnden i Helsinges socken med förfrågan, huruvida kommunens beslut om inrättande af ett antal folkskolor inom Helsinges socken uti olika delar deraf borde så förstås, att kommunen härigenom indelats uti ett antal från hvarandra oberoende skoldistrikt, så att äfven folkskolan i Gumtäckt bildade ett särskildt distrikt för sig, samt om staden blefve befriad från all vidare debitering i och för folkskolors bekostande inom Helsinges socken, för den händelse staden skulle åtaga sig att ombesörja och bekosta all för Gumtäckt distrikt behöflig folkskoleundervisning. Och meddelade till svar å Kammarrens berörda förfrågan ordföranden i Helsinges skolstyrelse, dit frågan af kommunalnämnden remitterats, att oaktadt skoldistriktsindelningen ej förutsatte en delning i den mening, att distrikterna skulle utgöra af hvarandra fullt oberoende skoldistrikt, så hade dock kommunen vid den 15 December år 1896 hållen ordinarie kommunalstämma fattat det beslut, att för den händelse Helsingfors stad åtog sig att ombesörja och bekosta all för Gumtäckt skoldistrikt behöflig folkskoleundervisning, så befriades de inom distriktet bosatte personerna från vidare debiteringar i och för folkskolors underhåll inom Helsinges socken. Vid Drätselkammarens anmälan⁴⁾ härom hos Stadsfullmäktige och i sammanhang dermed gjorda förslag beslöto⁵⁾ Fullmäktige tillsätta ett särskildt utskott för ärendets vidare beredning.

Detta utskott föreslog⁶⁾: att Stadsfullmäktige, med afböjande af den utaf Stenhuggaren Svensson m. fl. gjorda ansökan om bidrag för en tillärd lägre folkskola inom Hermanstad och Majstad områden, ville besluta: att staden skulle förbinda sig att låta i Gumtäckts distrikt uppföra erforderligt folkskolehus, inrymmande lokaler för en högre svensk- och

Frågan om folkskolor i Hermanstad.

1) Stfs tryckta handl. N:o 36 pg. 15. — 2) Stfs prot. den 21 dec. § 1. — 3) Se 1896 års berättelse pg. 68. — 4) Drks skrf. N:o 50 af den 25 febr. (Stfs tryckta handl. N:o 13). — 5) Stfs prot. den 22 april § 21. — 6) Stfs tryckta handl. N:o 23).

en högre finskspråkig folkskola, med de medel, som för ändamålet anslagits af Helsinge kommun samt till den del detta anslag icke vore tillräckligt tillskjuta kostnaderna för skolhusets iståndsättande samt derutöver lämna ett årligt bidrag, förslagsvis 800 mark, till skolornas underhåll; att åt Drättselkammaren uppdraga att, med afseende å det stora antal inom distriktet befintliga barn, hvilka tillhöra vaktbetjäningen vid Sörnäs tukthus, söka i sinom tid af statsvärvet utvärka lämpligt bidrag till uppförandet af skolhuset och underhållet af skolorna, äfvensom att vidtaga öfriga nödiga åtgärder; samt att fortfarande bevilja understöd åt därtill lämpliga personer för uppehållande inom distriktet af s. k. afton- och småskolor.

Stadsfullmäktige beslöto¹⁾ emellertid: att omfatta den princip, att Gumtäckts område bildas till ett särskildt skoldistrikt, hvarest Helsingfors stad i sin egenskap af jordegare skulle anordna folkskoleväsendet, hvilket beslut dock icke skulle hindra antagandet af Helsinge kommuns eventuellt utlovade bidrag af 5,000 mark till uppförande af folkskolebyggnader; att i sinom tid ansökan skulle göras om statsbidrag till aflöande af lärarepersonalen, på sätt gällande folkskoleförordning förutsätter; samt att uppmana Drättselkammaren ej mindre att inkomma med förslag om tillsättandet af en direktion för ifrågavarande folkskolor, å hvilken det ankomme att vidtaga alla i saken påkallade åtgärder, än ock att föreslå beloppet af det anslag, som för underhåll af småskolor inom förberörda område omedelbart kunde erfordras, äfvensom i sammanhang dermed aflemna yttrande öfver en af Herrar Lundqvist och Råbergh till Stadsfullmäktige ingifven ansökan om bidrag till underhåll af en lägre folkskola i Hermanstad under läseåret 1897—1898. Och föreslog²⁾ Drättselkammaren till fullgörande häraf: att Stadsfullmäktige ville för Gumtäckts skoldistrikt utse en folkskoledirektion, bestående af Fabriksdisponenten G. Herlitz, Medicinlicentiaten H. Råbergh, Filosofiekandidaten M. Hålmberg, Arbetsledaren J. W. Lundqvist och Stenhuggaren P. J. Svensson, äfvensom uppdraga å denna direktion att till Fullmäktige inkomma med de förslag till vidare ordnande af folkskoleväsendet i berörda distrikt, som af omständigheterna skulle kunna påkallas; och blef detta förslag af Stadsfullmäktige i allo godkänt³⁾.

Vidare beslöto⁴⁾ Stadsfullmäktige, med godkännande i princip af

---

¹⁾ Stfs prot. den 10 aug. § 16. — ²⁾ Drks skrf. N:o 162 af den 9 sept. — ³⁾ Stfs prot. den 21 sept. § 9. — ⁴⁾ D:o d:o den 26 okt. § 14.

den sålunda tillsatta folkskoledirektionens förslag, att nödigt belopp för de i Hermanstad redan existerande privata folkskolornas underhåll under det löpande året skulle å konto af Drätselkammaren utanordnas, med vilkor att ifrågavarande skolor ställas under direktionens inseende och underkastas de föreskrifter, Stadsfullmäktige framdeles komme att meddela; hvarjemte ärendet, såvidt det anginge beviljande af anslag för sagda skolor under nästkommande år 1898 öfverlemnades till budgetsutskottets beredning.

Direktion hade nämligen i den till Fullmäktige ställda, till budgetsutskottet öfverlemnade skriften meddelat, att enligt af Drätselkammaren inhemtad utredning, antalet barn i folkskoleåldern uti Gumtäckt distrikt uppginge till 502, af hvilka omkring 300 besökte stadens folkskolor; hvarföre för de öfriga 200 och för de inemot 50 barn, hvilka intill den 1 September 1898 kunde beräknas inträda i skolåldern, enligt direktionens mening behöfdes 6 folkskoleklasser, af hvilka 4 torde blifva lägre och 2 högre, för hvilka direktionen hade tänkt sig en budget af följande utseende:

Lärarepersonalens aflöning, enligt gällande reglemente för folkskolorna i Helsingfors:

för 4 lägre folkskolor å 1,400 mark	<i>Fm.</i> 5,600:—	
„ 1 högre flickskola, ev. samskola	„ 1,700:—	
„ 1 „ gosskola	„ 2,000:—	9,300:—

Årligt underhåll:

hyra för 3 klassrum å 800 mark	<i>Fm.</i> 2,400:—	
städning	„ 540:—	
skurning	„ 90:—	
ved å 100 mark per rum	„ 300:—	
belysning	„ 150:—	3,480:—

Möbel och inventarier enl. specifikation	<i>Fm.</i> 1,963:—	
Undervisningsmateriel „ „	„ 2,468:—	

Diverse:

anslag för vikariatsarvoden	<i>Fm.</i> 1,000:—	
„ „ utvidgning af skolorna	„ 2,000:—	
sekreterare och ekonom	„ 500:—	3,500:—

Fm. 20,711:—

Afgår statsbidrag med $\frac{1}{4}$	„ 5,177:75	
---	------------	--

Fm. 15,533:25

Som Direktionen vid uppgörandet af förestående förslag emellertid synbarligen utgått från åsigten att Stadsfullmäktige skulle beslutit att ordna folkskoleundervisningen å Gumtäckt efter mönster af stadens eget folkskoleväsende, hvilket var en fullkomlig missuppfattning, och då Gumtäckt icke underlyder Helsingfors utan Helsing kommun, hvilken sistnämnda uppbär alla utskylder och onera icke blott från lägenheten och å densamma anlagda industriela inrättningar utan ock från befolkningen på stället, samt staden således icke hade någon annan förpligtelse beträffande folkskoleundervisningen derstädes än den staden frivilligt kan åtaga sig i sin ställning af egare till jorden i fråga, föreslog¹⁾ budgetutskottet och beslöto Stadsfullmäktige att direktionens ifrågavarande framställning skulle öfverlemnas till beredning af ett särskildt utskott samt emellertid för undervisningen å Gumtäckt i budgeten förslagsvis upptagas 7,000 mark.

Undersökning af
isförhållandena
utanför Helsing-
fors.

I motionsmemorial af den 3 Mars hade Handlanden M. Hallberg hos Stadsfullmäktige föreslagit: att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Drättselkammaren att i samråd med tillkallade sakkunnige uppgöra program för undersökning af isförhållandena utanför Helsingfors och i dess yttre hamnar, med fästadt afseende å möjligheten af eventuel vinterseglation härstädes, hvarefter Kammaren med användande af Hamnkontorets arbetskrafter egde genomföra programmet samt i sin årsberättelse för resultatet redogöra, börande undersökningarna vidtaga fodersammast redan under 1897. Och anmodade²⁾ i anledning häraf Stadsfullmäktige Drättselkammaren att efter samråd med sakkunniga personer låta under pågående vinter omedelbart verkställa ifrågavarande undersökningar och bekosta häraf föranledda utgifter samt derefter till Fullmäktige inkomma med program och kostnadsberäkning för dylika undersökningars anställande under följande år.

Af det utaf Drättselkammaren för fullgörande af uppdraget tillsatta utskottet föreslogs sedermera: att observationerna af isförhållandena skulle anordnas företrädesvis vid Jussarö, Rönnskärs (Porkkala), Gråhara och Söderskärs fyrar på ungefär samma sätt, som de härintills genom Lotsstyrelsens försorg anordnade observationerna utanför Hangö, eller så att af dervarande lotsbetjening gjorda iakttagelser dagligen antecknades uti journal enligt fastställt formulär och dessutom en gång i veckan isens läge och beskaffenhet å tryckta kartblanketter inritades. Beträffande

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 37 pg. 7. — ²⁾ Stfs prot.den 4 mars § 2.

åter frågan om undersökning af isförhållandena i stadens hamnar, lemnades af berörda utskott den upplysning, att allt sedan år 1888 periodiska undersökningar af isens tjocklek och beskaffenhet genom Hamnkontorets försorg utföras inom hamnområdet, nämligen vid Långa bron, Elisabetstorg, samt i Södra-, Sandviks- och Hafshammarne, så att af de vid Hamnkontoret journaliserade observationerna nödigt material rörande isförhållandena i hamnarna redan vore att tillgå och för hvarje år ökades. Deremot borde enligt utskottets mening, i de fall att speciella omständigheter sådant påkallade, af Hamnkontoret anordnas tillfälliga expeditioner för närmare undersökning af isförhållandena närmast utanför Helsingfors; och hade kostnaderna för dessa expeditioner approximativt beräknats till 200 mark för gången, som för 4 högst 5 expeditioner under vinterns förlopp gjorde en årlig utgift af omkring 1,000 mark.

Lotsstyrelsen, till hvilken Drätselkammaren med föranledande af utskottets förslag med förfrågan i ärendet vänt sig, hade ock villfarit Drätselkammarens anhållan om Lotsstyrelsens åtgärd derhän, att omförmälda observationer uti den yttre skärgården vid ifrågavarande fyra platser blefve i erforderligt omfång anordnade mot förbindelse för staden att ersätta de dermed förenade kostnaderna. Lotsstyrelsen gick och i författning om utarbetande af de nödiga kartbladen och tryckning af desamma, med hvilken tryckning å Tilgmanns officin dock så förhalades, att några isobservationer i den yttre skären under vintern 1896—1897 icke kunde komma till stånd.

Med anmälan härom samt meddelande att de af Drätselkammaren redan bestridda utgifterna för anskaffande af nödiga tillbehör för isobservationernas anställande uppgått till 622 mark 35 penni, hemstälde¹⁾ Kam-maren hos Stadsfullmäktige om godkännande af följande program för dessa isundersökningar:

att regelbunden undersökning af isförhållandena i yttre skärgården skulle anordnas under nästkommande vinter och tillsvidare årligen å sträckan från Hangö till trakten af Söderskärs fyrbåk;

att observationerna verkställas, enligt erbjudande af Öfverstyrelsen för lots- och fyrinrättningen, genom Öfverstyrelsens försorg af fyrbetjeningen å enhvar af Jussarö, Rönnskärs, Gråhara och Söderskärs fyrar, enligt samma plan och anordning, som de redan i Hangö försiggående isobservationerna;

¹⁾ Drks skrf. N:o 184 af den 14 okt.

att staden i godtgörelse för observationernas verkställande utbetalar skälig, af Lotsstyrelsen fastställd ersättning till observatörerna, förslagsvis 60 mark för hvarje plats under en vinter;

att Hamnkontoret, då särskilda omständigheter dertill föranleda, eger, efter Drätselkammarens för hvarje gång inhemtade begifvande, anordna speciella expeditioner för att närmare undersöka isförhållandena utanför Helsingfors; samt

att isundersökningarna i stadens hamnar fortsättas, på sätt sedan en längre tid tillbaka allaredan skett.

De årliga utgifterna för isobservationerna enligt ofvan angifna plan beräknades af Drätselkammaren uppgå till 1,240 mark, eller i ersättning för observationer å 4 platser å 60 mark till 240 mark samt till betäckande af kostnaden för högst 5 special undersökningsexpeditioner från Helsingfors till yttre skärbandet å förslagsvis 200 mark till 1,000 mark. Förnyadt journaltryck och remontutgifter för observationsinstrumenten ansågs kunna bestridas ur Drätselkammarens expenseanslag.

Stadsfullmäktige beslöto¹⁾ bifalla Drätselkammarens framställning, dock sålunda att Hamnkontoret skulle anmodas låta utföra ismätningar äfven i de yttre delarna af stadens hamnar; och upptogs uti stadens utgiftsförslag för år 1898 under XVI:de hufvudtiteln ett anslag för isobservationer af förslagsvis (1,240 + 622,35) 1,862 mark 35 penni.

Användning af tvenne till f. d. realskolan donerade fonder.

Uti skrifvelse från Magistraten af den 20 Februari underrättades Stadsfullmäktige att Kejs. Senaten vid den 2 i nämnda månad skedd slutlig föredragning af ärendet rörande användning²⁾ af tvenne f. d. realskolan tillhöriga stipendiifonder förordnat: att Kejsar Alexander II:s jubileumsfond skall öfverlemnas till svenska reallyceet i Helsingfors för att användas till förmån för eleverna å lyceets fem lägsta klasser samt räntorna å den af Helsingfors Utskänkningsaktiebolag donerade och af Drätselkammaren förvaltade fonden skola i enlighet med bolagets uttalade önskan anslås till understöd åt eleverna vid stadens lägre handtverkskolor; och beslöto³⁾ Stadsfullmäktige att Drätselkammaren skulle om innehållet af Magistratens berörda skrifvelse underrättas.

Sammanlagning af tvenne f. d. realskolan donerade fonder.

Såsom framgår af redogörelsen⁴⁾ öfver Helsingfors stads donerade fonder, bildades af de medel, hvilka i anledning af Hans Kejs. Majestät Alexander II:s 25-åriga regeringsjubileum den 2 Mars 1880 insamlades

1) Stfs prot. den 26 okt. § 5. — 2) Se 1896 års berättelse pg. 73. — 3) Stfs prot. den 4 mars § 2. — 4) Stfs tryckta handl. N:o 12 af år 1893 pg. 22 & 23.

genom frivilliga bidrag af Helsingfors stads innevånare för stipendier vid kommunens läroverk, tvenne fonder: den ena Hans Kejserliga Majestät Alexander II:s stipendiifond för folkskolorna till belopp af 23,781 mark 16 penni, och den andra Hans Kejserliga Majestät Alexander II:s stipendiifond för realskolan af 1,300 marks storlek (icke att förväxlas med jubileumsfonden af samma benämning i föreg. stycke). Och föreslog ¹⁾ nu Drätselkammaren, sedan realskolan blifvit indragen, att sistnämnda fond, som till sitt kapital förblifvit oförändrad, finge sammanslås med den förra, hvilken uppgick till ett belopp af 28,000 mark, och således äfven användas till förmån för folkskolorna. Framställningen godkändes ²⁾ af Stadsfullmäktige.

Uti en till Stadsfullmäktige stäld skrifvelse hade *Maria föreningen*, närslutande icke allenast utdrag ur föreningens protokoll, fördt vid ordinarie månadsmöte den 2 Mars 1896, utan äfven föreningens vederbörligen fastställda stadgar, äfvensom förslag till stadgar för föreningens *Hem för ålderstigna tjänarinnor*, anmält, att föreningen vore sinnad att, såsnart erforderliga medel kunnat för ändamålet hopbringas, inrätta ett sådant hem, som sistnämnda stadgar angifva. Och förfrågade sig föreningen, huruvida och på hvilka villkor Stadsfullmäktige kunde åt föreningen öfverlåta de medel, som af fröken Klara Wilhelmina Törmälä i tiden donerats för ifrågavarande ändamål och hvilka medel härintills förvaltats af stadens Drätselkontor. I anledning häraf beslöto ³⁾ Stadsfullmäktige, sedan Drätselkammaren beredts tillfälle att lemna närmare upplysning ⁴⁾ i ärendet, i närmaste öfverensstämmelse med Kammarens förslag, afgifva det svar å den gjorda förfrågan: att det donerade kapitalet, enligt Stadsfullmäktiges uppfattning af testamentets anda och mening, icke kunde till Maria föreningen öfverlemnas, men att deremot räntorna å donationen i sinom tid kunde tilldelas en inrättning af ifrågavarande slag, derest en sådan komme till stånd och dess existens befunnes vara behörigen tryggad.

Hänvisande till detta Stadsfullmäktiges beslut, anhöll Maria föreningen, som numera öppnat ett hem för ålderstigna tjänarinnor, uti skrifvelse af den 9 December hos Stadsfullmäktige, det föreningen måtte för underhåll af hemmet komma i åtnjutande af ofvannämnda räntor; och beslöto ⁵⁾ Stadsfullmäktige berättiga Maria föreningen att under en tid af

Användningen af Klara Wilhelmina Törmäläs donationsfond.

¹⁾ Drks skrf. N:o 118 af den 3 juni. — ²⁾ Stfs prot. den 10 aug. § 10. — ³⁾ D:o d:o den 12 jan. § 6. — ⁴⁾ Drks skrf. N:o 289 af den 23 dec. 1896. — ⁵⁾ Stfs prot. den 14 dec. § 11.

fem år, räknadt från den 1 Januari 1898, till underhåll af ett hem för ålderstigna tjenarinnor använda räntemedlen från ifrågavarande fond, med skyldighet för föreningen att årligen till Fattigvårdsstyrelsen aflemna berättelse om sin verksamhet.

Mortimer Stenius' understödsfond.

I anledning af att exekutor af afledne Bagaremästaren G. M. Stenius' testamente meddelat Stadsfullmäktige testamentets innehåll, hvaraf bland annat framgick, att af en viss del af Stenius' efterlemnade egendom skulle bildas ett kapital, som efter det Justitierådsmannen B. O. Stenius' och Fru Maria Landtmans döttrar afidit eller ingått äktenskap, skulle öfverlemnas till Helsingfors stadsmyndigheters förvaltning under benämning „Mortimer Stenius understödsfond“ och räntan årligen efter Stadsfullmäktiges bepröfvande utdelas bland sådana äldre ogifta fruntimmer af ståndspersonsklassen i Helsingfors, som lefva i knappa omständigheter, beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige öfverlemnna handlingarna till Drätselkammaren med anmodan att ombesörja ifrågavarande testamentes bevakning.

Byggmästaren K. M. Kullmans testamente.

Efter det Sakförarefirman Cederholm & v. Haartman på uppdrag af enkefru Otilia Kullman till Stadsfullmäktige inlemnad bestyrkt afskrift af ett den 7 Oktober 1896 af Fru Kullman och hennes man Byggmästaren Karl Magnus Kullman uppgjort inbördes testamente, dymedels Helsingfors stad tillagts ett kapital af 5,000 mark att af Stadsfullmäktige förvaltas och räntorna deraf årligen användas för att bereda sjukliga folkskolebarn från Helsingfors stad, företrädesvis sådana, hvilkas fäder äro eller varit byggnadsarbetare, tillfälle att vistas under sommarferierna på landet, beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige, då bemälda sakförarefirma tillika meddelade, att Byggmästar Kullman afidit den 29 Januari 1897 samt att Fru Kullmans afsigt vore att under December månad 1898 utbetala ifrågavarande kapital, anmoda Drätselkammaren att ombesörja testamentets bevakning samt hos Fullmäktige anmäla, när medlen lyftats äfvensom att inkomma med förslag till desammas förvaltning.

Maria Lovisa Gumbergs testamente.

På Drätselkammarens förfrågan, ³⁾ huruvida Stadsfullmäktige ville att ett af Tullvaktmästarenskan Maria Lovisa Gumberg, som härstädes afidit den 26 Juni och möjligen efterlefves af sin å utrikes och obekant ort vistande son, Sjökaptenen Johan Edvard Gumberg, gjordt testamente af sin vid bouppteckning till 2,741 mark 98 penni uppskattade förmögenhet till en grundplåt till en af stadsmyndigheterna förvaltad fond för

¹⁾ Stfs prot. den 22 mars § 11. — ²⁾ D:o D:o den 11 maj § 15. — ³⁾ Drks skrf. N:o 242 af den 16 dec.

ett allmänt barnhus i Helsingfors, under förutsättning likvisst att utredt blifver att hennes ofvannämnde son icke mera finnes vid lif, skulle för stadens räkning bevakas, beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige uppdraga sådan bevakning åt Drätselkammaren.

Sedan Drätselkammaren i stöd af Stadsfullmäktiges beslut af den 26 Oktober 1886, att de å den till staden donerade *för dygdigt tjenstefolks belönande* inflytande räntemedel årligen skola användas till understöd åt väl vitsordade tjenare och tjänarinnor i staden af minst 40 års ålder, genom kungörelse anmodat hugade sökande till dessa understöd att till stadens Drätselkontor inlemna sina ansöknings och sådana till ett antal af 48 inom utsatt tid inkommit, öfversände ²⁾ Drätselkammaren desamma till Fullmäktige jemte anmälan, att den till sista December 1897 upplupna räntan å omförmälda fond skulle uppgå till omkring 475 mark; och beslöto ³⁾ Stadsfullmäktige i enlighet med ett för ärendets behandling särskildt tillsatt utskotts förslag, att genom Drätselkontorets försorg låta af ifrågavarande fonds disponibla medel på sparbanksbok insätta ett belopp af 75 mark för Maria Kristina Grahn, samt 50 mark för Lovisa Wilhelmina Österlund, Karolina Stenström, Fredrika Forsström, Albertina Lindström, Johanna Eleonora Lundström, Maria Sofia Sjöblom, Eva Kristina Blomfelt och Aurora Amalia Hagman enhvar, hvarom skulle af Drätselkammaren för uttagande af sagda sparbanksböcker samt af inlemnade betyg och frejdebevis genom kungörelse tillkännagifvas.

Enär Maria sjukhus allt mera begynt anlitas äfven af personer tillhörande bättre bemedlade samhällsklasser och särskildt på den epidemiska afdelningen den för alla barn fastställda afgiften af 50 penni per dag under sådana omständigheter ofta måste anses vara alltför låg, hade Styrelsen för sjukhuset hos Helsovårdsnämnden anhållit om förord hos Stadsfullmäktige till ändring af de utaf Stadsfullmäktige den 19 Mars 1895 för sjukhuset fastställda legosängsavgifterna. ⁴⁾ Och förhöjde ⁵⁾ Stadsfullmäktige, sedan Helsovårdsnämnden härom gjort framställning, dessa dagavgifter i enlighet med bemälda styrelses förslag till följande belopp:

- 1:o) för barn från 50 penni till 3 mark efter läkarens pröfning;
- 2:o) för fullvuxen person från Helsingfors kommun 1 mark i allmän sjuksal;
- 3:o) för fullvuxen person från annan kommun 1 mark 50 penni i allmän sjuksal; och

Dygdigt tjenstefolks belönande.

Förhöjning af legosängsavgifterna vid Maria sjukhuset.

¹⁾ Stfs prot. den 21 dec. § 6. — ²⁾ Drks skrf. N:o 201 af den 4 nov. — ³⁾ Stfs prot. den 14 dec. § 3. — ⁴⁾ Se 1895 års berättelse pag. 77. — ⁵⁾ Stfs prot. den 12 okt. § 15.

4:o) för person i enskildt rum från 2 till 5 mark efter läkarens pröfning.

Befrielse för
Finska träd-
gårdsföreningen
att erlægga kom-
munala ut-
skylder.

Hos Stadsfullmäktige hade Finska trädgårdsföreningen meddelat, att den vore sinnad att i stället för den, den 10 November genom välded förstörda restaurationslokalen, *Alppaviljongen*, i Tölöpark uppföra en något större och beqvämligare sådan, men emedan den föreningen af Stadsfullmäktige den 29 Juni 1875 beviljade friheten för erläggande af alla utskylder till staden såväl för den mark uti sagda park af 14,05 tunnlands areal, hvarå nämnda restaurationslokal varit förlagd, som för samteliga å detta område uppförda byggnader skulle utgå med år 1900, ville föreningen tillkännagifva, att den ansåg uppförandet af den tillernade nya restaurationslokalen mästa göras beroende af möjlighaten att få anförda skattefrihet förlängd. Föreningen framställde också derföre till Stadsfullmäktige en anhållan, att för återstoden af den tid, som föreningen var tillförsäkrad besittningsrätten till området för Alppaviljongen, d. v. s. till utgången af år 1931, komma i åtnjutande af ifrågavarande skattefrihet. Och beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige i närmaste öfverensstämmelse med Drättselkammarens i ärendet uttalade åsigt, ²⁾ för befordrande af en för orten nödig ansedd inrättnings åstadkommande, hvarhos i förevarande fall komme i betraktande att fråga endast var om prolongation af en utaf Stadsfullmäktige tidigare beviljad förmån, bifalla Trädgårdsföreningens anhållan; och skulle Magistraten anmodas att om detta Fullmäktiges beslut underätta Drättselkammaren och Finska trädgårdsföreningen. Till verkställighet af detta uppdrag ansåg sig Magistraten emellertid förhindrad, emedan Stadsfullmäktige enligt Magistratens förmenande icke ega befogenhet att bevilja frihet från erläggande af utskyld, som enligt lag bör till stadskommun utgöras, hvarom Magistraten jemlikt stadgandet uti 46 § i förordningen om kommunalförvaltningen i stad af den 8 December 1873 underrättade Stadsfullmäktige. Fullmäktige beslöto ³⁾ då, i st. f. besvärsvägs anlitande, ändra sitt tidigare beslut derhän, att Finska trädgårdsföreningen såsom bidrag till Alppaviljongens återuppförande tilldelades ett anslag af 2,500 mark i ett för allt, hvilket kunde beräknas ungefärligen motsvara den skattefrihet, föreningen under loppet af den återstående arrendetiden kunde komma att vidkännas enligt taxering; och skulle detta anslag observeras uti 1898 års budget, såsom ock skedde.

¹⁾ Stfs prot. den 23 nov. § 7. — ²⁾ Drks skrf. N:o 222 af den 18 nov. — ³⁾ Stfs prot. den 14 dec. § 3.

Det utgifts- och inkomstförslag för år 1898, som af Stadsfullmäktige ^{Utgifts- och in-} fastställdes, ^{komstförslaget} 1) visade vid jmförelse med budgeten för föregående år följande slutsummor:

<i>Utgifter.</i>	<i>1898.</i>	<i>1897.</i>
I. Stadens skulder . . . . . <i>Frk.</i>	636,341: 23	<i>Frk.</i> 531,598: 75
II. Stadens embetsverk . . . . . "	211,116: 67	" 206,241: 67
III. Kommunalförvaltningen . . . . . "	186,436: 66	" 182,400: 67
IV. Gatubelysningen . . . . . "	161,252: 15	" 155,002: 70
V. Brandverket . . . . . "	96,300: —	" 91,722: —
VI. Polisnrättningen . . . . . "	213,835: —	" 211,470: —
VII. Sundhets- och sjukvården . . . . . "	193,204: 50	" 187,038: —
VIII. Fattigvården . . . . . "	284,910: —	" 275,730: —
IX. Undervisningsväsendet . . . . . "	579,194: 60	" 549,225: 60
X. Staden åliggande allmänna onera . . . . . "	230,844: 64	" 236,602: 64
XI. Vattenledningen . . . . . "	246,780: —	" 218,640: —
XII. Saluhallen . . . . . "	7,050: —	" 7,050: —
XIII. Stadens jordlägenheter . . . . . "	13,400: —	" 6,700: —
XIV. Allmänna arbeten . . . . . "	1,503,206: —	" 766,320: —
XV. Pensioner . . . . . "	12,806: 67	" 15,106: 67
XVI. Diverse . . . . . "	157,562: 35	" 142,850: —
	<i>Summa Frk.</i> 4,734,240: 47	<i>Frk.</i> 3,783,698: 70

<i>Inkomster.</i>	<i>1898.</i>	<i>1897.</i>
Beräknad disponibel behållning <i>Frk.</i>	300,000: —	<i>Frk.</i> 94,800: —
I. Räntor . . . . . "	43,400: —	" 46,700: —
II. Tomtlösen . . . . . "	350,000: —	" 215,000: —
III. Stadens fasta egendom . . . . . "	265,288: 10	" 251,828: 10
IV. Tomtören . . . . . "	2,200: —	" 2,200: —
V. Inkomstgifvande rättigheter . . . . . "	855,600: —	" 798,300: —
VI. Diverse . . . . . "	300,172: 06	" 298,330: 06

1) Drks skrf. N:o 189 af den 25 okt. (Stfs tryckta handl. N:o 30). Magsts skrf. N:o 179 af den 27 nov. (Stfs tryckta handl. N:o 33). Stfs tryckta handl. N:ris 36 & 37. Stfs prot. den 21 dec. § 1.

VII. Statsbidrag	<i>Små</i>	250,728: —	<i>Små</i>	250,360: —
VIII. Vattenledningen	„	306,775: —	„	296,275: —
IX. Lån	„	820,100: —	„	290,250: —
X. Uttaxering	„	1,239,977: 31	„	1,239,655: 54
		Summa <i>Små</i>		4,734,240: 47 <i>Små</i> 3,783,698: 70

Till förklaring af olikheten emellan 1897 och 1898 års budgetsförslag må här, utöfver hvad redan tidigare framhållits, först beträffande utgifterna anföras följande:

Stadens skulder.

Då lånet å 100,000 mark af år 1896 för inköp af Barnhemmet vid Lappviksgatan och dess inredning till folkskolehus var ett lån på kortare återbetalningstid än två år, förestod dess gäldande under år 1898. Under stadens skulder uti utgiftsförslaget upptogs derföre icke blott ett års ränta med 4,500 mark för ifrågavarande lån, som väl komme att konverteras, utan äfven sjelfva kapitalet. — Med afseende å stadens år från år tillväxande sväfvande skuld höjdes beloppet af kassakreditivet från 1,000,000 mark under redogörelseåret till 1,500,000 mark under det kommande, och för den skull observerades äfven provisionen och räntan derå med 15,000 mark i stället för 8,000. Under hufvudtiteln *stadens skulder* ingick i budgetförslaget äfven en post på 50,000 mark, utgörande den 1 December 1898 förfallen amortering å stadens lån mot partialförskrifningar för inköp af rådhusannexet och uppförande af de nya kommunala sjukhusbyggnaderna, å hvilket lån den 31 December 1897 återstod 500,000 mark. Vid sammanträde den 5 sistlidne April hade emellertid förstärkte Stadsfullmäktige beslutit att för stadens räkning upptaga ett obligationslån till belopp af högst sju millioner mark, ¹⁾ att användas bland annat till konvertering af berörda lån mot partialförskrifningar, hvilket beslut jemväl blifvit den 4 nyssvikne Augusti af Kejsrerliga Senaten fastställt. Med afseende härå beslöts att för den händelse ifrågakomna anslag på anförd grund icke skulle komma till användning, derigenom inbesparade 50,000 mark skulle öfverföras till anslaget för oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande.

Stadens embetsverk.

Staten för *Magistraten* höjdes med 1,000 mark. Förhöjningen gälde den justitierådmannen garanterade brutto sporteliinkomsten af 5,000 mark, hvartill enligt vunnen erfarenhet under innevarande år en tilläggs-post å endast 1,500 mark visat sig otillräcklig. Minskningen af 1,141 mark 67

¹⁾ Se pag. 67.

penni uti staten för *Rådstufvurätten* äfvensom deri ingående smärre förändringar rörande personalens antal hade sin orsak, dels deri att äldre Justitierådsmannen B. Stenius, som nyligen blifvit utnämnd till domhavande i Ikalis domsaga, med nästkommande år kom att afgå från rätten, dels deri att extra stadsbetjenten J. W. Kantenius, som åtnjutit arvodesförhöjning för 5 års tjänst, öfverflyttats till afdelningen: Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening. Häremot ingick i budgetförslaget en post å 1,500 mark till vikariatsarvode för en yngre Justitierådmanstjänst¹⁾ å 250 mark i månaden för förslagsvis 6 månader.

Äfven minskningen af 200 mark uti staten för *Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening* berodde å en under år 1897 försiggången förändring inom stadsbetjentepersonalen. För *Exekutionsverket* blef staten upptagen sådan, som den enligt Stadsfullmäktiges senast i saken fattade beslut utfallit, hvarutöfver tillkom för ytterligare två exekutionsbetjente, hvilka efter exekutionsverkets omorganisation med afseende å göromålens mängd och omfattning visat sig af behovet oundgängligen påkallade, 4,000 mark, nämligen för den ena en aflöning af 2,400 mark och för den andra 1,600 mark med rättighet till enahanda tillskott i lönen efter 5 och 10 års tjänstgöring, som tillkommer öfriga exekutionsbetjente.

Ökning af 41 mark 66 penni uti utgifterna för *Drätselkammaren* betingas af den löneförhöjning för 5 års tjänst, hvaraf Kammarens nuvarande sekreterare ifrån den 1 December 1898 bör komma i åtnjutande. Kontorsskrifvaren å *Drätselkontoret* tillkommer för nästkommande år under årets alla månader löneförhöjning för 10 års tjänst, mot att samma förhöjning innevarande år utgått under endast tvenne månader. I öfverensstämmelse med *Trafikkontorets* derom gjorda framställning ökades staten för detta kontor med 3,045 mark. Häraf belöper sig 275 mark på den Trafikkamreraren Lindholm tillförsäkrade löneförhöjningen för 10 års tjänst, hvilken vidtager den 1 Juli 1898 och återstoden 2,770 mark å extra biträden vid kontoret i såväl bokhållare, vågmästare och springgossar. Att skilnaden emellan årets stat för Trafikkontoret och den föreslagna staten för nästkommande år likväl icke steg till nämnda 3,045 mark, utan blott 2,345, kom sig deraf, att Trafikkontoret hade ansett, att utgiften för mätarearvode kunde minskas från 1,500 till 800 mark. För *Hamnkontoret*

Kommunalförvaltningen.

¹⁾ Se pg. 75.

hafva de såväl Hamnkaptenen som Hamnkontorsbokhållaren tillfallande uppbördsprocentmedlen upptagits i öfverensstämmelse med de suppone-
rade hamnintraderna; och föranledde detta en skilnad af 306 mark emellan
de nu till jemförelse föreliggande staterna. Uti årets fastställda budget
uppgår utgiften för *Byggnadskontoret* till 45,120 mark, men föreslogs mot-
svarande utgift uti utgiftsstaten för år 1898 till 46,330 mark. Af skilna-
den 1,210 mark falla 950 mark uppå obligatoriska löneförhöjningar för 5
års tjänst åt Stadsingeniören, Arbetschefen och Geodeten, hvilka alla
under det instundande året komma att uppbära denna förhöjning för helt
år, mot att densamma under redogörelseåret utgått endast under vissa,
mindre delar af året; samt återstoden 260 mark på den löneförhöjning
från 720 till 800 mark för yngre skogvakten, hvarom Drätselkammaren,
för möjligheten att till denna befattning kunna erhålla duglig person, hos
Stadsfullmäktige hemställt, samt på det personella lönetillskott af 180 mark,
som för 5 års tjänst tillerkänts förrådsförvaltaren vid Byggnadskontoret.

Gatubelys-
ningen.

Att förslaget till utgifter å hufvudtiteln *Gatubelysning* under år 1898
ej så alldeles obetydligt eller med ända till 6,249 mark 45 penni öfver-
stiger motsvarande utgifter under år 1897, beror i främsta rummet på
belysningsnätets utsträckning. Hvad speciellt beträffar posten: belysning
af Nikolaikyrkans tornur, hade den på grund af vunnen erfarenhet af
Drätselkammaren höjts från 300 till 600 mark.

Sprutmästare-
nes, maskini-
stens och ser-
geanternes vid
Brandverket
löneförhöjning.

Under den förutsättning att aflöningen för sprutmästarene och ma-
skinisten vid brandverket vore alltför liten i förhållande till det dryga
arbete och ansvar, hvarmed deras befattningar äro förenade, och då de
nuvarande innehafvarene af dessa sysslor dessutom på ett i allo utmärkt
sätt fullgjort sina åligganden samt deras qvarstående vid brandverket der-
före vore högeligen önskligt, hade Brandkommissionen, särskildt äfven
med afseende å de höga lefnadskostnaderna på orten, uti bref till Drät-
selkammaren, som åtföljde kommissionens specialförslag till utgifter för
nästkommande år, föreslagit för nämnda funktionärer en arvodesförhöj-
ning af 300 mark per man. Af samma skäl hade Brandkommissionen
ansett sig böra höja sergeanternas löner med 150 mark. Drätselkammaren,
som funnit endast ett delvis berättigande uti Brandkommissionens motiv
till denna starka löneförhöjning, hade emellertid åt ifrågavarande betjente,
hvilka alla åtnjuta fri bostad och ved och således vid anställd jemförelse
emellan deras åligganden och löneförmåner å ena sidan samt exempelvis
öfver- och underkonstaplars vid ordningspolisen å den andra icke kunna
befinnas så illa aflönade, ansett sig icke böra förorda en högre löneför-

höjning än 120 mark åt sprutmästarene och maskinisten samt 50 mark åt enhvar af sergeanterne. På budgetutskottets förslag höjdes dock sprutmästarenes och maskinistens löner med 300 mark eller från 1,200 till 1,500 mark, och sergeanternes med 150 mark eller från 850 till 1,000 mark; hvilket allt åstadkom en förhöjning i budgeten af 1,800 mark.

I öfrigt steg utgiften för *brandstallet* med 443 mark, emedan priset för hö beräknats något högre under nästkommande än innevarande år samt anslaget till underhåll af seldon höjts med 200 mark; och hade stegringen blifvit ännu större, om ej qvantiteten af furaget något minskats. — Enär 200 meter famnar barrved redan tidigare varit knappt tilltaget samt genom norra brandstationens ombyggnad flere eldstäder under redogörelseåret tillkommit, upptogs det erforderliga beloppet barrved till 960 kubikmeter (= 240 meterfamnar). På grund häraf, samt emedan vedpriset var högre än för ett år tillbaka, steg utgiften för *eldning och belysning* vid brandverket med 1,355 mark. — Å underafdelningen: *redskap och inventarier*, upptogs i full öfverensstämmelse med Brandkommissionens förslag, utöfver de nödvändiga utgifterna för remont af redskap och brandtelegrafen följande nya anslag: 700 mark för en häst; 1,000 mark för 5 nya brandskåp, af hvilka 3 skulle ersätta lika många gamla brandklockor, 1 placeras å Skatudden i närheten af de der befintliga varumagasinen och 1 å Östra Brunnsparksområdet; 1,500 mark till inköp af slangar, erforderliga till brandstationerna å Berghäll och Kampen; samt 1,000 mark för anskaffande af nödiga nya vattenslädar och arbetsåkdon. — Äfven för instundande år observerades såsom bidrag till *frivilliga brandkåren* ett anslag af 5,000 mark.

Öfriga utgifter
vid Brand-
verket.

Staten för stadens polisnrättning upptogs i allt öfrigt sådan den var uti 1897 års fastställda utgiftsstat, utom beträffande underafdelningarna: *polisstallet* och *diverse*. Å stallet hade kostnaden för hafre och halm, med afseende å gällande högre pris å dessa förnödenheter, stigit med 305 mark och höjdes ytterligare utgiften för detta stall med priset för en ny ridhäst och för 4 stycken nya sadlar jemte tillbehör eller med resp. 700 och 400 mark. Såsom helt och hållet nya utgiftsposter under diverse upptogs: för 2 stycken nya roddbåtar med tillbehör 200 mark samt för remont och komplettering af lifräddningsredskapen andra 200 mark. Dessutom höjdes i enlighet med derom uppgjorda kontrakt hyresbeloppen för vaktkontoren vid chausséerna från 1,140 till 1,500 mark, samt utgifterna för renhållning och städning af de utaf polisnrättningen disponerade lokalerna och remont af vaktkontoren, hvarför uti årets budget

Polisnrättningen.

ingått ett sammanslaget anslag af endast 500 mark, observerades i tvenne poster af resp. 1,100 och 300 mark. Men äfven tvenne nedsättningar, nämligen i anslagen af 420 och 900 mark för diverse utredningspersedlar och ersättning åt tre qvinliga biträden vid polisvaktkontoren, blefvo gjorda, i det dessa anslag ansågs kunna upptagas med resp. 200 och 240 mark. Enär med afseende å det större bidrag från statsverkets sida till polis-inrättningens underhåll, som efter förslaget till ny stat för inrättningen skulle utgå, differensen mellan stadens utgifter efter gällande stat och efter den förväntade blefve högst oväsentlig, fästes icke något afseende vid denna nya stat.

Sundhets- och
sjukvården.

Under rubriken *Läkarepersonal* upptogs i 1898 års budget för 4 kommunala sjuksköterskor å 900 mark 3,600 mark mot endast 2 sådana sköterskor med 1,800 mark uti 1897 års utgiftsstat. Vaktmästarens vid *Helsovårdsnämnden* årslön höjdes från 900 till 1,000 mark. Under rubriken *Maria sjukhusets afdelning för icke epidemiska sjukdomar* upptogs en ytterligare sjuksköterska till 360 mark efter 30 marks lön per månad och anslogs för en dräng 350 mark jemte rum, värme och belysning, hvarjemte anslaget för underhåll af inventarierna ökades från 2,000 till 3,000 mark. Äfven å *Maria sjukhusets afdelning för epidemiska sjukdomar*, höjdes anslaget för inventariernas underhåll med 1,000 mark; deremot bortföll klarligen den uti utgiftsstaten för redogörelseåret under samma rubrik ingående tillfälliga utgiftsposten å 4,000 mark för inredning af observationspaviljongerna. Beträffande anslagen för *Maria sjukhusets ekonomieafdelning*, vidtogs deri följande ändringar: öfvertvätterskan Fru Åberg, hvars benämning för öfrigt ändrades till föreståndarinna för linneförrådet, tilldelades ett personelt lönetillskott om 600 mark; anslaget för kost åt sjukhusets personal höjdes från 13,140 till 14,052 mark 50 penni; anslaget för värme och belysning höjdes äfven med 500 mark; hvarjemte för inredning af den nya ekonomiebyggnaden anslogs förslagsvis 3,000 mark. Såsom eventuel subvention för den privata *sjukstugan i Sörnäs* ingick uti 1897 års budget ett anslag af 1,200 mark, men upptogs i 1898 års utgiftsstat för 12 å 15 platser i denna sjukstuga förslagsvis 9,444 mark. Under rubriken *Helsopolisen* ökades anslaget för desinfektion i hemmen med 200 mark och upptogs för underhåll af inventarier ett nytt anslag å 300 mark. Uti redogörelseårets utgiftsstat för *Köttkontrollstationen* var upptaget ett anslag af i ett för allt 6,900 mark för inrättningens driftkostnad. Beloppet af anslaget baserade sig på Stadsfullmäktiges beslut af den 29 September förlidet år, hvarmedels Fullmäktige godkände Helsovårdsnäm-

dens i frågan gifna förslag, som utgick derpå att veterinären eller förståndaren för inrättningen skulle erhålla en årlig aflöning af 4,000 mark samt enhvar af hans trenne biträden en årslön å 700 mark äfvensom 800 mark anvisas till den egentliga driften. Då det emellertid visat sig, såsom Helsovårdsnämnden ock framhöll samt Drätselkammaren gjort sig underkunnig om, att ifrågavarande biträden icke kunna vara kvalificerade såsom bättre drängar, de der endast hade att hjälpa vid lyftning af köttet från och till lassen m. m. handtlangning, utan måste vara skrifkunniga, ytterst ordentlige och pålitlige, samt åtminstone en af dem kunna handtera de mekaniska apparaterna, hvarjemte det är högst önskligt att denna personal icke blir underkastad ständiga ombyten, hade äfven en aflöning af 700 mark per man befunnits alldeles otillräcklig. Veterinären Lindström hade på dessa skäl föreslagit för biträdena en årslön af 1,200 mark för enhvar, men hade Helsovårdsnämnden ansett en aflöning af 1,000 mark per man tillräcklig eller in summa 3,000 mark för detta behof. Samma belopp blef ock af Stadsfullmäktige godkändt. Driftkostnaden för köttkontrollstationen, inclusive hyra för lokalen, kom härigenom att uppgå till inalles 9,300 mark mot 6,900 mark uti 1897 års budget, uti hvilken dock ingick ett anslag af 3,000 mark för 1 st. Hennebergs desinfektor och 7,609 mark för anskaffning af öfriga för stationen erforderliga inventarier, de der till ett sammanlagdt belopp af 10,600 mark naturligtvis icke vidare behöfde upptagas uti 1898 års budget.

Aflöningarna till samteliga tjänstemän vid *Fattigvårdsstyrelsen* blefvo naturligtvis upptagna i enlighet med nu gällande stat för denna styrelse. Förslagsposten: arvode för tillsyningsmän ökades emellertid i likhet med Fattigvårdsstyrelsens förslag och på de af denna styrelse anförda skäl från 3,000 till 4,000 mark. Totala utgiften för *Fattiggården* är upptagen med 38,760 mark mot 32,360 för år 1897. Härvid hade anslaget för kost, som redan för sagda år uppgafs blifva otillräckligt, höjts med 1,500 mark, anslaget för läkemedel, hvilket för endast halfåret 1897 uppgått till 1,173 mark 94 penni, med 500 mark, äfvensom anslagen för ved och belysning samt för hafre och hö med resp. 2,000 och 100 mark. Men äfven några minskningar uti utgiftsposterna för Fattiggården kunde iakttagas, nämligen 500 mark för beklädnad, 300 mark för inventarier och 200 mark för materialier. Remontarbetena å Fattiggården under år 1898 beräknades i rundt tal till 4,400 mark. — Beträffande utgifterna för *Arbetsinrättningen* blefvo de i öfrigt oförändrade, utom att några smärre reduktioner i anslagen för beklädnad, flitpenningar och remontarbeten ansågs kunna göras,

hvarigenom en besparing af 660 mark uppstod. — Dylika reduktioner till belopp af 3,350 mark gjordes äfven i kostnaden för inventarier och remontarbeten vid *Dårvårdsanstalten*, för hvilken dock anslaget för kost ökades med 1,000 mark, hvarjemte öfversköterskans lön höjdes från 960 till 1,200 mark ¹⁾). Under rubriken *Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen* bibehölls anslagen för i särskilda inrättningar intagna fattiga, och för sinnesrubbadade personer, intagna å andra dårvårdsanstalter, hvilka anslag af Stadsfullmäktige under året höjts ²⁾ från resp. 5,000 och 14,000 mark till 9,000 och 18,000 mark, vid sistnämnda belopp. Deremot minskades anslagen för de direkta understöden från sammanlagdt 61,000 mark till 55,000.

Undervisnings-
väsendet.

Anslagen för *högre och lägre handverksskolorna* upptogs uti 1898 års utgiftsstat med resp. 18,048 och 19,816 mark mot 16,974 och 13,831 mark uti 1897 års budget. Samtliga utgifter för *folkskolorna* beräknades stiga till 496,610 mark 60 penni mot 475,230 mark 60 penni för 1897. Uti utgifterna för *folkbiblioteket och läsesalen* hade endast följande mindre förhöjningar beräknats, nämligen 80 marks tillökning i lönen för städerskan, 400 marks tillökning i anslaget för ved och belysning samt 450 marks tillskott å diverse och oförutsedda utgifter.

Staden ålig-
gande allmänna
onera.

Af inqvarteringsnämnden hade *inqvarteringskostnaden* nästkommande år förslagsvis beräknats till 221,187 mark 60 penni mot 226,345 mark 60 penni år 1897. Något hyresanslag för *Inqvarteringsnämnden* kom ej i fråga, då denna nämnd numera är inlogerad uti Rådhusflygeln. På Inqvarteringsnämndens framställning blef under sistnämnda underrubrik intagen en ny förslagspost af 400 mark för bestridande af ofta förekommande smärre diverse utgifter, hvilka icke kunna direkte påföras någon annan inqvarteringspost.

Stadens jordlä-
genheter.

Under denna hufvudtitel upptogs, utom de vanliga anslagen till förvaltningskostnader och utskylder för Gumtäckt och Mejlans lägenheter, för den senare lägenheten med 300 mark minskadt belopp, en post å 7,000 mark för folkundervisningen å Gumtäckt ³⁾).

Diverse utgifter.

Under hufvudtiteln *Diverse* har förslagsposten för *eldnings- och lysningsämnen* förhöjts med 2,000 mark eller till 20,000, emedan 18,000 mark visat sig för behofvet otillräckligt och priset för ved dessutom för närvarande är högt. Äfven förslagsposten för *brandstodsafgifter* har ökat med 1,500 mark, beroende på tillkomsten af nya hus, såsom ekonomie-

¹⁾ Se pg. 78 — ²⁾ Se pg. 74 — ³⁾ Se pg. 79.

byggnaden för Maria sjukhus och det utvidgade och ombyggda Brunns-
huset. Anslaget åt *Mantalskrifvaren* höjdes med 1,000 mark. Förutom
de här tidigare omnämnda anslagsposterna för undersökningar och bidrag
åt Finska trädgårdsföreningen för Alppaviljongens återuppförande ¹⁾ in-
fördes under denna hufvudrubrik ett anslag ²⁾ af 150 mark åt Fiskeri-
tillsyningsmannen Brenner för *öfvervakande af virkesflottningen i stadens
hamnområde*, och ett annat å 500 mark för *kontroll öfver efterlevnaden af
förordningen angående hundskatten*. Utgiften för *stadens telefoner*, hvilken
härintills, då dessa telefoner varit af Telefonaktiebolaget härstädes för-
hyrda, bestått endast i årsavgifter, som exempelvis uti 1897 års utgifts-
stat förslagsvis voro upptagna till 4,500 mark, observerades uti 1898 års
budget med inalles 14,700 mark, hvaraf 11,000 mark en gång för alla till
inträdesavgifter i Telefonföreningen och för inköp af apparater samt 3,700
mark för årsavgifternas bestridande. Med afseende å stadens numera
bättre ordnade exekutionsverk, ansågs anslaget för *afkortning och restitu-
tioner* kunna nedsättas från 40,000 till 35,000 mark.

Hvad åter beträffar skillnaden i inkomster uti 1897 och 1898 års
budgetsförslag, torde följande böra anföras:

Såsom disponibel behållning från föregående år kunde upptagas ett Disponibel be-
hållning.
belopp af 300,000 mark.

Enär staden såsom egare af aktier för nominelt 64,500 mark ³⁾ i Räntor.
Helsingfors Magasinsaktiebolag kunde påräkna dividend å dessa aktier
med åtminstone 5 $\frac{0}{10}$, upptogs under denna inkomstrubrik en ny post:
dividend på aktier med förslagsvis 3,000 mark. Deremot kunde, emedan
under redogörelseåret nya skuldsedlar å köpeskillig för försälda tomter
icke inkommit till samma belopp, som dylika äldre skuldsedlar blifvit
inlösta, och samma förhållande äfven under följande år var att emotse,
inkomstposten *räntor å tomtlösen* icke upptagas högre än till 24,000 mark
mot 30,000 mark under 1897. Från *donationsfonder* staden tillfallande
räntor nedsattes med 300 mark, emedan vid utgifvandet af nya lån från
dessa fonder ränta efter lika hög procent som tillföre icke kunnat erhållas.

På grund af i förhållandet under året vunnit erfarenhet och med den Tomtlösen.
känedom om tillernade inköp af disponibla fabriks- och bostadstomter,
som Drätselkammaren trot sig ega, upptogs inkomsten från tomtlösen till
ett belopp af 350,000 mark, mot 215,000 i 1897 års budget.

¹⁾ Se pg. 88. — ²⁾ Drks skrif. N:o 243 af den 16 dec. — ³⁾ Se 1895 års berättelse
pg. 15.

Inkomst från
stadens fasta
egendom.

Arrendeinkomsten från stadens *jordlägenheter, villaområden och smärre platser* hade med afseende derå, att åtskilliga nya arrendeaftal under det löpande året blifvit träffade, höjts med 4,000 mark. Sedan det restaureerade brunns huset mot ett ojemförligt större årsarrende än förut på hösten blifvit utarrenderadt, kunde *arrendena från Brunnsparksområdet* kalkyleras till 14,500 mark mot tidigare 6,000. Som de uti gården N:o 3 vid Sofiegatan för polisinnrättningen obehöfliga lokalerna blifvit förmånligt uthyrda, observerades såsom hyresinkomst härifrån 12,000 mark mot endast 8,000 uti årets budget. Emedan Finska Vetenskaps societeten sedan den 1 Juni 1897 icke vidare disponerar någon lokal i Folkbibliotekshuset, inflyter i hyror från detta hus endast 360 mark mot 1,300. Dels och förnämligast af skäl, att *arrendeafgälderna från Gumtückt* fortfarande trögt inflyta, dels till följd af beviljade smärre nedsättningar uti dessa arrenden mot utbyte af nya, för staden i öfrigt förmånligare kontrakt, minskades totalinkomsten från Gumtückt från 25,000 till 23,000 mark.

Inkomstgifvande rättigheter.

Inkomstposterna: *tolag för till Helsingfors destinerade varor, trafikafgifter och magasinshyra* hade på Trafikkontorets förslag och de af desamma framhållna skäl upptagits med ett tillsammans 56,000 mark högre belopp, än hvarmed de ingå uti årets fastställda budget. På samma kontors förslag hade deremot *mätningafgifterna* blifvit minskade med 1,000 mark. *Tolagen för hit sjöledes inkommande, men till uppstad destinerade varor* uppskattades med ledning af motsvarande intrader under innevarande år till 9,000 mark mot 8,000 under år 1897. *Hamnafgifterna* höjdes från 180,000 till 185,000 mark, samt *bro-, lyfterans-, vägningsafgifter* äfvensom *afgifter af utländningar för försäljning af matvaror vid mast* höjdes med resp. 1,000, 200, 300 och 300 mark. Å hufvudtiteln inkomstgifvande rättigheter förekom emellertid äfven några andra nedsättningar än beträffande mätningafgifterna, nämligen å *auktionsprovisionen* och *bouppteckningsprocenterna*. Under år 1897 var knappt alls någon behållning å auktionsprovisionen att emotse och ej heller var å stadens andel i bouppteckningsprocenterna att för året påräkna ända till 32,000 mark. Uti budgetförslaget för 1898 upptogs derföre behållningen af auktionsprovisionen till blott 500 mark och stadens andel i bouppteckningsprocenterna till 30,000 mark.

Diverse.

De smärre afvikelserna i inkomstposterna under titeln *Diverse* ifrån motsvarande poster uti redogörelseårets budget, bestående uteslutande uti förhöjningar, blefvo gjorda på förslag af respektive nämnder, direktioner och styrelser, med undantag af inkomsten i *hundskatt*, som på Drätsel-

kontorets framställning och under förutsättning af den anordning uti indrifvandet af denna skatt, att för hvarje genom polisens försorg till beskattning befördrad hund finge utbetalas en mindre premie, ökades från 9,000 till 13,000 mark.

I bland de särskilda posterna under hufvudtiteln *Statsbidrag* upptogs nu med 368 mark äfven en post: *Tull- och källarfrihets ersättning*. Som detta statsverkets bidrag till stadens inkomster, grundande sig på Kungliga brefvet af den 27 Augusti 1777 samt Stats-Contoirets och Commerce Kollegii Cirkulär af den 16 Oktober samma år, af något förbi-seende icke uppburits af staden sedan år 1868, icke allenast utreqvirerade Drätselkammaren detta bidrag af Guvernören i länet för sistlidne år, utan ingick ock med underdånig ansökning till Hans Kejs. Majestät om utbekommande af detsamma till ett sammanlagdt belopp af 9,936 mark för åren 1869—1895; och blef denna ansökan bifallen.

Statsbidrag.
Tull- och källar-
frihets ersätt-
ning.

Emedan inom kort tre år förflutit från det statsbidraget till stadens folkskolor senast förhöjts samt budgeten för folkskolorna under tiden förökats med inemot 60,000 mark, hade Magistraten ansett sig böra till Stadsfullmäktiges afgörande öfverlemnna, huruvida icke ansökning om ytterligare förhöjning af nämnda bidrag borde hos Kejs. Senaten göras; men då osäkert var, från hvilken tid förhöjningen kunde varda gällande, hade Magistraten funnit anledning saknas att i inkomstförslaget beträffande ifrågavarande post göra någon ändring. Med godkännande häraf beslöto Stadsfullmäktige anmoda Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med nödig utredning om det belopp, som utöfver det nuvarande statsbidraget kunde uti ifrågavarande afseende påräknas.

Frågan om för-
höjdt statsbi-
drag till folk-
skolorna.

Såsom inkomst från *Vattenledningen* för försäljning af vatten och för hyror för vattenmätare upptogs med afseende å vattenledningens fortgående utsträckning och anlitage resp. 260,000 och 19,000 mark mot 250,000 och 18,500 mark för år 1897. Alla öfriga inkomstposter från vattenledningen lemnades oförändrade.

Inkomst från
Vattenlednin-
gen.

För kajarbetena å Skatudden anvisades å 1892 års obligationslån 40,000 mark och å det ifrågakomna nya obligationslånet af 1898 — 300,000 mark. Å sistnämnda lån anvisades ytterligare: för vattenledningsarbeten 129,300 mark; för tillbyggnader å Maria sjukhus 30,800 mark; för nytt folkskolehus vid Nikolaigatan 220,000 mark; och för återbetalning af lånet för Barnhemmet 100,000 mark, eller in summa 820,100 mark.

Lån.

Uttaxering.

I stöd af det fastställda utgifts- och inkomstförslaget beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige, att det belopp, som under instundande år 1898 skulle för år 1897 af kommunens på grund af skattören skattskyldiga medlemmar uttaxeras, skulle fastställas uti 1,239,977 mark 31 penni; och blef uttaxeringssumma för de nu jemförda åren differerade endast på 321 mark 77 penni.

c) Särskilda andra af Stadsfullmäktige handhafda ärenden.

Särskilda den
lägre arbetare-
klassen rörande
frågor.

Den tiomanna komité, som af Stadsfullmäktige utsågs ²⁾ för att till Fullmäktige inkomma med yttrande och förslag angående åtgärder, som voro egnade att bidraga till den lägre arbetareklassens och den växande ungdomens fromma, hade fördelat sig i två sektioner, af hvilka den ena hade handlagt de ämnen, hvilka afsågo de vuxna kroppsarbetarene, och den andra dem, som rörde ungdomen inom arbetsklassen; och afgaf komitén tvenne särskilda den 23 Januari och den 7 Maj undertecknade betänkanden ³⁾.

Uti det första, rubriceradt: *Åtgärder till förmån för de vuxna arbetarene*, föreslås på i betänkandet närmare framhållna skäl: att Stadsfullmäktige måtte utse en särskild nämnd för arbetareangelägenheter af sådan sammansättning och med den uppgift nedanstående förslag till instruktion för nämnden ger vid handen; att Stadsfullmäktige ville besluta, det en arbetsförmedlingsbyrå skall inrättas, i hvilket afseende förberörda nämnd ägde med närmare förslag till Stadsfullmäktige inkomma; samt att elementära undervisningskurser för hufvudsakligen utarbetare måtte på stadens bekostnad anordnas, sedan omförmälda nämnd äfven härom afgifvit fullständigt förslag.

Omförmälda förslag till *Instruktion för nämnden för arbetareangelägenheter i Helsingfors* var af följande lydelse:

§ 1.

Nämnden för arbetareangelägenheter har till uppgift: att bringa till utförande sådana åtgärder, som af Stadsfullmäktige beslutas till fromma för kroppsarbetarne i staden; att utöfva inseende öfver de inrättningar, som i detta syfte komma till stånd, samt att hos Stadsfullmäktige framställa förslag i dylika ämnen.

Nämnden består af tre afdelningar, en för hvart af följande verksamhetsföremål:

arbetsförmedlingsbyrå,

¹⁾ Stfs prot. den 21 dec. § 1. — ²⁾ Se 1896 års berättelse pg. 96. — ³⁾ Stfs tryckta handl. N:o 24.

arbetareundervisningen på svenska och arbetareundervisningen på finska.

§ 2.

Hvarje afdelning utgöres af tre af Stadsfullmäktige valda ledamöter, hvilka jemte lika många suppleanter hvar annat år i december månad utses för påföljande två år. Afdelningarnas samtliga ledamöter bilda nämnden i dess helhet. Afgår ledamot eller suppleant före valperiodens utgång, bör derom anmälas hos Stadsfullmäktige för nytt vals anställande; skoland den sålunda valde tjenstgöra under den tid, som för den afgångne skulle hafva återstått.

§ 3.

Nämnden utser bland sina ledamöter genom val med slutna sedlar ordförande och viceordförande för hvar år.

Likaså utser hvarje afdelning årligen inom sig ordförande.

Om värkstaldt val af ordförande och viceordförande skola Stadsfullmäktige underrättas.

§ 4.

I händelse af förfall för ordförande och inom nämnden i dess helhet jemväl för viceordföranden att vid sammanträde tillstädeskomma, må ordförande för tillfället väljas.

Har ledamot förfall, skall han derom hos ordföranden anmäla så tidigt, att suppleant hinner till sammanträdet kallas.

§ 5.

Nämnden är beslutför, då ordförande och sex ledamöter äro tillstädes, men afdelning endast då densamma är fulltalig.

§ 6.

För handhafvande af sekreteraregöromålen antager nämnden dertill lämplig person emot arvode, som af Stadsfullmäktige bestämmes.

Protokollet vid nämndens samt de särskilda afdelningarnas sammanträden skall upptaga närvarande ledamöter, behandlade ärenden samt fattade beslut.

§ 7.

Nämnden eller särskild afdelning sammankallas af dess ordförande så ofta denne finner ärendena det påkalla eller då två ledamöter därom hos ordföranden anhålla.

De särskilda afdelningarnas sammanträden böra så vidt möjligt anordnas så, att sekreteraren kan vid dem alla närvara.

§ 8.

De från nämnden eller afdelning utgående expeditioner undertecknas af ordföranden och kontraheras af sekreteraren.

§ 9.

Afdelningen för inseendet öfver stadens arbetsbyrå tillkommer att i enlighet med hvad Stadsfullmäktige härom besluta ombesörja byråns iordningställande och öfvervaka dess verksamhet äfvensom att antaga och afskeda vid byrån erforderlig personal med undantag af föreståndaren, hvilken, efter det nämnden i dess helhet yttrat sig i saken, utses af Stadsfullmäktige.

Afdelningarna för inseedet öfver arbetareundervisningen åligger, hvardera inom sitt område, icke allenast att hafva vård om de af staden bekostade undervisningskurserna för arbetare samt antaga och afskeda för desamma behöfliga lärare och betjening utan äfven att följa med all öfrig arbetareundervisning, för hvilken anslag af Stadsfullmäktige beviljats, och sålunda tillse, det anslagen användas för de med dem åsyftade ändamål.

Alla frågor, som afse nya åtgärder eller förändring i bestående organisation eller framställning till Stadsfullmäktige, behandlas af nämnden i dess helhet. Har någon afdelning enhälligt omfattat ett förslag i fråga, som ankommer å Stadsfullmäktiges afgörande, bör förslaget, äfven om det icke erhållit pluralitet i nämnden, till Stadsfullmäktige insändas, åtföljdt af det vid sakens behandling i nämnden tillkomna omröstningsprotokoll.

Nämnden i dess helhet skall äfven afgifva yttrande i stadens arbetare rörande angelägenheter, då sådant af Stadsfullmäktige äskas.

De särskilda afdelningarna böra för öfrigt samvärka genom att lemna hvarandra behöfliga upplysningar och nödigt bistånd. Särskildt bör härvid hafvas i sigte att arbetare, som genom arbetsförmedlingsbyrån anhålla anställning, må fullgöra därvid afgifna förbindelser att besöka undervisningskurserna.

§ 10.

I fråga om nämndens förvaltning af penningemedel och lösegendom, på densamma ankommande redovisning och inventering samt uppgörande af årligt utgifts- och inkomstförslag gälle hvad uti reglementet för stadens Drätselkammare är föreskrifvet.

§ 11.

Nämnden bör träda i förbindelse med sådana föreningar af arbetare, i hvilka de utarbetare, som anlita arbetsförmedlingsbyrå, kunna såsom medlemmar upptagas.

När nämnden finner skäl dertill förekomma, inbjuder nämnden till sitt sammanträde delegerade för sagda föreningar med rätt att i öfverläggningarna men ej i beslutet delta. På enahanda sätt eger afdelning af nämnden förfara. Dessa delegerade utses af föreningarnas styrelser till det antal nämnden eller afdelning i sin inbjudning uppgifvit.

Uti det andra betänkandet, benämndt: *Åtgärder till förmån för ungdomen inom arbetareklassen*, föreslog komitén: att Stadsfullmäktige till en början ville åt lämplig person uppdraga att i utlandet, särskildt i Österrike, studera der inrättade skolverkstäder samt inhemta upplysningar om desammas organisation och resultatet af deras verksamhet; samt att Stadsfullmäktige måtte gå i författning om inrättande af en uppfostringsanstalt för vanvårdade och försummade barn enligt någotdera af nedanstående utkast.

Uti internatet skulle intagas: a) sådana elever i stadens folkskolor, som väl icke, beträffande deras uppförande, gifvit skäl till svårare anmärkningar, men som dock genom lätja och upprepade skolförsummelse visat sig behöfva en allvarsammare tuktan än dem i hemmen kan komma till del, samt b) sådana ungdomar, hvilka äro från dåliga hem och redan visat

håg för ett sysslolöst eller brottsligt lif eller om hvilka befaras kan, att de till följd af dåliga föredömen eller rent af genom sina föräldrars och anhörigas uppmaningar och lärdomar skola hängifva sig åt tiggeri och brott.

Att elevernas praktiska utbildning skulle i internatet på bästa möjliga sätt tillgodoses är sjelffallet. Man kunde tänka sig anstalten antingen såsom en *jordbruksanstalt*, vid hvilken jemväl trädgårdsskötseln kunde få spela större eller mindre roll, eller såsom en företrädesvis *handtverksanstalt*. En jordbruksanstalt skulle i sin mån motverka den tillströmning till hufvudstaden af landtbefolkning, som för närvarande eger rum, genom att söka bibringa eleverna kunskap uti och intresse för landtmannagöromål. En handtverksanstalt åter skulle förbereda barnen för framtiden sysselsättning i de vanligaste yrkena.

Inrättningens organisation likasom dess placering beror naturligtvis på hvilken bland ofvannämnda former man för densamma väljer. I hvarje händelse borde anstalten förestås af en pedagogiskt bildad man, som sig till biträde skulle hafva en eller två lärare samt en bokhållare. *Föreståndaren* skulle handhafva ledningen af det hela, af uppfostran, undervisningen och arbetet samt sjelf deltaga i undervisningen såvidt hans tid det tillåte. *Läraren* skulle under föreståndarens inseende och jemte denne sköta om undervisningen och elevernas uppfostran. *Bokhållaren* skulle föra anstaltens böcker, hafva vård om dess byggnader, inventarier, klädespersedlar, verktyg och materialier, öfvervaka tillredningen af maten samt verkställa alla för anstalten erforderliga uppköp. För matlagningen skulle anställas ett par tjenarinnor. Såsom anstaltens styrelse kunde måhända hälst Folkskoledirektionen fungera, förstärkt med Polismästaren och, der så anses vara af nöden, med någon medlem af Fattigvårdsstyrelsen.

Hvad kostnaderna för en uppfostringsanstalt beträffar, så blefve densamma sjelffallet i någon mån beroende af den typ man väljer för inrättningen. En jordbruksanstalt komme att ställa sig något billigare än en handtverksanstalt. Särskildt skulle en anstalt af det senare slaget erfordra rymligare lokaler, hvarför och då en sådan dessutom finge sin plats i staden eller dess granskap, hyresutgifterna här blefve betydligt större än för en anstalt, som finge plats på landsbyggen och som afsåge att bereda eleverna praktiskt arbete utom hus. Kostnaden för en handtverksanstalt för 50 elever beräknade komitéen till in summa 26,874 mark 50 penni per år, eller med bidrag af statsverket efter 50 penni för hvarje elev och dag 9,125 mark samt 25 % af lärarnes arvode och utgifterna

för ved, lyse, undervisningsmaterial och skolmöbel samt hyresvärdet för skollokaler cirka 2,300 till endast 15,449 mark 50 penni.

Efter en längre diskussion vid ärendets föredragning hos Stadsfullmäktige beslöto ¹⁾ Fullmäktige för vinnande af ytterligare utredning i ärendet i nödiga delar inhemta Fattigvårdsstyrelsens och Folkskoledirektionens utlåtanden.

Regler för begagnande af varuskjulet å Magasinskajen.

På grund af Stadsfullmäktiges Drätselkammaren gifna uppdrag ²⁾ att beträffande varuskjulets å Magasinskajen begagnande, hvarför regler af Stadsfullmäktige år 1895 blifvit bestämda att gälla till påföljande års utgång, inom nämnda tid till Fullmäktige inkomma med anmälan, huruvida ändringar i dessa regler vore af behovet påkallade, hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige hemställt: ³⁾ att de härintills följda anordningarna och reglerna vid varuskjulets å Magasinskajen förvaltning och begagnande tillsvidare, och intill dess skäl till ändring deri möjligen yppade sig, skulle bibehållas oförändrade, dock så att en vidsträktare tullbehandling af varor i skjulet icke förvägrades, för såvidt detta kunde sammangå med öfrig användning af detsamma. Som Stadsfullmäktige emellertid, förrän vidare i ärendet tillgjordes, funno skäl anmoda Drätselkammaren att inkomma med uppgift å de belopp, som under året uppdebiterats för öfverliggedagar, äfvensom med upplysning, huruvida och för huru lång tid gods i varuskjulet tillåtits kvarligga utöfver den bestämda tiden, samt jemväl aflemna eventuelt förslag till ordningsreglernas komplettering derhän, att afgift borde debiteras för alla varor, som i skjulet qvarlägo öfver en viss fritid, föreslog ⁴⁾ Drätselkammaren eventuelt, för den händelse att Stadsfullmäktige beslöte sig för att införa platshyra för öfverliggedagar i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Kammarens den 26 September 1895 uti ärendet afgifna utlåtande, det Stadsfullmäktige ville antaga följande ordningsregler för varuskjulet, nämligen:

att den afgiftsfria liggetiden för gods, som upplägges i skjulet, bestämmes till fyra dygn, då godset är destineradt till mottagare i Helsingfors eller afsedt att afgå härifrån med jernväg, samt fjorton dygn, när godset skall afsändas härifrån sjöledes, exportgods inbegripet, hvilken fritid beräknas från, men ej med den dag, lossningen slutat, till samt med den dag, godset bortföres;

att såsom platshyra för öfverliggedagar bestämmes: för hit destine-

¹⁾ Stfs prot. den 26 okt. § 1. — ²⁾ Se 1895 års berättelse pg. 62. — ³⁾ Drks skrf. N:o 271 af den 3 dec. 1896. — ⁴⁾ D:o d:o N:o 290 af den 23 dec. 1896.

radt gods 40 penni per kvadratmeter golfyta och dygn med två pennis successiv förhöjning för hvarje dygn; och för gods, som bortföres med jernväg eller sjöledes, hälften af denna hyra;

att den slutliga dispositionen af varorna ger utslaget, till hvilken kategori sådana varor, som bör påföras platshyra, skall hänföras; samt

att maximiterminen för godsets äfven mot betalning tillätta upplagring i skjulet är fjorton dagar för gods, destineradt till varuemottagare i Helsingfors, och en månad för allt öfrigt gods, med den ytterligare inskränkning deri, att det, då behovet så fordrar, åligger varuemottagare att på skjulförvaltarens tillsägelse äfven derförinnan från skjulet bortföra sina varor.

Sedan Stadsfullmäktige dock ansett sig böra tillsätta ¹⁾ ett särskildt utskott för detta ärendes beredning och utskottet till Fullmäktige inkommit med förslag ²⁾, faststälde ³⁾ Stadsfullmäktige följande förändrade regler angående liggetid och magasinsavgift för gods, upplagdt i varuskjulet å Magasinskajen.

1:o) för gods destineradt till mottagare i Helsingfors eller afsedt att härifrån afgå med jernväg beviljas fyra dygns afgiftsfri liggetid;

2:o) för gods, som från Helsingfors skall afsändas sjöledes, exportgods inbegripet, beviljas fjorton dygns afgiftsfri liggetid;

3:o) fritiden beräknas från, men icke med den dag lossningen slutförts, till och med den dag godset bortföres;

4:o) såsom platshyra för öfverliggedagar bestämmes: för hit destineradt gods 40 penni per kvadratmeter golfyta och dygn samt för gods, som bortföres med jernväg eller sjöledes, hälften af denna hyra, hvarvid minsta afgift, som uppdebiteras, är 40 penni;

5:o) den slutliga dispositionen af varorna ger utslaget, till hvilken kategori sådana varor, hvilka platshyra bör påföras, skola hänföras;

6:o) maximiterminen för godsets tillätta upplagring i skjulet är fjorton dygn för gods, destineradt till varuemottagare i Helsingfors, och trettio dagar för alt öfrigt gods, med den ytterligare inskränkning häri, att då behovet så fordrar, varuemottagare åligger att på skjuluppsyningsmannens tillsägelse äfven derförinnan från skjulet bortföra sina varor, vid äfventyr att sådant annars verkställas på uppsyningsmannens och Trafikkontorets föranstaltande samt på varuegarens bekostnad.

---

¹⁾ Stfs prot. den 12 jan. § 7. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 15. — ³⁾ Stfs prot. den 5 april § 10.

Tillika beslöto Stadsfullmäktige anmoda Drätselkammaren att med uppsyningsmannen vid varuskjulet träffa öfverenskommelse om meddelande till Trafikkontoret af erforderliga uppgifter i afseende å afgifternas debitering samt vidtaga öfriga erforderliga åtgärder.

Undantag från reglerna för varuskjulets å Magasinskajen begagnande.

I slutet af November månad anhöll Finska Ångfartygs Aktiebolaget om Drätselkammarens medgifvande af sådant undantag från ofvan förda regler, att gods, som under senhösten upplossas i Helsingfors och på grund af genomgående konnossement varit afsedt att sjöledes vidare befordras till annan finsk kustort, finge, efter uppsyningsmannens för varuskjulet pröfning i hvarje särskildt fall, åtnjuta minst fjorton dygns fri lagringstid, äfven i de fall då sådant gods i följd af oregelbundenhet uti eller upphörande af kusttrafiken af ishinder, komme att härstädes förtullas och per jernväg vidare befordras. Och beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige till hvilka Drätselkammaren med förord ²⁾ i hufvudsak insände denna anhållan, i så mätto dertill bifalla, att den i punkt 2:o af ifrågavarande regler beviljade fjorton dygns afgiftsfria liggetiden utsträcktes till allt sådant på genomgående konnossement hit anländt gods, som i stället för att vidare befordras sjöledes, nödgats för hamnens å destinationsorten tillfrysning härifrån försändas per jernväg.

Ändring af § 7 i Folkbibliotekets stadgar.

Med afseende derå att Folkbibliotekets svenska afdelning den 31 Augusti skulle komma att öfverflyttas till en särskild lokal i bibliotekshuset, hade Styrelsen för Folkbiblioteket och Läsesalen, i och för underlättande af låneexpeditionen, då enligt styrelsens förmenande dubbla lån, ett svenskt och ett finskt kunde på en gång beviljas, i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 20 Maj anhållit, att Fullmäktige ville hos Guvernören i länet utverka sådan ändring af § 7 i de för Helsingfors stads Folkbibliotek gällande stadgar, att i paragrafens ingress orden „*Från biblioteket*“ blefve utbytt mot „*Från bibliotekets hvardera afdelning, den svenska och den finska*“. Stadsfullmäktige beslöto ³⁾ i anledning häraf hos Guvernören i länet anhålla om ändring af ifrågavarande § sålunda, att densamma erhöles följande lydelse: „Biblioteket omfattar två afdelningar, en svensk afdelning och en finsk afdelning. Från hvardera afdelningen hemlånas böcker“ o. s. v.

Förändrade bestämmingar angående utskänkning af sprit- och maltdrycker.

Till fullgörande af det uppdrag ⁴⁾ rörande förslag till ändrade bestämmingar angående utskänkning af sprit- och maltdrycker, som Stads-

¹⁾ Stfs prot. den 7 dec. § 10. — ²⁾ Drks skrf. N:o 234 af den 2 dec. — ³⁾ Stfs prot. den 4 juni § 25. — ⁴⁾ Se 1896 års berättelse pg. 100.

fullmäktige lemnat det för dylika ärendens beredning särskildt tillsatta utskottet, hade utskottet inkommit med betänkande ¹⁾, hvori bland annat anföres att de för utskänkningsställen i staden gällande bestämmingar, som återfinnas i Guvernörens öfver länet utslag af den 10 December 1892, äro af följande innehåll:

att utskänkning å förenämnda ställen finge ega rum från kl. 9 om morgonen till kl. 1 på natten, under iakttagande likväl af hvad uti § 30 af stadens polisordning föreskrifves;

att utskänkning finge försiggå jemväl efter berörda tid på natten vid tillfälliga allmänna och enskilda „lustbarheter“ å nämnda ställen i de för tillställningen upplåtta lokaler och så länge densamma varade, dock efter derom för hvarje särskildt tillfälle af vederbörande värd eller värds- husföreståndare före kl. 3 e. m. å poliskammaren eller polisvaktkontoret gjord skriftlig anmälan med uppgift på de personer, som föranstaltat tillställningen;

att deremot all utskänkning af bränvin och dermed likställda drycker vore förbjuden från kl. 6 på aftonen dagen före sön- eller helgdag till kl. 9 om morgonen påföljande söcknedag äfvensom under marknader samt dagen före och efter marknad; men

att undantag gälde:

a) för hoteller med rum för resande, hvilka hotellens föreståndare lemnade garantier mot missbruk och åt hvilka Magistraten på särskild ansökan kunde medgifva rätt att under berörda tid servera bränvin och dermed likställda drycker; dock att detta icke gälde kafé, som stode i förbindelse med hotellrörelsen;

b) för enskilda klubbar och föreningar äfvensom bufetterna i stadens teatrar;

c) för utvärdshus, beträffande hvilka Magistraten på ansökan och i enlighet med de i mom. a angifna grunder kunde medgifva rättighet att under tiden från den 1 maj till den 1 oktober utskänka bränvin och andra spritdrycker vid måltiderna jemväl under sön- och helgdagar samt efter kl. 6 e. m. äfven utan måltid; samt

d) för allmänna nöjen å hoteller och värdshus, då hvarje gång före tillställningen derom hos Poliskammaren anmäls på sätt polisordningen i sådant afseende stadgade, samt jemväl för enskilda tillställningar, sedan

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 31.

anmälan blifvit å Poliskammaren eller polisvaktkontoret gjord af vederbörande värdshusföreståndare före kl. 3 e. m. jemte det tillika lemnats uppgift på de personer, som föranstaltat tillställningen.

För sin del föreslår utskottet på af detsamma närmare framhållna skäl, att Stadsfullmäktige ville anhålla om Magistratens medverkan derhän:

att gällande föreskrifter beträffande tiden för utskänkning af brännvin och dermed likställda drycker blefve ändrade på sätt som följer:

a) att utskänkingsställena blefve i afseende å utskänkningstiden indelade i fyra klasser, beroende af olika skötsel samt krets af kunder, sålunda att till den första klassen skulle föras de största och bäst skötta hotellen och restauranterna samt till den fjerdde klassen de hufvudsakligen af kroppsarbetare besökta näringsställena;

b) att utskänkning, som finge begynna kl. 9 f. m., skulle upphöra, å första klassens utskänkingsställen kl. 2 på morgonen, å andra klassens kl. 1, å tredje klassens kl. 11 och å fjerdde klassens kl. 9 på aftonen;

c) att Magistraten likväl finge vid allmänna och enskilda festligheter på särskild, för hvarje gång gjord ansökan af tillställarene bevilja förlängning af den sålunda bestämda utskänkningstiden efter pröfning;

d) att all utskänkning deremot ovägerligen vore förbjuden å tredje och fjerdde klassens utskänkingsställen från kl. 6 på aftonen dagen före sön- och helgdag till kl. 9 f. m. följande söckendag, under marknader samt dagen före och efter marknad, jemte det å första och andra klassens utskänkingslokaler sön- och helgdagar utskänkning icke finge ega rum, å första klassens utskänkingsställen före kl. 2 e. m. och å andra klassens utskänkingsställen före kl. 6 e. m., utom till måltiderna;

e) att Magistraten hvarje gång, utskänkingsrättighet beviljades, efter Poliskammarens hörande skulle fastställa, till hvilken af ofvan omordade kategorier utskänkingsrörelsen hörde;

f) att Magistraten efter pröfning finge från berörda stadganden undantaga enskilda föreningar och klubbar; äfvensom

g) att enahanda föreskrifter blefve meddelade beträffande tiden för utskänkning af svagare sprit- och maldrycker som ofvan förordats angående brännvin och dermed likställda drycker samt stadgandena i 30 § af polisordningen om värdshusens öppenhållande ändrade i öfverensstämmelse med utskottets förslag.

Stadsfullmäktige inhemtade äfven Poliskammarens yttrande¹⁾, som

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 38.

i allt väsentligt öfverensstämde med utskottets förslag och hvare följande ändring af § 30 uti stadens polisordning föreslås:

Beträffande tiden för öppenhallandet af i staden befintliga värdshus, konditorier och andra näringsställen, indelas dessa i fyra klasser med rättighet att hållas öppna: första klassen från kl. 9 f. m. till kl. 2 och andra klassen från kl. 9 f. m. till kl. 1 på natten, hvarvid dock bör iakttagas, att nya gäster efter kl. 12 på natten icke erhålla tillträde; tredje klassen från kl. 7 f. m. till kl. 11 e. m. och fjerde klassen från kl. 6 f. m. till kl. 9 e. m., härifrån dock undantagna tillfällen, då vederbörligen tillåtna allmänna eller enskilda lustbarheter å slika ställen anställas. Under andra än nu angifna tider af dygnet må gäster sig å förenämnda ställen icke uppehålla. Värd, som häremot bryter, vare förfallen till vite från tio till femtio mark.

Den af den värdshusbesökande allmänheten, hvilken ej godvilligt efterkommer värds eller tillkallad polismans uppmaning att sig från stället aflägsna, vare till vite af tio till tjugufem mark förfallen.

Sedan ärendet sålunda förberedts, beslöto¹⁾ Stadsfullmäktige anhålla om Magistratens medverkan derhän, att gällande föreskrifter beträffande tiden för utskänkning af brännvin och dermed likartade drycker blefve ändrade på sätt som följer:

a) att utskänkingsställena blefve i afsende å utskänkningstiden indelade i tre klasser, beroende af olika skötsel samt krets af kunder, sålunda att till den första klassen skulle föras de största och bäst skötta hoteller och restaurationer samt till den tredje klassen de hufvudsakligen af kroppsarbetare besökta näringsställen;

b) att utskänkingen, som finge begynna kl. 9 f. m. skulle upphöra å första klassens utskänkingsställen kl. 1 på morgonen, å andra klassens kl. 11 på aftonen och å tredje klassens kl. 9 på aftonen;

c) att Poliskammaren likväl finge vid allmänna och enskilda festligheter på särskild för hvarje gång gjord ansökan af tillställarene, bevilja förlängning af den sålunda bestämda utskänkningstiden efter pröfning;

d) att all utskänking deremot ovägerligen vore förbjuden å andra och tredje klassens utskänkingsställen från kl. 6 på aftonen dagen före sön- och helgdag till kl. 9 f. m. följande söckendag, under marknader samt dagen före och efter marknad, jemte det å första klassens utskänk-

¹⁾ Stfs prot. den 14 dec. § 9.

ningslokaler sön- och helgdagar utskänkning icke finge ega rum före kl. 2 e. m., utom till måltiderna;

e) att Magistraten hvarje gång utskänkingsrättighet beviljades, efter Poliskammarens hörande skulle fastställa till hvilken af ofvan omordnade kategorier utskänkingsrätten hörde;

f) att enskilda föreningar och klubbar finge af Magistraten efter pröfning undantagas från ofvan anförda stadganden; äfvensom

g) att beträffande tiden för utskänkning af viner och andra i nådiga förordningen af den 2 Maj 1895 omförmälda svagare rusdrycker enahanda föreskrifter blefve meddelade, som ofvan förordats angående brännvin och dermed likställda drycker; samt

h) att stadgandena i 30 § af Polisordningen om värdshusens öppenhållande blefve ändrade i öfverensstämmelse med Stadsfullmäktiges förslag.

Tiden för Hamnkontorets öppenhållande.

Sedan Hamnkontoret hos Drättselkammaren anmält, att Trafikkontoret i likhet med Tullkammaren i staden från den 15 Juni till den 1 September på försök kommer att öppenhållas från kl. 9 f. m. till kl. 4 e. m. samt hemställt att Drättselkammaren på grund af mom. 5 i § 2 af gällande hamnordning för staden ville göra framställning hos Stadsfullmäktige derom, att också Hamnkontoret, som hade gemensam kassör med Trafikkontoret, under den föreslagna försökstiden skulle för debitering och uppbörd öppenhållas från kl. 9 f. m. till kl. 4 e. m. hvarje helgfri dag, godkände¹⁾ Stadsfullmäktige på Drättselkammarens derom gjorda hemställan²⁾ detta Hamnkontorets förslag.

Yttrande i anledning af förslag till förordning ang. den allmänna helsovården i Finland.

Jemlikt Guvernörens öfver länet föreskrift hade Magistraten i skrifvelse af den 18 september 1896 anhållit, det ville Stadsfullmäktige inkomma med underdånigt yttrande i anledning af det förslag till förordning angående den allmänna helsovården i Finland, som utarbetats af en för ändamålet tillsatt komité; derå Fullmäktige vid sammanträde den 29 i sagda månad uppdragit åt ett särskildt utskott att till Fullmäktige afgifva betänkande i ärendet. Ett sådant blef äfven under ifrågavarande redogörelseår af utskottet afgifvet³⁾; och beslöto⁴⁾ Stadsfullmäktige vid granskning af detsamma affatta sitt utlåtande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med utskottets förslag, dock sålunda att yrkandet på Ständernas medverkan beträffande vissa delar af helsovårdsstadgan skulle i Fullmäktiges utlåtande framhållas bestämdare än i utskottsbetänkandet skett;

¹⁾ Stfs prot. den 10 aug. § 8. — ²⁾ Drks. skrf N:o 116 af den 3 juni. — ³⁾ Stfs tryckta handl. N:o 3. — ⁴⁾ Stfs prot. den 4 mars § 12.

hvarjemte i utlåtandet borde ingå yrkande om ett stadgande derom, att näringslagens bestämning om allmogens å landet rätt att i städerna försälja hvad från deras lägenheter erhållas, icke finge utgöra hinder för införande af slagttvång, der sådant finnes af omständigheterna påkalladt.

I anledning af försummad anmälan om nytt val af medlemmar i direktionen för härvarande industriskola, beslöto¹⁾ Stadsfullmäktige på förslag af beredningsutskottet genom cirkulärbref anmoda vederbörande direktioner och nämnder att hvarje gång giltighetstiden för ett mandat närmar sig sitt slut, derom anmäla hos Magistraten, på det Stadsfullmäktige blefve i tillfälle att anställa nytt val.

I en till Kejsarliga Senaten insänd underdänig skrifvelse hade Biskopen i Borgå stift, Filosofie- och teologiedoktorn Herman Råbergh, efter verkställd inspektion under Oktober och November månader år 1896 uti särskilda af stiftets församlingar, hemställt om åtgärder bland annat derhän, att programmen till offentliga föreställningar i Helsingfors icke komme att innehålla något i sedligt och religiöst afseende anstötligt samt att deras anordnande å sabbatstid icke tillätes, äfvensom ytterligare att utskänknings- och försäljningen af rusdrycker i nämnda stad blefve inskränkt.

Med föranledande häraf hade Civilexpeditionen i Kejs. Senaten, jemte biläggande af bestyrkt transsumt ur omordade skrifvelse, i bref af den 24 Mars anmodat Guvernören i länet att till Expeditionen aflemna underdänigt utlåtande öfver Biskopen Råberghs ofvanberörda förslag²⁾; och hade Guvernören medels remiss, åtecknad Civilexpeditionens skrifvelse, infordrat äfven Stadsfullmäktiges utlåtande i ärendet, uti hvilket Poliskammarens yttrande tidigare inhemtats och Stadsfullmäktige delgifvits. Och beslöto³⁾ med föranledande häraf Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag afgifva sitt utlåtande i närmaste öfverensstämmelse med ett af detta utskott uppsatt, så lydande utkast:

„Sedan de af Biskopen anmärkta förhållandena blifvit af Poliskammaren i dess uti saken afgifna yttrandena belysta på sådant sätt, att Stadsfullmäktige kunna i allt väsentligt förena sig om sagda yttrande⁴⁾, hafva Stadsfullmäktige endast trott sig böra särskildt framhålla följande omständigheter: De skaror arbetssökande, som från landsorten strömma till Helsingfors, utgöras till en stor del af individer, hvilkas hyfsning och

¹⁾ Stfs prot. den 26 okt. § 9. — ²⁾ & ⁴⁾ Stfs tryckta handl. N:o 29. — ³⁾ Stfs prot. den 12 okt. § 3.

moral lemna blott alltför mycket öfrigt att önska. Mycket har af enskilda föreningar tillgjorts för att höja dessa lager af stadens befolkning. Stadsfullmäktige å sin sida hafva redan länge genom finansiella bidrag gifvit stöd åt sträfvandena i antydde syfte. Och ytterligare åtgärder från kommunens sida för att dels förskaffa särskildt den från andra kommuner hit inflyttande lägre arbetareklassen något mått af bildning, dels taga hand om den från folkskolorna afgångna ungdomen är f. n. föremål för öfvervägande. Men det ligger i sakens natur, att frukterna af dylika åtgärder endast långsamt kunna framträda. Kommunen har äfven beviljat anslag till föranstaltande af billiga folkkonserter och teaterföreställningar, och äro Stadsfullmäktige öfvertygade derom, att dylika föreställningar, äfven om de ega rum på sön- och helgdagar, d. ä. på tider då kroppsarbetarene hafva tillfälle att bivista desamma, utgöra ett synnerligen verksamt inlägg i kampen mot råheten och deraf härflytande sedliga förvillelser. I ingen händelse torde med fog kunna antagas, att de förlustelser af nämnda slag, som subventionerats af stadsmyndigheterna, skulle hafva utöfvat någon skadlig verkan i sedligt hänseende“.

Fråga om inskränkningaruti handeln med vin och svagare rusdrycker.

Med anledning deraf att nådiga förordningen angående vissa inskränkningar i handeln med viner och andra svagare rusdrycker, gifven den 2 Maj 1895, till Guvernörerne öfverlemnade att efter inhemtande af vederbörande Magistrats yttrande förbjuda handeln med dylika drycker under marknader och torgdagar samt dagen dertförinnan äfvensom vid andra tillfällen, då större folksamling eger rum, hade Guvernören i länet anmodat Magistraten att till Guvernören inkomma med å Magistraten ankommande yttrande rörande de i berördt afseende inom Helsingfors stad nödiga inskränkningar; och som Magistraten trott sig böra sätta jemväl Stadsfullmäktige i tillfälle att yttra sig i frågan, anhöll Magistraten i skrifvelse af den 1 Februari det Fullmäktige ville till Magistraten afgifva yttrande i ärendet. Med föränledande häraf beslöto¹⁾ Stadsfullmäktige, som hänskjutit²⁾ ärendets beredning till det permanenta utskottet för samteliga rusdrycksfrågors förberedande behandling, på dess förslag utlåta sig derhän att, då Helsingfors stad numera icke har någon annan marknad eller torgdag än fiskmarknaden i början af Oktober och då några nämnvärda oordningar vid denna marknad icke plägat förekomma, några vidare inskränkningar i handeln med viner och andra svagare rusdrycker än de redan påbjudna, icke anses vara här i staden påkallade.

¹⁾ Stfs prot. den 4 mars § 23. — ²⁾ D:o d:o den 16 febr. § 3.

I skrifvelse af den 23 Oktober hade Magistraten med förmälan, att den tid af två år, för hvilken rättigheter till minuthandel med viner och andra svagare rusdrycker blifvit beviljad, tilländaginge den 1 Juni nästkommande år 1898, i anledning af stadgandet i § 2 af Kejs. förordningen angående vissa inskränkningar i handeln med dessa drycker, gifven den 2 maj 1895, anhållit det ville Stadsfullmäktige till Magistraten inkomma med yttrande, till hvilket antal sådana rättigheter för nästföljande försäljningsperiod, den 1 juni 1898—den 1 juni 1900, borde upplåtas äfvensom i hvilka trakter af staden minutförsäljningsställen icke finge finnas; hvarhos Magistraten upplyst att dylika rättigheter för innevarande försäljningsperiod härintills medgifvits till ett antal af inalles sextio. Och sedan Stadsfullmäktige remitterat¹⁾ ärendet till det särskilda utskott, som eger afgifva utlåtande öfver ansökningar om rätt att försälja brännvin och maldrycker, samt detta utskott föreslagit²⁾, att Stadsfullmäktige ville för sin del föreslå: att antalet rättigheter till minuthandel med viner och andra svagare rusdrycker blefve för tiden från och med den 1 Juni 1898 till den 1 Juni 1900 bestämdt till sjuttio, rättigheterna till utminutering af brännvin och andra starkare spritvaror dervid oberäknade; samt att minutförsäljningsställen för dylika drycker icke finge finnas inom sju och åttonde stadsdelarna, ej heller inom det område af fjerde och femte stadsdelarna, som ligger vester och norr om Alberts- till Eriksgatan, sistnämnda gata till Fredriks-gatan samt Fredriks-gatan till Kampgatan, inom sjunde stadsdelen vester om Kasern- och söder om Bergmansgatan, inom Brunns-parken, å Broholmen eller utanför stadens tullar; blef utskottets förslag i allo af Stadsfullmäktige godkändt³⁾.

Antalet rättigheter till minuthandel med viner och andra svagare rusdrycker.

Med anledning af Föreningsbankens i Finland klagan öfver den banken för år 1896 ågångna taxering för utgörande af skatt till denna kommun äfven för banken påförda 7,500 skattören för den genom emissionen af 10,000 nya aktier banken tillskyndade förmögenhetstillökning af 3 miljoner mark hade Guvernören i länet aktat nödigt infordra Stadsfullmäktiges utlåtande. Och beslöto⁴⁾ Stadsfullmäktige, som för uppsättande af förslag till utlåtandet tillsatt⁵⁾ ett särskildt utskott, att med förkastande af detta utskotts förslag, som nu inkommit, till Guvernörens pröfning öfverlemna, huruvida anförda af taxeringsnämnden bemälda bank påförda och af pröfningsnämnden gillade taxering är med gällande lag öf-

Föreningsbankens besvär öfver kommunaltaxering.

¹⁾ Stfs prot. den 26 okt. § 12. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 32. — ³⁾ Stfs prot. den 23 nov. § 12. — ⁴⁾ D:o d:o den 9 nov. § 19. — ⁵⁾ D:o d:o den 10 aug. § 23.

verensstämmande eller icke; äfvensom framhålla att ifrågavarande taxering, såvidt Stadsfullmäktige kunnat inhemta, grundar sig derpå, att taxerings- och pröfningsnämnderna ansett denna förmögenhetstillökning hafva tillkommit genom kursförhöjning, i det att de nyinrättade 10,000 aktierna å 100 mark sålts till en kurs af 400 mark och att denna inkomst derföre borde betraktas som en agiovinst, likartad med den som uppkommer vid bankernas försäljning af värdepapper i öfrigt; samt att det i klagoskriften som prejudikat åberopade tyska riksrättens utslag — om det också uppvisas att den genom emission af nya aktier till öfverkurs erhållna s. k. agiovinsten icke kan beräknas i årsvinsten från ett bolags rörelse — emellertid så till vida icke torde vara här tillämpligt, att tyska lagen om inkomstskatt fritager tillfällig förmögenhetstillökning genom arf, gåfvor m. m. från beskattning, hvaremot hos oss gällande författning, på hvilken nu ifrågavarande taxering stöder sig, uttryckligen angifver dylik förmögenhetstillökning som skatteobjekt.

Besättande af läkaretjensten vid Maria sjukhusets epidemiska afdelning.

Läkaretjensten vid Maria sjukhusets epidemiska afdelning hade inom af Magistraten utsatt ansökningstid ansökts af Medicinlicentiaterne Artur Gylling och Axel Robert von Bonsdorff, och blef¹⁾ vid af Stadsfullmäktige anställt val, sedan Medicinalstyrelsen och Helsevårdsnämnden afgifvit yttrande i ärendet, den sednare af nämnde sökande till tjensten utsedd.

Besättande af veterinärtjensten vid köttkontrollstationen.

Inom den af Magistraten utsatta ansökningstiden hade till lediga veterinärtjensten vid köttkontrollstation anmält sig tvenne sökande, Veterinärläkarene August Albert Svahn och Oskar Lindström, och blef²⁾ den senare af sökandene vid af Stadsfullmäktige anställt val, efter det Helsevårdsnämnden afgifvit yttrande i ärendet, till tjensten utsedd.

Besättande af verkställande direktörsbefattningen vid Fattigvårdsstyrelsen.

Sedan Stadsfullmäktige hos Magistraten anhållit³⁾ om ledigansläende af verkställande direktörsbefattningen vid Fattigvårdsstyrelsen, och Magistraten jemte skrifvelse af den 31 Maj till Stadsfullmäktige insändt i anledning häraf tillkomna ansökningshandlingar, hvilka inlemnats af Underpolismästaren, Kollegiassessorn O. A. Ståhlberg, Arbetsledaren J. W. Lindqvist och Litteratören M. Krook, beslöto⁴⁾ Stadsfullmäktige, då ifrågavarande verkställande direktör enligt § 25 i det nya Fattigvårdsreglementet skall utses af Stadsfullmäktige på förslag af Fattigvårdsstyrelsen, men denna styrelse i dess uti åberopade reglemente föreskrifna samman-

1) Stfs prot. den 12 jan. § 3. — 2) D:o d:o den 22 april § 14. — 3) D:o d:o den 5 april § 15. — 4) D:o d:o den 4 juni § 27.

sättning icke komme att träda i verksamhet förrän den 1 Juli, uppdraga åt Assessorn Ståhlberg, hvilken förklarar sig härtill villig, att till utgången af år 1898 omhänderhafva verkställande direktörsbefattningen, samt att anmoda Fattigvårdsstyrelsen att under senare hälften af sagda år inkomma med förslag till tjenstens definitiva besättande.

Uti skrifvelse till Drätselkammaren hade Stadsingeniören Norrmén Stadsingeniören Norrméns anhållan att få deltaga i ledningen af Koivisto-Forssa jernvägsbyggnad. anhållit, att Kammaren ville hos Stadsfullmäktige utverka tillstånd för honom ej mindre att såsom medlem i byggnadsdirektionen för Koivisto-Forssa smalspåriga jernväg deltaga i nämnda arbetsföretag, än äfven att under instundande sommar någon gång i månaden besöka arbetsplatserna vid angifna jernvägsbyggnad; och hade Drätselkammaren under sådant förbehåll, att Ingeniör Norrmén för hvarje gång han vore sinnad att utresa till ifrågavarande jernvägsbyggnad härom hos Kammaren anmälte, tillstyrkt¹⁾ bifall till hans anhållan, hvilket bifall äfven af Stadsfullmäktige med afseende å den tillfälliga arten af det Ingeniör Norrmén erbjudna uppdraget och under det af Drätselkammaren föreslagna vilkoret beviljades²⁾.

Uti 17 fall tillstyrkte Stadsfullmäktige beviljande af finsk medborgarerrätt åt utlänningar³⁾ och uti 23 fall tillstånd till bedrifvande af handel eller annan näring⁴⁾. Finsk medborgarerrätt och näringsrätt.

Äfven tillstyrkte Stadsfullmäktige 2 rättigheter till drogerihandel⁵⁾, samt uti 4 fall rättighet att hålla biljard⁶⁾ för allmänhetens begagnande. Rätt till drogerihandel samt att hålla biljard.

I afseende å handel med spritdrycker förordade Stadsfullmäktige på förslag dels af det utskott, som tillsatts för beredning af hithörande ärenden, dels efter att hafva inhemtat Poliskammarens yttranden beviljande af rättighet att utskänka bränvin och andra spritdrycker uti 13 fall⁷⁾, nämligen åt följande sökande: Restauratör C. F. Nyberg i Ständerhuset under pågående landtdag, Restauratörsenkan Amanda Karolina Torniai- Handel med spritdrycker.

1) Drks skrf N:o 293 af den 30 dec. 1896. — 2) Stfs prot. den 12 jan. § 9. — 3) D:o d:o den 26 jan. § 1, den 22 april §§ 3 & 4, den 4 juni § 32, den 10 aug. §§ 2, 21, 35 & 38, den 7 sept. §§ 2 & 16, den 12 okt. §§ 23 & 24, den 26 okt. § 3, den 9 nov. § 1, den 23 nov. § 1, den 7 dec. § 3 och den 14 dec. § 2. — 4) D:o d:o den 12 jan. § 1, den 16 febr. §§ 1 & 2, den 15 april §§ 16 & 18, den 22 april § 2, den 11 maj §§ 1 & 2, den 10 aug. §§ 3 & 41, den 7 sept. § 1, den 21 sept. § 2, den 12 okt. § 1, den 9 nov. §§ 2, 3, 4, 5, & 21, den 23 nov. §§ 2 & 3, den 7 dec. § 2 och den 21 dec. §§ 4 & 11. — 5) D:o d:o den 10 aug. §§ 20 & 40. — 6) D:o d:o den 4 juni §§ 12 & 13, den 10 aug. § 42 och den 26 okt. § 15. — 7) D:o d:o den 12 jan. § 16, den 4 mars § 4, den 11 maj § 6, den 4 juni §§ 8, 11 & 14, den 10 aug. §§ 4, 29, 43 & 44, den 21 sept. § 18 och den 12 okt. § 7.

nen, Restauratören N. Håkansson i Ölpaviljongen i Brunnsparken, Helsingfors Utskänknings Aktiebolag å nytt utskänkningsställe, Restauratrisen E. Ivanoff, Sockerbagaren G. A. Nordin, Herrar A. Pelander och A. Lindh å velocipedbanan i Djurgården, Restauratören N. Håkansson, Restauratrisen Amanda Josefina Huldt, Sällskapet M. M. i dess samlingslokal, Restauratrisen J. Ch. Maexmontan-Knief i Brunns huset och Ölpaviljongen i Brunnsparken och fru Anna Efimoff i Ridinstitutets restaurationslokal under Cirkussällskapet Madigans föreställningar.

Rätt till handel
med viner och
svagare rusdryc-
ker.

I afseende å handeln med viner och svagare rusdrycker förordade Stadsfullmäktige på förslag af det utskott, som tillsatts för beredning af hithörande ärenden, beviljande af rätt till minuthandel med dessa drycker i 4 fall¹⁾, nämligen för Handlandehustrun Sofia Evelina Henriksson, Handelsbiträdet O. Roukainen, Handlanden K. J. Forman och Fru A. Wassholm.

Rätt att försälja
maltdrycker.

Rörande rätt till försäljning af öl och andra maltdrycker behandlades af Stadsfullmäktige under året något öfver 200 särskilda ansöknin-
gar och afgafs dervid efter ärendenas beredning af vederbörande utskott i de flesta fall tillstyrkande eller afböjande yttrande i öfverensstämmelse med Poliskammarens förslag.

Stadsfullmäk-
tige under år
1897.

Stadsfullmäktige under året voro: senatorm L. Mechelin (orf.), sakföraren K. Castrén, maskinisten V. Sohlman, professorn O. Engström, handlanden Hj. Schildt, medicinedoktorn A. Holmberg, byggmästaren K. G. Sivenius, handlanden P. Sinebrychoff, öfverintendenten H. Åkerman, ingenjören C. E. Holmberg, referendariesekreteraren F. Stjernvall, apotekaren A. Osberg, filaren J. G. Lindeberg, bankdirektören E. Schybergson, handlanden M. Hallberg, medicinedoktorn E. Juslin, skraddaremästaren O. Olander, protokollssekreteraren T. J. Boisman, vicekonsuln J. N. Carlander, kommerserådet V. Ek, referendariesekreteraren J. A. Nordman, bankdirektören A. Norrmén, arkitekten M. Schjerfbeck, maskiningenjören K. Söderman, medicinedoktorn O. Heikel, bandirektörsassistenten A. Granfelt, fabrikanter R. Heimberger, professorn K. G. Nyström, byrådirektören C. B. Federley (viceordf.), filosofiedoktorn A. Ramsay, senats-

¹⁾ Stfs prot. den 4 juni § 7, den 10 aug. § 4, den 24 sept. § 17.

kamreraren R. Erenius, magistern A. R. Frenckell, filosofiekandidaten M. Holmberg, maskiningeniören E. Bergroth, packhusinspektoren V. Hougberg, vicehäradshöfdingen F. Jansson, konsuln L. Krogius, justitierådsmannen A. Nyberg, handlanden G. Paulig, konsuln K. Stockmann, agronomen O. Th. Widerholm, arkitekten W. Aspelin, handlanden O. Kjällmansson, pastorn E. Murén, bankdirektören L. von Pfaler, handlanden K. H. Renlund, vicehäradshöfdingen R. F. von Willebrand och stenhuggaren K. V. Bergman.

Stadsfullmäktige sammanträdde under året 19 gånger. Paragrafantalet i Fullmäktiges protokoll utgjorde 433 och antalet bref som å Fullmäktiges vägnar aflätos, uppgick till 382.

Stadsfullmäktiges sammanträden, protokoll och bref.